

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
59. (1379.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,1020 ▼
1 amerikai dollár	2,9046 ▼
100 magyar forint	1,5312 ▼

Szombatról vasárnapra virradó éjszaka
átterünk a nyári időszámításra: hajnali 3-kor
4 órára kell előrevinni az óra mutatóit!**Aktuális 2****Szatmárra figyel az OTP Bank**

„Más vidékekhez viszonyítva Szatmár nagyobb megrázkódástól vesztele át a gazdasági válság hatásait” – fejtette ki Diósi László, az OTP Bank Románia elnök-vezérigazgatója a pénzintézet által tegnapi Szatmárnémetiben szervezett befektetői konferencia megnyitóján.

Kultúra 6**Színházi világnap Erdélyben**

A Színház Világnapját ünneplik vasárnap a társulatok és a színházkedvelő közönség. A rendezvénysorozat célja felhívni a figyelmet a színházművészet (tágabb értelemben a kultúra) fontosságára, tisztelni a színészeket, a színházi dolgozókat előtt, kérni a közönség szeretetét és támogatását.

Vezércikk 3**Kasztzsellem**

Ez a visszatetsző kapaszkodás a köztisztviségbe a hazai politikai osztálynál jelenszerű. Tetten érhető mindenkinél, a mandátumot és általában a politikát kizárólag megélhetési forrásként felfogó, szakmájukat elhagyó, attól kényelemből végleg eltávolodó, eltespedt parlamenti képviselőktől olyan kultúrdiplomatakig, akik megélhetésük és kiváltságaik elvesztésétől rettegve elsunnyogják saját, a sajtóban megjelent leplelések nyomán korábban már bejelentett felmondásukat. ▶

Salamon Márton László

Tejporkkrízis ellen anyatej

Folytatódhat az állami tejporkprogram. A szakemberek eltanácsolnak a tápszertől

Az anyatejes táplálás népszerűsítésére volna szükség. Romániának vannak olyan régiói, ahol tévhiedelmek miatt nem szoptatnak a nők

Fotó: Tofán Levente

Mégis biztosítja az ingyenes tejporkot a rászoruló kismamáknak a kormány, de szigorít a kiutalásuk kritériumain. Erről legutóbbi ülésén döntött a Boc-kabinet, miután felzúdulást váltott ki a tejporkprogram pénzühiannal indokolt korábbi leállításával. A szakemberek azonban kifogásolják az államilag támogatott tápszert minőségét. Az olcsó tápanyag ugyanis nem „humanizált” élelmiszer, az emberi szervezettől idegen összetevői miatt allergiás reakciókat vált ki. **7. oldal ▶**

Szorul a hurok Kadhafi nyakán

▶ Lassan kibontakozik a koalíciós erők líbiai „koreográfiája”: a szövetséges harci repülőknapnyugtatól a hajnal beköszön-

tég bombázzák a kormányerők harci állásait, napközben azonban Moammer el-Kadhafi csapatai intéznek támadásokat a felke-

lők ellen. Traian Băsescu román államfő szerda este leszögezte, a Ferdinánd Király fregatt nem háborúba indul. **2. és 4. oldal ▶**

A koalíció változatlanul nem tervezi földi akciók indítását. A felkelők állásait eközben a líbiai hadsereg támadja

Székely RMDSZ: őszire tervezik

ÚMSZ▶ Mielőbb élni kívánnak az új alapszabályzat adta lehetőséggel, és őszig meg szeretnék alakítani a székelyföldi RMDSZ-szervezetet a régió politikusai. A lapunk által megkérdezett Hargita és Kovászna megyei RMDSZ-vezetők szerint céljuk megvalósításának első állomása a Székelyföldi Önkormányzati Tanács áprilisi megalakulása lesz. A jelenlegi területi szervezetek elnökei is támogatják az elképzelést, kivéve Bende Sándort, a Gyergyószéki RMDSZ első emberét, aki a szörványmagyarokat félti a kezdeményezéstől. **3. oldal ▶**Mai mellékletünk:
úmsz színekép

Röviden

Gitenstein az RMDSZ-t dicsérte

„Jelenleg az RMDSZ biztosítja Románia politikai stabilitását” – fejtette ki tegnap Mark H. Gitenstein. Az Egyesült Államok bukaresti nagykövétét Kelemen Hunor kulturális és örökségvédelmi miniszter, az RMDSZ szövetségi elnöke fogadta. A diplomata érdeklődött a romániai belpolitika legfrissebb eseményeiről, a koalíció jövőjéről és a kormányzati tervekről. Gitenstein ugyanakkor elismerését fejezte ki Kelemen Hunornak a nemrég elfogadott oktatási törvényért.

Román–magyar tapasztalatcsere

Kelemen Hunor és Markó Béla tegnap Bukarestben fogadta Szászfalvi Lászlót, a magyar kormány egyházi, nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős államtitkárát. Kelemen javasolta annak a közös műemlékvédelmi programnak az újraindítását, amely csupán rövid ideig működött a két ország között a '90-es évek végén, ugyanakkor felhívta az államtitkár figyelmét arra, hogy az elmúlt 21 esztendő tapasztalatait figyelembe véve a romániai magyar közösséget legjobban az identitás megőrzésére adott támogatással lehet segíteni. Markó Béla hangsúlyozta: a román kormány a továbbiakban is kiemelten kezeli az egyházi javak visszaszolgáltatásának a kérdését.

Borbély a környezet megóvásáért

Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter részt vesz Gödöllőn, az EU környezetvédelmi minisztereinek tegnap kezdődött informális találkozásán. A háromnapos tanácskozás célja a környezet megóvásához és állapotának javításához kapcsolódó kérdések áttekintése.

Vádat emeltek Kucsma ellen

Vádat emeltek Leonyid Kucsma (képünkön) volt ukrán államfő ellen tegnap Georgij Gongadze újságíró meggyil-

kolásával összefüggésben. Ezt maga a politikus jelentette be, miután részt vett az ügyben tartott ügyészégi kihallgatáson.

Felemelik Moldova borkvótáját

Nagy többséggel – 563 igen és 14 nem szavazattal, 14 tartózkodás mellett – az Európai Parlament tegnap elfogadta a Moldova Köztársaság vámmentes borexport-kvótájának növeléséről szóló jelentést. Winkler Gyula, aki az Európai Néppárt árnyék-jelentésteveőjeként vett részt az anyag kidolgozásában, elmondta: az EP-képviselők döntése konkrét támogatást jelent Moldova Köztársaság EU-s közeledésében, ugyanakkor figyelembe veszi azokat a nehézségeket, amelyekkel az ország a hagyományos exportpiacain szembeesül.

Erős földrengés Mianmarban

Hetes erősségű földrengés rázta meg Mianmar (a volt Burma) északkeleti részét tegnap. Az epicentrum az ország thaiföldi és laoszi határvidékén, hipocentruma pedig 230 kilométeres mélységben volt. A mozgást még Bangkokban is érezték, ahol kilengtek az épületek.

Szorul a hurok...

A felkelők egyik ellenőrzőpontja. Lassan kialakul a koalíciós légi csapások libiai „koreográfiája”

Gy. Z.

► Lassan kibontakozik a koalíciós erők libiai „koreográfiája”: a szövetséges harci repülőknapp nyugtatól a hajnal beköszönéig bombázzák a kormányerők harci állásait, napközben azonban Moammer el-Kadhafi csapatai intéznek támadásokat a felkelők ellen. Tegnapra virradóan a légi csapások eltaláltak több harcokocsi is a nyugati Miszráta város külterületén, de egy helyi lakos elmondása szerint a városközpontban még ott vannak a hadsereg járművei, nem érte eddig találat őket. A koalíció változatlanul nem tervezi földi akciók indítását.

A Kadhafihoz hű erőknek sikerült megszerezniük az ellenőrzést Miszráta kikötője fölött, elvágyva több ezer egyiptomi és fekete-afrikai vendégmunkás menekülési útját, akik tengeri úton próbálták elhagyni az országot. A genfi központú Nemzetközi Migrációs Szervezet szerint még mindig 800 ezer külföldi tartózkodik az észak-afrikai országban.

Bănescu: a Ferdinánd nem háborúzni megy

„A Ferdinánd Király fregatt nem háborúba indul” – jelentette ki szerda este az államfő. A *Realitatea TV*-nek adott interjúban Traian Bănescu azokra a vádakra reagált, hogy a libiai hadműveletek megsegítésére küldött román hadihajó hiányos felszereltsége és műszaki állapota miatt nem alkalmas katonai bevetésre. Az államfő leszögezte: a fregatt egyetlen küldetése az, hogy megállítsa az esetleges fegyvercsempész-hajókat. „Ezt a küldetést a Ferdinánd Király minden további nélkül teljesíteni tudja” – mondta Bănescu.

Alain Juppé francia külügyminiszter egy rádiónyilatkozatban úgy vélte: a nemzetközi koalíció légi csapásai Líbiában Kadhafi erők ellen nem fognak hónapokig tartani. „Szorul a hurok, Kadhafi offenzívája leállt. Ebből a szempontból elmondhatjuk, hogy az első sikert elértük” – hangsúlyozta. A politikus még nem tudja pontosan, meddig tarthatnak a légitámadások, de addig biztosan, amíg nem sikerül Kadhafi erőit semlegesíteni. „Nem akarjuk elhúzni. Ez nem Afganisztán vagy Irak” – fűzte hozzá.

Terrorcselekmények veszélyére figyelmeztette a NATO-tagállamokat a brit elhárítás (MI5) a libiai hadműveletek nyomán. Egybehangzó lapértésülések sze-

rint az MI5 Nagy-Britanniában élő libiaiak egymás közötti kommunikációjának megfigyeléséből jutott arra a következtetésre, hogy a Kadhafi-rezsim rejtőzködő ügynökei merényleteket tervezhetnek a nemzetközi katonai beavatkozás bosszúja gyanánt.

A libiai légtérzár megvalósításában részt vevő francia vadászgépek egyike lelőtt egy katonai kiképzőgépet – jelentette be tegnap Washingtonban egy névtelenséget kérő amerikai hivatalos személy. A forrás azért nyilatkozott névtelentül, mert az esetről hivatalosan a francia kormány fog beszámolni. A francia Rafale harci gép egy G-2/Galeb típusú repülőgépet semmisített meg a tengerparti Miszráta körzetében. ◀

Radioaktív felhő Románia fölött?

ÚMSZ

► Cáfolta tegnap Cseke Attila egészségügyi miniszter, hogy a fukusimai nukleáris reaktorban bekövetkezett balesettel lenne összefüggésben az a tény, hogy a román szaktárca jódtartalékokat szerzett be az ország stratégiai tartalékainak kiegészítésére. Cseke szerint nem bizonyított az az információ sem, miszerint elérte volna Románia légtérét tegnap a Japánból érkező radioaktív felhő, amelynek Európába érkezéséről a szerdán adtak hírt francia források. Eközben Ausztrália, Kanada és Oroszország is betiltotta, illetve szigorította az egyes számú fukusimai atomerőmű körzetében előállított friss élelmiszerek importját. Korábban az Egyesült Államok, Franciaország, Szingapúr és Hongkong hozott hasonló intézkedéseket. Csaknem két héttel a Japánt sújtó egyik legsúlyosabb természeti katasztrófa után nemcsak a szigetországban, hanem külföldön is nyugtalanságot váltottak ki a radioaktív sugárzás következményei a táplálkozási láncot és a vizet illetően. Kan Naoto japán miniszterelnök szerdán elrendelte a Fukushima körüli négy prefektúrából származó egyes zöldségek és nyerstej árusításának tilalmát. Az orosz Távol-Keleten, Habarovszk térségében vesztézára alá helyeztek egy hajót, miután a gépteremben a természetes háttérsugárzást háromszorosan meghaladó értéket mértek. A hajó a közelmúltban Fukushima közelében járt. A tengervíz sugárszennyezettségének kimutatása után a japán egészségügyi miniszter is fokozta a tengerpartok mentén kifogott halak és puhatestűek ellenőrzését. A japán hatóságok tegnapi hivatalos közlése szerint a földrengés és az azt követő cunami halálos áldozatainak a száma 9811-re emelkedett, további 17541 személyt pedig eltűntként tartanak nyilván. ◀

Szatmárra figyel az OTP Bank

Sike Lajos

► „Itt vagyunk, egy olyan régióknak a központjában, amely egymillió lakost számlál, és amely egyetlen banknak vagy befektetőnek sem elhanyagolható” – köszöntötte Diósi László, az OTP Bank Románia elnök-vezérigazgatója a pénzügyi által tegnap Szatmárnémetiben szervezett befektetői konferencia résztvevőit. Mint Diósi elmondta, más vidékekhez viszonyítva Szatmár nagyobb megrázkódtatás nélkül vészelte át a gazdasági válság hatásait, itt nem alakult ki úgynevezett válságbuborék. „Ezért is érdemes Szatmárra figyelni, és mi a jövőben is figyelni fogunk” – szögezte le a bankvezér.

Ami Románia gazdasági helyzetét illeti, az elnök-vezérigazgató úgy ítélte meg, hogy az ország kezd kilábalni a válságból, amit a lej folyamatos erősödése is bizonyít, illetve a munkanélküliség csökkenése – bár ez utóbbi mutatóval kapcsolatos hivatalos adatok a szatmári konferencián jelen-

Diósi László OTP-vezérigazgató (jobbra) a pénzügyi szatmári konferenciáján

levő több befektetőben kételyeket ébresztettek. Diósi szerint előremutató az is, hogy a lakosság láthatóan elkezdett takarékoskodni. Az ország eladósodásával kapcsolatban a bankszakember elmondta, annak nem annyira volumene, mint inkább sebessége okoz gondot.

Bogár Ferenc, a bukaresti magyar nagykövetség gazdasági ta-

nácsosa előadásában a két ország közti gazdasági kapcsolatokat taglalta. Meglátása szerint a forgalom különösen az EU-csatlakozást követően, a vámok leépülése után ugrott meg látványosan. Külön elemezte a magyar befektetéseket, és úgy találta: jóllehet Magyarország előkelő, egyes kimutatások szerint a 10., mások szerint a 13. helyen áll a külföldi

befektetések rangsorában, a Romániába érkezett magyar tőke összege (összesen 660 millió euró) a lehetőségekhez viszonyítva alacsony, annál is inkább, hogy tízezernél több cég osztozik rajta. „További jelentős magyarországi befektetéseket vár az építőipar, a mezőgazdaság és élelmiszeripar, és nem utolsósorban a turizmus és a környezetvédelem, illetve nagy lehetőségek rejlenek a határmenti övezetek gazdasági kapcsolataiban is” – fejtette ki Bogár. Ez utóbbi megjegyzéshez Imre István, a budapesti román követség gazdasági tanácsosa hozzáfűzte: ehhez az infrastruktúrát is jobban kell fejleszteni.

Az OTP szatmári konferenciáján számos üzletember, gazdaságpolitikus, vállalkozó és önkormányzati képviselő között jelen volt Ilyés Gyula szatmárnémeti polgármester, Pataky Csaba alprefektus, Livia Banu, a Bihar megyei Határmenti Együttműködésért Felelős Regionális Iroda vezetője, illetve Králik Lóránd, a román Országos Tőkepiaci Felügyelet tagja is. ◀

„Székely RMDSZ”, őszire

Baloga-Tamás Erika, Kovács Zsolt

Várhatóan őszire már megalkulhat a székelyföldi RMDSZ-szervezet – jelentette ki tegnap az ÚMSZ kérdésére Antal Árpád. „Ezt mi kértük, és meg is fogjuk alakítani” – mondta a sepsiszentgyörgyi RMDSZ elnöke arra utalva, hogy a több megyét is felölelő székelyföldi szervezet létrehozása már korábban felmerült a régió politikusaiban. Antal tájékoztatása szerint már elkezdtek az egyeztetéseket a székelyföldi önkormányzati és politikai vezetőkkel, parlamenti képviselőkkel a székelyföldi RMDSZ-szervezet megalakításáról. A megvalósítást a nagyváradi kongresszuson elfogadott új alapszabályzat teszi lehetővé. A 30. cikkely úgy fogalmaz: „Az RMDSZ két vagy több megyei szervezete regionális szervezetbe társulhat.” Ez a lehetőség Tamás Sándor, a Háromszéki RMDSZ elnöke és Borboly Csaba, a Csík Területi RMDSZ elnöke javaslatára került be az alapszabályzatba.

Előbb a SZÖT

Antal Árpád és Borboly Csaba egyaránt úgy véli, hogy a Székelyföldi Önkormányzati Tanács (SZÖT) áprilisi megalakulása lesz az első lépés a székelyföldi RMDSZ-szervezet létrehozásának folyamatában. A SZÖT létrehozását szintén a kongresszusi alapszabályzat-módosítás tette lehetővé. „Ez a testület keretet teremt majd arra, hogy egy Székelyföld-szintű szorosabb együttműködésről beszélhessünk az RMDSZ-ben. A SZÖT egyik fontos célkitűzése lesz, hogy a területi RMDSZ-szervezetek együtt képzeljék el az együttműködés kereteit. A régi-

óban sok olyan kérdés merül fel, amit közösen megoldani sokkal egyszerűbb és hatékonyabb” – magyarázta az ÚMSZ-nek Borboly Csaba.

Verestóy támogatja

Mint ismert, jelenleg Hargita megyében három területi szervezet tevékenykedik: a csíki, az udvarhelyi és a gyergyói. Korábban Kovászna megyének is két területi szervezete volt, ezek azonban időközben egyesültek. Az Udvarhelyszéki RMDSZ elnöke, Verestóy Attila egyetért a székelyföldi RMDSZ-szervezet létrehozásával. „Intézményes koordinációra is szüksége van a tömbmagyarságunkból, székelyföldi identitásunkból fakadó sajtósági érdekeknek. A regionális szervezetnek nem az RMDSZ-szel szakító, elszakító

jellege volna, hiszen ezek a regionális szervezetek továbbra is együtt adnák az RMDSZ-t” – magyarázta az ÚMSZ-nek a politikus.

Bende nem lelkesedik

Bende Sándor, a Gyergyószéki RMDSZ elnöke szerint nemcsak pozitív hozadéka lenne az egységes székelyföldi szervezetnek. „Nem vagyok meggyőződve arról, hogy a romániai magyarság szempontjából a székelyföldi szervezet jót tenne. Ebben a régióban él a romániai tömbmagyarság, és én úgy gondolom, hogy megszakadna a kapcsolat a szörvényben, illetve kisebbségben élő magyarokkal. A Beszterce megyei magyaroknak például nem hozna jót, ha a székelyföldi RMDSZ-szervezet létrejönne” – mondta kérdésünkre Bende.

Mi lesz Maros megyével?

Antal Árpád szerint a legnagyobb kihívás tisztázni, hogy Maros megye hova tartozik. „A megye tömbmagyar része ugyanis Székelyföldben gondolkodik, míg Marosvásárhelytől nyugatra úgy politizálnának, mint az interetnikus közegben élő magyarok” – fejtette ki. A politikus a megoldást abban látta, ha Maros megyének ez a két része politikailag is megoszlaná. „Nagy kérdés viszont Marosvásárhely városának hovatartozása, hiszen a helyi RMDSZ-szervezet néha úgy politizál, mint a tömbmagyarság, máskor mint az interetnikus környezetben élők. Ha kihagyják a várost a székelyföldi RMDSZ-szervezetből, az lenne az üzenete, hogy Marosvásárhely nem a Székelyföld része, azt pedig nem szeretnék” – mondta Antal Árpád.

Tamás Sándor, Antal Árpád és Borboly Csaba (balról jobbra) közösen lobbiztak a székelyföldi RMDSZ-ért. Fotó: Kovács Zsolt

Csibi megúsza a fegyelmit

ÚMSZ

Nem alkalmaz fegyelmi intézkedéseket Csibi Barna ellen a Hargita megyei adóhivatal mindaddig, amíg az Avram Iancu „felakasztásával” elhíresült adóellenőr ügyében jogerős bírósági ítélet nem születik. A Székely Gárda alapítója ellen egy nappal korábban indított bűnvádi eljárást a legfelsőbb ügyészség, Csibit közérkölcök megsértésével, közteri rend-és csendháborítással, valamint diszkriminációra való felbujtással vádolják. A Hargita megyei adóhatóság fegyelmi bizottsága

azt vizsgálja, hogy tettével Csibi megszegte-e a köztisztviselők etikai kódexét. A zárt ajtók mögött lezajlott háromnegyed órás meghallgatás után az érintett nem nyilatkozott a sajtónak. Adóhivatali források szerint Csibivel szemben az 1999/188-as köztisztviselői törvény alapján alkalmazhat szankciókat az intézmény, ezek a következők lehetnek: írásos figyelmeztetés, 5-20 százalékos bércsökkentés három hónapig, az előléptetési jogok felfüggesztése, alacsonyabb bércategóriába való sorolás, lefokozás vagy akár az állásából való menesztés. ◀

Csúszópénzt vett át Petcu

ÚMSZ

Korrupció gyanúja miatt tegnap az Országos Korrupcióellenes Ügyészségre vitték kihallgatásra Marius Petcut, a CNSLR-Frăția szakszervezet elnökét, akit tetten értek, amint 40 ezer euró csúszópénzt vett át. Kiszívárgott információk szerint az összeg egy nagyobb, 200 ezer eurós summa részlete, az egyelőre nem derült ki, hogy kitől származott, és milyen céllal kapta a szakszervezeti elnök. Petcu az egyik leggazdagabb szakszerve-

zeti vezető, feleségével együtt számos, több százezer eurós bankbetét, három ház, három autó, ékszerek, festmények és részvények tulajdonosa.

Mint ismeretes, az Országos Feddhetetlenségi Ügynökség még február 16-án jelentette be, hogy tizenöt szakszervezeti vezető, köztük Petcu vagyonsodását is vizsgálja. Petcu szerint ez azért történt, hogy a vezetők ellen hangolja a szakszervezetek tagjait. Saját bevallása szerint családja vagyona „egy élet munkájából” származik. ◀

Kormánytöbbség veszélyben?

Hírösszefoglaló

A kormánykoalíció törekény parlamenti többségének elvesztésétől tart Traian Băsescu államfő, miután a bukaresti szenátusban megszűnt a kormányoldal eddigi egyszerű többsége. A felsőházban pusztán egy fővel volt többségben az ellenzékhez képest a Demokrata Liberális Párt (PD-L), az RMDSZ és a független szenátorok alkotta kormányzati oldal, de a héten Vasile Nistor demokrata-liberális szenátor „átigazolt” a Konzervatív Párthoz, így jelenleg 69-68 arányban az ellenzéki pártok honatyái kerültek többségbe. A kormányoldal számára némi vigaszt jelenthet, hogy Cătălin Voicu szociáldemokrata szenátor hónapok óta vizsgálati fogságban van, így a kormányt támogató pártokhoz hasonlóan egyelőre az ellenzék is csak 68 szavazatra számíthat.

A Realitatea hírtévézióknak adott szerda esti interjúban Băsescu kifejtette, már régóta figyelmeztette Emil Boc miniszterelnököt – aki a PD-L elnöke is –, hogy a koalíció törekény többsége a parlamentben megszűnhet. Az államfő szemrehányást tett a kormányfőnek és az általa vezetett pártnak, hogy nem tettek semmit ennek megakadályozása érdeké-

ben. „Úgy látom, hogy a miniszterelnök és a PD-L is tetlenül szemléli a parlamenti többség elvesztését” – mondta Băsescu, aki szerint „hamarosan, valószínűleg” a képviselőházban is bekövetkezik a többségi pozíció elvesztése. A képviselőházban a kormány 179 honatyá támogatását élvezi, az ellenzék pedig 149 képviselő szavazatára támaszkodhat. „Mit gondolnak, mi a megoldás, ha a jelenlegi koalíció elveszti a parlamenti többséget? Független miniszterelnök” – válaszolt saját kérdésére Traian Băsescu. Kétségét fogalmazta meg azzal kapcsolatban is, hogy a pártok elfogadják javaslatát, ugyanis „nem rendelkeznek az ehhez szükséges érettséggel és szolidaritással”.

Az államfő borúlátó jóslatát az is befolyásolta, hogy szerdán a szenátus elutasította egyik kérését, ami arra vonatkozott, hogy a parlament bírálja felül azt az őszszel meghozott döntését, miszerint az alapélelmiszerek esetében kedvezményes, 5 százalékos áfát vezetnek be. Mint ismeretes, Romániában jelenleg egységes, 24 százalékos áfa van érvényben. A szenátus megerősítette korábbi döntését, viszont ügödöntő jogkörrel a képviselőház rendelkezik ebben a kérdésben. ◀

Kasztzsellem

Salamon Márton László

Adrian Severin korrupcióval vádolt román európai parlamenti képviselő esete a teljes romániai politikai osztályt érintő problémát vet fel. A brit újságírók által lépre csalt Severin – Románia egyik legtekintélyesebb és szakmai

múltjából fakadóan a legkompetensebbek közt számon tartott brüsszeli képviselője – a teljes elhiteltelenedést nem is elsősorban a korrupciógyanúval érte el, hanem azzal, ahogyan székébe makacsul kapaszkodik. Korrupciógyanú ugyanis felmerült nemcsak a román honatyá, hanem egy osztrák és egy szlovén társa esetében is, mint ahogyan felmerült a doktori disszertációját plagizáló Karl-Theodor zu Guttenberg német miniszter esetében is, és a példákat sorolhatnánk. A különbség azonban hatalmas: míg emezek a gyanú árnyékának rájuk vetülése után azonnal lemondtak a köztisztviselők, Severin – jó román(iai) szokás szerint – foggal-körömmel ragaszkodik közpénzből fizetett állásához. Miben reménykedik Severin? Alighanem abban, hogy az ügy „elalszik”, hogy napok, hetek elteltével megfeledkeznek róla, és megtarthatja a havi hét-nyolcezer eurós fizetéssel és tízezer eurón felüli költségtérítéssel járó, még bő három évre érvényes mandátumát. Ami testvérek között is összesen hétszázezer euró. Ennyi pénz – számol utána emberünk – azért már überel bármiféle szegényeszetet. Csakhogy a román EP-képviselő alighanem rosszul kalkulál. Nem számol azzal, hogy Brüsszel nem Bukarest, hogy az Európai Parlament nem a román törvényhozás, és hogy a nyugati sajtó nem romániai sajtó, amely „beleun” saját témáiba, nem követve azok kiemelését. Romániában ugyanis az történik, hogy egy-egy korrupciós ügy néhány napig hullámokat vet a médiában, aztán a közönség beleun, a hullámok elülnek, és jönnek újabb témák, amelyek később szintén a levegőben maradnak.

Ez a visszatetsző kapaszkodás a köztisztviselők hazai politikai osztályánál jelenszerű. Tetten érhető a mandátumot és általában a politikát megélhetési forrásként felfogó, szakmájukat elhagyó, attól kényelemből végleg eltávolodó, eltespedt parlamenti képviselőktől olyan kultúrdiplomatákig, akik megélhetésük és kiváltságai elvesztésétől rettegetve elsumyogják saját, a sajtóban megjelent leleplezések nyomán korábban bejelentett felmondásukat. A problémának – mint mindig – mély társadalmi gyökerei vannak, amelyeket a tájainkon a bizánci befolyás által meghonosított mentalitásban kell keresni. Ennek a mentalitásnak a lényege a kasztzsellem. A kisközösségből – amelyet adott esetben családi, „komasági” vagy egyéb szociális konvenciókból álló szálak fűznek össze – valamilyen úton felemelkedett egyének kötelezettségei vannak a „kaszt” többi, kevésbé szerencsés tagjai iránt, ezért igyekeznek pozíciójukat, köztisztviselőkétől fakadó hatalmát arra használni, hogy őket segítse, előnyhöz juttassa, állásokban elhelyezze. Növelve ezáltal saját tekintélyét, befolyását, elismertségét a „kaszt” belül. Merthogy a kis közösség véleménye, a „kaszté” sokkal fontosabb számára, mint a széles közvélemény, a nagy közösség. Mint a köz, amelynek szolgálatába állt.

Román lapszemle

A kínai kormány tiltott listára helyezte a „tiltakozás” szót. Saját bőrén tapasztalta ezt egy jegyospár, amikor telefonon egyeztettek közlegő esküvőjük részleteit. Amikor a menyasszony a vendégek számával kapcsolatos nemtetszését fejezte ki és kiejtette az indexre helyezett szót, megszakadt a kapcsolat. ▶ A fapados légitársaságok minden lehetőséget megragadnak arra, hogy az olcsó jegyen felül is pénzt „csaljanak ki” utasaiktól. A bankkártyás fizetésért 5 eurót, a rakodótérben szállított csomagokért 30-at, a kiskoriak felügyeletéért 50-et kell lepengetni. (Gándul)

Korrupció vámosok – üresedő cellák

Februárban a tévé nyilvánossága előtt nagyszabású – álarcosokkal, bilincscsörgetéssel, rabszállító autókkal, sőt, helikopterekkel megtűzdelt grand guignolos – akció keretében a korrupcióelleni ügyészek rajtaütésszerű ellenőrzést tartottak több vámátkelőnél.

Bogdán Tibor

► Az Országos Korrupcióelleni Ügyészség mintegy igazolta Traian Băsescu Brüsszelben tett arra vonatkozó megjegyzését, miszerint februárban jelentős lépésre kerül majd sor a korrupcióelleni küzdelem folyamatában. A határátkezőknél tartott razzia során valóságos megtizedelte a vámosok és határrendőrök állományát.

„Ideiglenes” letartóztatások

A februári rajtaütések alkalmával 237 vámost és határrendőrt vettek őrizetbe. Amint az azonban Romániában immár gyakorlattá vált, a gyanúsítottak közül rövid időn belül már többen szabadlábra kerültek. A nagy felhajtás közepette rács mögé dugott személyek közül jelenleg már csak 168 van őrizetben, 69 személy részben a bírák döntése nyomán vagy pedig amiatt került szabadlábra, mert az ügyészek nem is javasolták előzetes letartóztatásukat. A Suceava megyei szereti vámnál az 59 vádlott közül ma már csupán 56 van

letartóztatásban, a Vaslui megyei Albiánál a 40 vádlott közül 10 szabadult, a Temes megyei temesfényi átkelőnél őrizetbe vett 138 személy közül csupán 82 maradt – egyelőre – rács mögött.

A bukaresti táblabíróság nemrégiben hozott határozatot az albiái vámnál letartóztatott 17 határrendőr szabadon bocsátásáról, közülük 13 szabadulását azonban nyomban megfellebbezte a Legfelsőbb Bíróság.

Gyermeked érvek

A táblabíróság érvelése ugyanis gyermekdednek tűnt a bírák számára, akik nyilvánvalóan nem fogadhatták el azt, a szabadlábra helyezés melletti indoklást, miszerint az érintettek „nevelésileg megfelelő képzésben részesültek”.

A táblabíróság érvrendszerében egyéb képtelenségek is szerepeltek. Így például az is a vádlottak mentiségére hozta fel, hogy a megvesztegetés folyamatosága nem bizonyítható kétséget kizáró módon, mivel nem derülnek ki pontosan a megvesztegetők által adott és a megvesztegetettek által átvett összegek,

így tehát a tényleges bizonyítékot csak a rajtaütés napján szolgálattevők által kapott összegek jelenthetik. A szabadlábra helyezések indoklásában ott szerepelt az is, hogy jöllehet az őrizetbe vett tisztviselők ellen azt is felhozták, hogy több alkalommal is útlevélbe csúsztatott pénzt vágta zsebre, ám – kevéssel kivétellel – sem az érintettek között folytatott párbeszéd, sem a hang- és videófelvételekből nem derül ki a bankjegyek címlete, mint ahogy ismeretlen marad a megvesztegető személye is. A táblabírak szerint az is a további előzetes letartóztatás ellen szól, hogy az érintett személyek rendőrök és vám-tisztviselők lévén, nyilvánvalóan büntetlen előéletűek; mivel pedig tisztviselők felfüggesztették őket, további büntetéseket sem követelhetnek el. De azt is felhozták, hogy az ügyészség által előterjesztett bizonyítékok túlságosan is általánosítók, az állított jegyzőkönyvek sok esetben nem tartalmaznak konkrét adatokat a korrupciós ügybe keveredett személyek, a megvesztegetés körülményei pontos azonosításá-

Vámrazzia – szögre akasztott bilincsekkel

hoz, ráadásul a videó- és hangfelvételek egy része „technikai szempontból nem eléggé releváns az ügyészségi átiratban szereplő állítások alátámasztásához”.

A táblabírak végül azzal is érveltek, hogy a tömeges letartóztatás alapjául szolgáló lehallgatások csupán az akció előtti néhány napra terjednek ki, holott a bünvádi eljárás megalapozásához ennél jóval több és nyilvánvalóbb bizonyíték szükséges. Az arra irányuló túlzott sietség tehát, hogy a vádlottak mielőtt bíróság elé kerüljenek, éppen a bünvádi eljárás beindításának ártott – szövegtele le a 17 tagú vádlottcso-

port szabadlábra helyezésére irányuló indoklásában a táblabíróság.

Kapkodó ügyészek?

A politikai elemzők véleménye megoszlik az ügyészségi „sietség” okának kapcsán. Vannak, akik egyenesen szándékosságról beszélnek, számos precedensre emlékeztetve, amikor az ügyészek készakarva támadható vádiratot állítottak össze, mivel egyáltalán nem kívánták a dossziében szereplő személyek letartóztatását. Mások viszont azzal magyarázzák a „kapkodást”, hogy Romániának sürgősen bizo-

nyítania kellett az ország schengeni tagságával kapcsolatos brüsszeli vita miatt azt, hogy a leghatározottabban fellép a korrupció ellen, a határok biztonságos őrzéért. Sokan úgy vélik, az egész „vámrazziát” voltaképpen az indokolta, hogy a bukaresti hatóságok legalább a tizenkettedik órában megelőzzék Románia schengeni tagságának elhalasztását. Utóbbi vélekedést az akció kampányjellege is alátámasztani látszik.

Azt nem tudni, mikor derül ki az igazság – az viszont tény, hogy a vámosok és határrendőrök nem mindennapi vagyonnal rendelkeznek. Matei Viorel Lilian moravici határrendőr például 2009-ben 7176 négyzetméteres épületkomplexumot vásárolt Csanádon, 2004-ben A8-as Audit kapott ajándékba (!). Kollégája, Drăgan Sebastian 1998-ban lett a Temes megyei Határpusztán 2873 négyzetméteres lépcsős együttes tulajdonosa, 2006-ban Temesváron vásárolt lakást, egy Dacia és egy Audi személygépkocsival rendelkezik. Az ugyancsak moravici határrendőr, Verdeț Dorin Adrian 2006-ban Temesváron lakást és garzont vásárolt, egy Audi és egy Peugeot személygépkocsi, továbbá egy Suzuki motorkerékpár van a birtokában. Mindezeket a javakat nyilván aligha szerezhették meg köztisztviselői fizetésükből. ◀

NATO: válságkezelők válsága

A NATO alapvető feladatai közé tartozik a válságkezelés. De hogyan teljesítse ezen kötelezettségét a szervezet, amely maga is válságban van?

MTI/ÜMSZ

► A NATO-tanács folyamatosan ülésezik. Az észak-atlanti szövetség 28 tagállama nap mint nap szinte öltre megy amiatt, hogy milyen szerepet játsszon a NATO a Líbia feletti repüléstilalmi övezet betartásában. A vita kétes kompromisszum felé vette az irányt, a szövetség pedig már most komoly sérüléseket szenvedett.

Tétovázás – bombázással

Míg a szervezet tétovázik, addig a Franciaország, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok köré tömörülő „készségesek koalíciója” a hétvége óta líbiai célpontokat bombáz. Ehhez a felhatalmazást a líbiai polgári lakosság védelmére hivatkozó ENSZ-határozat adta meg, amelyre Németország a Biztonsági Tanácsban nem akart rábólintani.

A szövetségesek hangulata nemrégiben egyszer már

meglehetősen paprikássá vált, amikor Nicolas Sarkozy francia miniszterelnök bejelentette, hogy megállapodott Barack Obama amerikai elnökkel a NATO parancsnoki láncolata alkalmazásának módjairól a líbiai katonai műveletben részt vevő országok koalíciójának támogatására. A kulcsszó a támogatás volt, hiszen éppen ez az, amivel Washington eddig nem akart megelégedni. Az Egyesült Államok azt követelte, hogy a NATO legyen a líbiai beavatkozás alfája és ómegája. Sarkozy magyarázata szerint Obama egyik bizalmasa a NATO kulcsszerepéről beszélt – ezt a szót az elnök után már senki nem merte ajkára venni Párizsban. Hillary Clinton amerikai külügyminiszter pedig sokat sejtetően azt mondta, hogy a szervezet „minden biznnyal részt vesz” a műveletekben, hiszen „meglehetősen ésszerűnek tűnik, hogy a NATO erői és koordinációs mechanizmusai segítsék tevékenységünket”.

Ilyen lesz a NATO új brüsszeli székháza. A problémák a régiék maradnak?

Készségesek – de nem értenek egyet

Franciaország azon fáradozik, hogy a legfontosabb partnereket felsorakoztassa a következő hitvallás mögött: a NATO-nak politikailag nem lehet beleszólása a líbiai beavatkozásba. Az atlanti szövetség parancsnoki struktúrája viszont igénybe vehető a koalíció támogatásához.

A fenti nyilatkozatok rámutatnak, hogy a „készségesek” körében sem teljes az egyetértés, s még ha az lenne is, az sem lenne magától értődően a NATO hivatalos véleménye, hiszen a szervezet 1949 óta a konszenzus elve

mentén működik. A tagországok számára világos, hogy az Egyesült Államok szabadulni akarván kellemetlen helyzetéből, átengedné Franciaországnak a vezető szerepet. Sarkozynek azonban a közelgő elnökválasztások miatt is főhet a feje. Így nem meglepő, hogy Oana Lungescu NATO-szövívő napok óta imamalomhoz hasonlóan a következőt ismételteti: „A szövetségesek folytatják a tanácskozást, még nem született döntés”.

Hogy a NATO kész-e, François Barion francia kormányzóvivő szavainak megfelelően, megelégedni a kizárólag technikai szereppel,

szintén vita tárgyát képezi. Norvégia például szerdán az USA parancsnoksága alá helyezte vadászpilótáit, és azon reményének adott hangot, hogy a NATO nemsokára átveszi a kormányrudat. Franciaországról egy szót sem ejtett az oslói nyilatkozat.

Párizs–Ankara-tengely?

A fegyvercsempészetet megakadályozni hivatott tengeri blokádrol szóló keddi NATO-megegyezés is veszített valamiképp fényéből, hiszen Németország – a légtérzár betartásához hasonlóan – ebben sem kíván aktí-

van részt venni. Sőt, Berlin kivonta földközi-tengeri flottáját a NATO-parancsnokság alól, nehogy akarata ellenére belekeveredjen Líbia elleni akciókba.

A szintén NATO-tag Törökország is felbőszült attól, hogy egyesek ajtóstól rontanak a házba. Recep Tayyip Erdogan miniszterelnök biztosította Líbiát, hogy országga nem vesz részt a repüléstilalmi zóna betartásának ellenőrzésében. Abdullah Gül elnök pedig – bár azt javasolta Moammer el-Kadhafi líbiai vezetőnek, hogy mondjon le – kifakadt egyesek családságán, akik „tegnap még nagyon közel álltak” a Kadhafi-féle zsarnokokhoz, ma pedig „szélsőséges intézkedésekre ragadtatják magukat”. Nemcsak Sarkozy húzott hasznat a Kadhafi-val kötött zsíros üzletekből, de a Párizs vezette koalícióhoz nemrég csatlakozott Silvio Berlusconi olasz kormányfő is baráti kapcsolatokat ápolt a diktátorral.

„Nehéz felmérni ennek a fonák helyzetnek a következményeit – mondta egy hosszú tárgyalásokban megfáradt NATO-diplomata. – Az egyetlen pozitívum az, hogy a szövetség területét jelenleg nem fenyegeti közvetlen veszély”. ◀

Lap-top

A nap címe. Hogyan borzolódtak fel a román–magyar kedélyek, *Evenimentul zilei*.

Magyarzat. A lap pontosan rögzíti az okot: „egy hibásan lefordított és az *Agerpres* hírügynökség által továbbított hír” robbantott ki diplomáciai botrányt. Mindazonáltal az alapkérdés nem ez! Ha ugyan is a hírügynökség újságírója pontosan fordít le minden szót és írja le a történetet – akkor minden rendben lett volna, a „románok” számára is? A médiatörvény jogsértő és a szakmát megalázó előírásaira érzéketlen MÜRE, mintha darázs csípte volna, úgy szökött fel egy másik, román (szak)szervezet igényére, hogy ilyen esetekben azok, akik a közönséghez szólnak, különösen ilyen fontos alkalmakkor, helyesen juttassák el üzenetüket mindenkihez, a románokhoz is. A MÜRE szerint nem ez a megoldás, hanem az, hogy ilyen esetekben olyan román tudósítót küldjenek ki, akik tudnak magyarul. Már látjuk is lelketlen szemekkel, ahogy a világ nagy hírügynökségei napiparancsban adják ki tudósítóknak, hogy április elsejére tanuljanak meg Schmitt Pál szintjén magyarul. Bár meglepetések akkor is lehetnek, és nem miattuk. A MÜRE pedig inkább szenteljen szakmai tanácskozást ennek a kérdésnek. (Ugyanakkor meg kell dicsérnünk az RMDSZ ügyvezető alelnökének kiegyensúlyozott hozzáállását; bár nem derül ki pontosan, hogy miben is „áll ki teljes mellszélességgel a MÜRE mellett”.)

További tisztázások. Az *Academia Cajavencu* terjedelmes beszélgetést közöl Füzes Oszkarral, Bajtai Erzsébet férjével, a Magyar Köztársaság bukaresti nagykövetségével. Az interjú ismertetésére visszatérünk.

Nehéz időkben lemondunk rossz szokásainkról. Két szegény ember, még a nájlonzacsokjuk is foltos. És a világban is annyi baj van, radioaktivitás meg minden. Épp ezért Emil Boc ad nekik egy jó tanácsot: „Övintézkedésként azt ajánlom, hogy többé ne étkezzenek japán vendéglőben...” (Ion Barbu karikatúrája az *Adevărulban*.)

A nap állírá. Adrian Severin elmondta, függetlenül végre szabadnak érzi magát.

Minden napra egy mondás

„Nem kell az élményeket keresni; mindenütt ott vannak.” Rudolf Steiner

Ragály

Horváth István

A másik galamb

Nem tudom, van-e a geszti határban valami patak, de akkora fantáziával, mint az ellenzéki, oda lehet vinni a Rodostó melletti tengert is; a tenger partjára, hallgatni annak bús mormogását, át lehet szállítani Csernátonty s magát Tiszát odaültetni egy geszti fa alá – mint ahogy szegény öreg Bismarck ült a fa alatt, mikor egy ellenzéki úr látta – képzeljük el, hogy Tisza már nincs a parlamentben, mi többi összeesküvők is eltűntünk, szétszédedtünk, ki ide, ki oda (persze legjobban lett volna, ha a Tisza-klikket egyszerűen kiviszik a Szent György-terére, mint Kont és társait, s rövidesen végeznek velük: erről legalább balladát is írhatna Illyés Bálint). Tegyük fel, mondom, hogy a Naplók már szétszórta a Tisza-klikket – vajon eltűnne-e ezzel az a másik galamb a kalamárisból?

Nem az addig, míg a habarékparti tintát össze nem öntik a szabadelvűparti tintával.

Akkor elszáll a galamb örökre s más madarak röpködnek ki az újságpirosok betűterdejéből. Egyelőre maradna a galamb; Tisza-klikk helyett lenne Szilágyi-klikk. És ha Szilágyink nem volna (ami pedig nem jó volna), akkor Csáky-klikket komponálnának ki.

Mert világos a cél.

Gazdátlan fazekakról van szó, t. olvasó, akik el szeretnék hitetni Szapáry Gyula gróffal, hogy az ő fazekai repedeznek.

Hátha elhiszi a miniszterelnök és végre-valahára így szól:

– Új fazekakra van szükségem.

Mikszáth Kálmán: *Tisza-klikk, keddi vacsorák (Egy kormányparti képviselő tréfás töprengései), a Cikkek, karcolatok III. kötetből*

Lidércfény az alagútban

A jövő hét közepén ismét Bukarestben tárgyal a Nemzetközi Valutaalap küldöttsége. A tét: az újabb valutaalapi hitel, amelyre a nemzetközi pénzügyi intézmény nagy valószínűséggel rábólint majd. Következésképpen további megszorítások elé néz az ország: jövőre is marad a szigorú bérlépolitika, a kormány a költségvetési hiányt a kiadások csökkentése mellett a bevételek növelésével – újabb és nagyobb adókkal – próbálja meg lefaragni, és nyilván folytatja az állami szektor és közigazgatás reformját is, ami a demokratikus liberálisok szótárában elbocsátásokat jelent.

A tulajdonképpeni reformok ugyanis még most, mondhatni a tizenkettedik órában sem indultak be, és a közeljövőben sem várható változás. Jövőre választások – helyhatóságiak, parlamentiek – lesznek, ami pedig Romániában korántsem a népszerűtlen intézkedések időszaka. Még akkor sem, ha a román politikusokat immár kiismerő Nemzetközi Valutaalap óvatosságból két évre szóló hitelszerződést köt majd Bukaresttel, hogy legalább a benne foglalt kötelezettségek kössék meg valamennyire a kampányidőszakban mindig is rendkívül adakozó pártok kezét. Igaz, hogy az újabb valutaalapi milliárdokhoz a kormány – az államfő ígérete szerint – csak végszükség esetén nyúl hozzá, ami jó. A baj csak az, hogy korábban ennek az „elővigyázatossági” összegnek a többszörösét herdálta el, anélkül, hogy az ország legalább egy tapodtat is előrehaladt volna a reformok útján. A gazdasági növekedés várat magára, akár csak a világos, konkrét – vagy egyáltalán: valamilyen – gazdaságfejlesztési stratégia. A külföldi beruházások drámaian megcsappantak, ami a befektetői bizalmatlanság jele, a tavalyi nyolc százalékos infláció pedig a 2010-re eredetileg 3,5 százalékos pénzügyi előirányozó kormánystratégia kudarcát bizonyítja. A jövedelmek, szociális juttatások amolyan gazdasággyógyító panaceumnak hitt lefaragása, akár csak a féktelen adónövelés képtelen ugyan feltölteni az állampénztárat, kiválóan alkalmas viszont egyre szélesebb rétegek elszegényítésére, kis- és középvállalatok további tízezreinek csődbejuttatására. Holott a kormány eredeti elgondolása szerint – magát a miniszterelnököt idézve – a megszigorító politikának a legkisebb lakossági áldozatot megkövetelve kellett volna a legnagyobb eredményre vezetnie.

Bogdán Tibor

Ma már mindenki tudja – saját bőrén érzi –, hogy mindez fordítva történt: hatalmas áldozatok árán parányi részeredmények születtek; amolyan lidércfények a sűrű sötétség legmélyén, amelyeket a demokráta liberális hatalom az alagút végét jelző fényként próbál eladni nekünk.

Liszt Feri

Nem tudom, hogy másnak ugyancsak feltűnt-e már: a magyar celebvilágban mind jobban elharapóznak a becézett formájú művészek. A divatot a tragikus sorsú Zámbo Jimmy alkotta meg (nagy talány, hogy vajon Jimmy Carter vagy pedig Fülöp Jimmy hatására), noha polgári neve az egyébként jó hangzású, magyaros csengésű Imre volt. Akárcsak a vele nagyjából egy időben elhunyt színészé, a Sütő András *Advent a Hargitán* című drámájában hatalmas Kárpát-medencei sikert arató Sinkovits Imréné, őt mégsem nevezte senki Sinkovits Jimmynek. Ezzel szemben a testvére halálán fellelkesült Zámbo Árpád – hogy így ápolja az önmagát különös körülmények között egy átmulatott és végigveszekedett szilveszter éjszaka után fejbe

lövő énekes emlékét – maga is zenei pályára lépett, és most füstös lebujsokban Árpád néven harkít. A magyar kereskedelmi rádiózás-televíziózás legújabb csillaga, már-már fenegyereke a Rákóczi Feri nevet használja. Így: Feri, i-

Gyulay Zoltán

vel, és nem Fery. Lehet, hogy ösztönösen, de az is lehet, hogy tudatosan, mivel csaknem fél évszázadon keresztül (egészen pontosan 1945-től 1990-ig) tilos volt akár csak kimondani a Fery Oszkár nevet, pedig a két világháború között még utca is őrizte az emlékét. (Egy időben a nagyszüleim is ott laktak, mielőtt átköltöztek volna – igen! – a Dolgos utcába.) Fery Oszkár ugyanis egy 1919-ben, a vörös terror idején mártírhaltalt halt csendőrnagy, márpedig a „csendőrnagy” bizonyos értelemben napjainkig szitokszónak számít. Szóval tehát ez a rádiós-televíziós fiatalember egyszerűen csak Feri – talán hogy megkülönböztesse magát a nagyságos fejedelemtől. (Aki számomra azért is kedves, mert március 27-én együtt ünnepeljük a születésnapunkat.) Csak aztán ez a Fery gyerek nehogy Jimmyhez hasonlóan újabb divatot indítson útjára, s majd kövessék őt a Hunyadi Matyik, a Kossuth Lalik, a Petőfi Sanyik, ne adj’ Isten, a Szent Pityuk! Amúgy az idén Liszt Ferenc év van – a hír-

hedett zenésze a világnak kétszáz esztendeje látta meg a napvilágot –, és csak kevés híja volt, hogy ezt az alkalmat az osztrákok a szó szoros értelmében le ne nyúlják előlünk. Már jó előre meghirdették a maguk háromszázhatvanöt napra szóló programját, és Doborjánban – amely település ma a

Ahogy én a vitriolos budapesti köznyelvet ismerem, hamarosan meg fog születni a budapesti légikikötő – végleges és általánosan használt – neve: Liszt Feri-hegyi Repülőtér.

burgenlandi Raiding (horvátul: Rainof) néven Ausztriához tartozik – valódi búcsújáráshelyé vált az emlékháznak berendezett szülőháza. Az osztrákok milliósámszámra plakátokat nyomattak, rajta egy fiatalkori Liszt-arcával, a képmáson pedig Ray Benapszemüveggel, így akarják a rendezők a fiatalokat is megszólítani. A világ nagy része abban a hiszemben van, hogy Liszt osztrák muzsikusként (akárcsak a Budán született, neve ellenére magyar Semmelweis Ignác osztrák orvos), erre erősít rá, hogy élete nagy részét Weimarban és Richard Wagner apósaként Bayreuthban töltvén, kiválóan beszélt németül (jobban, mint magyarul), pedig hát Liszt Budapestre vonult vissza, itt élt, koncertezett, szervezte

a magyar zenei életet, és az otthonául szolgáló Sugár úti (ma Andrássy út) palotában alapította meg a Zeneakadémiát. Szóval az osztrákok jóvoltából, merthogy azt a ráadott napszemüveget főként a szexis repülőgép-pilóták és a playboyok viselik, no meg azért, mert ők szintén szeretik a nevet becézni (v.ö.: Niki Lauda), továbbá hogy a divatot kövessük, a mi jó Liszt Ferencünket hívhatnánk akár Liszt Ferinek is. Ezzel máris sokkal jobban a magunkénak érezhetnénk, és ebben partnerünké válhatnék a nagyvilág. Akkor célhoz érnének a későn ocsúdó magyar koncertszervezők és hivatalosságok is. Szó se róla, végül sikerült impozáns és méltó, magyaros ünnepi programot összeállítani, de a legnagyobb „húzás” talán mégis az, hogy a budapesti légikikötőt a minap nem más, mint a Magyar Országgyűlés átkeresztelte Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre. Állítólag a külföldieknek nehéz volt a régi nevet kiejteni: Feri-hegy. Ahogy azonban én a vitriolos budapesti köznyelvet ismerem, hamarosan meg fog születni a harmadik – végleges és általánosan használt – elnevezés is: Liszt Feri-hegyi Repülőtér...

Röviden

Száz éve született
Mikó Imre

Az EME Jog-, Közgazdaság és Társadalomtudományi Szakosztálya Mikó Imre születésének 100. évfordulójára emlékkonferenciát szervez Kolozsváron, az EME előadótermében, ma 11 órától. Előadást tartanak: Egyed Ákos, Csapodi Miklós, Tibori Szabó Zoltán, Cseke Péter, Gaál György. Délután, 18 órától Mikó Imre *A szülőföld szerelmese (Orbán Balázs életregénye)* című könyvét mutatja be Dávid Gyula.

Houdini születésnapját
ünnepelte a Google

Harry Houdini születésének 137. évfordulója alkalmából a világhírű szabadulóművészre emlékezett tegnap a Google nyitóoldalon látható speciális logó – egy régi plakátokra emlékeztető kép, amely bilincsel a kezén ábrázolja Houdinit. A művész 1874. március 24-én született Budapest VII. kerületében, Weisz Erik néven. Alig volt pár napos, amikor szülei áttelepültek az Egyesült Államokba, ahol 52 évesen, 1926-ban halt meg. A megemlékezésnek szomorú aktualitást ad, hogy tegnap hunyt el Dorothy Young amerikai táncos, az utolsó ember, aki még életben volt Houdini egykori színpadi társai közül.

Ki akar Hajnal lenni?

Közel félszáz énekes vesz részt szombaton és vasárnap Szatmárnémetiben a 21. Hajnal akar lenni elnevezésű kárpát-medencei népdal-éneklési versenyen. A zsűri elnökeinek Birinyi Józsefet, az ismert budapesti népzene-kutatót kérték fel. Szombat este a Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban a versenyzők és a közönség együttes tánc-házat tart. A verseny döntője vasárnap lesz a filharmónia épületében.

Színházi világnap Erdélyben

Kovács Zsolt, Antal Erika

A Színház Világnapját ünneplik vasárnap a társulatok és a színházkedvelő közönség. A rendezvénysorozat célja felhívni a figyelmet a színházművészet (tágabb értelemben a kultúra) fontosságára, tisztelni a színészek, a színházi dolgozók előtt, kérni a közönség szeretetét és támogatását. Ebből az alkalomból minden évben egy jeles színházi személyiség üzenetét olvassák fel, szerte a világon, az idén Jessica A. Kaahwa ugandai drámaíró, színész, rendező üzenetét közvetítik. Erdélyben is külön programmal jelentkeznek a társulatok, Bukarestben pedig átadják az UNITER díjakat.

Élet az Ilja próféta után

„Felolvasószínház, könyvés plakátvásár, kiállítás, vetítések, három előadás, és a tavalyhoz hasonló hajnalig tartó buli jelzi majd, hogy Sepsiszentgyörgy valóban Thália városa” – számolt be lapunknak a Színházi Világnap alkalmával szervezendő rendezvénysorozatról Nagy B. Sándor. A sepsiszentgyörgyi Tamási Áron színház irodalmi titkára szerint március 27-én, vasárnap a Színházi Világnapon gazdag műsorkínálattal várják a háromszéki színházkedvelőket. A rendezvénysorozat vasárnap 11 órától kezdődik a színház előcsarnokában, amikor bemutatják Barabás Zsolt fényképész színházi fotókból álló kiállítását. Ezt tavaly ősszel mutatták be először Marosvásárhelyen a Tompa Miklós Centenárium ünnepség keretében, ahol olyan sikert aratott, hogy az idei kisvárdai színházi fesztiválra is meghívták. A fotókiállítás után könyvvásár kezdődik, melyen a Corvina könyvesháza, a kolozsvári Koinónia

Temesváron Shakespeare *Ahogy tetszik* című darabját adják elő, majd koncerttel folytatódik az ünnepség

és Korunk Könyvkiadók színházi tárgyú könyvei közül vásárolhatnak a műkedvelők. Ezzel egyidőben, egy lejes egységáron kiárúsítják a színház korábbi évadokból megmaradt plakátjait és műsorfüzeteit is, közben pedig a színház előcsarnokában fel szeretel képernyőkön a Tamási Áron Színház legjobb előadásainak felvételeiből láthatnak részleteket az érdeklődők, számolt be Nagy B. Sándor. Hozzátette: vasárnap 12 órától felolvasó-színházi előadásra kerül sor a stúdióteremben, melynek keretében Tadeusz Slobodzianek *A mi osztályunk* című darabját a Tamási Áron Színház és az M Stúdió társulatának színészei közösen olvassák fel. *A mi osztályunk* az *Ilja próféta* szerzőjének legújabb darabja, melynek magyar nyelvű ősbemutatóját jövőre tervezi a színház. Vasárnap délután három további előadást is láthat a

sepsiszentgyörgyi közönség: 16.00 órától a Cimborák Bábszínház Nagy Kopeczky Kálmán által rendezett *Ilók és Mihók* című bábelőadását, 17.30-tól az M Stúdió társulatának Uray Péter által rendezett *A behajtó* című mozgásszínházi előadását, 19.00 órától pedig a Tamási Áron Színház utóbbi évekbeli egyik legsikeresebb előadását, a Zakariás Zalán által rendezett *Figaro házassága avagy Bolond 1 örült nap!* című produkciót. Az esti előadást követően a Színházi Világnap programja a sepsiszentgyörgyi Tein Teaházban ér véget, ahol jó zenével, finom falatokkal, és meglepetésekkel várnak mindenkit a Tamási Áron Színház művészei.

Csokonaitól
Müller Péter Sziámiig

A kolozsvári társulat a hétvégén Budapesten ven-

dégszerepel, itthon pedig a *Különóra* című sorozatot indítják útjára. Vasárnap este 8 órától az új stúdióban Örkény István egyperces novelláiból készült összeállítást mutatják be Köllő Csongor rendezésében.

Nagyváradon, amint arról lapunknak már beszámoltunk, Csehovval ünneplik a színház világnapját, a Szigligeti Társulat holnap 19 órától a bábszínház épületében mutatja be Anton Pavlovics Csehov két egyfelvonásos bohózatát. A *Medve* és *Jubileum* című egyfelvonásos darabokat a nagyváradi közönség számára már ismerős meghívott művész, Kovács Levente rendezi, aki szerint az orosz drámaíróon keresztül „jobban megismerhetjük magunkat és tisztábban láthatjuk a helyzetünket is”.

Az egyik legrégebbi magyar komédiát, Csokonai Vitéz Mihály *Dorothyját* mutat-

ja be szombaton a szatmárnémeti Harag György Társulat. A felolvasószínházi előadást István István állította színpadra.

A temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház is reggeltől késő estig tartó programmal készül. Vasárnap 11 órától *Zián&Kopik* című gyermekeknek szóló bábelőadást játsszák Palocsay Kisó Kata rendezésében a színház stúdiótermében, 14 órától pedig Gianina Cărbunariu: *mady-baby* című nagyszerű előadását láthatja újra a közönség. A *Fűfű* című felnőtteknek szóló bábelőadást, mely Gálovits Zoltán és Vass Richárd közös munkája, 16 órától játsszák. William Shakespeare: *Ahogy tetszik* előadása 18 órától lesz látható újra a színház nagytermében, Koltai M. Gábor rendezésében. Az előadást követően, 22 órától Müller Péter Sziámi és Kirschner Péter koncertje látható és hallható szintén.

Tombola
és mulatság

Színészbál szervezésével ünneplik Thália marosvásárhelyi hódolói a Színházi Világnapot. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata és a Székely Színház Egyesület tagjai ma este 8 órától várják mindazokat, akik velük együtt kívánnak szórakozni. A színészbál szórakoztató előadást, svédasztalos vacsorát, italbárt, bor-aukciót, tombolát, ékszer és képzőművészeti kiállítást, valamint reggelig tartó mulatságot ajánl. A bálanya Szili Katalin lesz, a bál védnöke Szilágyi Mátyás, Magyarország romániai főkonzulja. A bál belépő ára 150 RON, amely magában foglalja a teljes bál műsort illetve a svédasztalos vacsorát, italfigyaszta. ◀

HIRDETÉS

MAGYAR KIRÁLYOK ÉS URALKODÓK

II. Ulászló, II. Lajos
és I. (Szapolyai) János

Kiss-Béry Miklós

MAGYAR KIRÁLYOK ÉS URALKODÓK

26 RÉSZES SZOROZAT, ÁRA KÖTETENKÉNT 28 RON

A sorozat előfizetéssel 546 R-ért, részletre pedig 609 R-ért megrendelhető a hungalibri@clicknet.ro címen

14. kötet: II. Ulászló, II. Lajos és I. (Szapolyai) János

Mátyás király halála után a nagy király testi hibás és nem túl tehetséges fia, Corvin János herceg mindent megtett, ami tőle tellett, hogy apja trónjára kerüljön. A lengyel Jagelló-család sarja, a cseh király Ulászló kerekedett felül végül is. A magyar urak azért választották királyuknak éppen őt, mert akarat nélküli embernek, tehetetlen bábnak tartották, akivel azt tehetnek, amit akarnak. És bizony ki is használták a végletekig minden értelemben. Mindaz, amit Mátyás három évtized alatt felépített, már II. Ulászló uralkodásának első tíz éve után szinte romokban hevert.

Szapolyai János, az utolsó magyar király pedig szintén gyenge embernek bizonyult – csak másképpen, mint elődei...

A KÖTETEK MEGVÁSÁROLHATÓAK:

Csikszereda	Marosvásárhely	Székelyudvarhely
Kézdivásárhely	Sepsiszentgyörgy	Zetelaka
Kolozsvár	Székelykeresztúr	Postai hivatalokban

HUNGALIBRI SRL, M-Ciuc str. Patinoarului 16/A/1.
Tel./fax: 0266371139, 0723668843 • E-mail: hungalibri@clicknet.ro

Játékosság Szentgyörgyön

Kovács Zsolt

Ludium (játékosság) címmel Vinczeffy László képzőművészei alkotásaiból nyílt tárlat a sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtárban. A Munkácsy-díjas festő keze nyomát viseli a képtár állandó kiállítása is, hiszen több mint két évtizede dolgozik restaurátorként az intézményben, mondta el a szerda esti megnyitón Sántha Imre Géza művészettörténész. Az est házigazdája értékelése szerint a művész alkotásait a nagy lendület, a szabadságvágy jellemzi, de ugyanakkor érződik rajtuk a restaurátor precizitása is. Bogdán László író elmondta, negyven éve követi nyomon Vinczeffy László munkásságát, amelyben a bujkáló rettenet mellett sok játékosság fedezhető fel. Bogdán László felolvas-

ta legfrissebb, a képzőművészeknek ajánlott versét a Vinczeffy László Képtár című ciklusból, s mint mondta, „talán a vers, mint rokon műfaj értelmezheti az alkotásokat”.

Vargha Mihály szobrász, a Székely Nemzeti Múzeum igazgatója „céhtársnak” nevezte Vinczeffy Lászlót, és kifejtette, hogy a kiállítás címe azért is nagyon találó, mert művészetének egyik központi eleme a játékosság. „A művész legfontosabb jellemzője, hogy rendületlen erővel és inspirációval dolgozik. Az aggódó, szorongó, de felszabadulni tudó művész érhető tetten a grafikákban, festményekben, szoborinstallációkban, miniatűrökben is” – hangsúlyozta Vargha Mihály.

A kiállítás április 17-ig tekinthető meg a Gyárfás Jenő Képtárban. ◀

Tejporkrízis ellen anyatej

Mégis folytatódhat az államilag támogatott tejporkprogram. A szakemberek eltanácsolnak a tápszertől

ÚMSZ-összeállítás

„Én a természetes csecsemőtáplálásra biztatom pácienseimet, azoknak az anyáknak sem javaslom az állam által támogatott tápszert, akik nem tudnak szoptatni” – nyilatkozta lapunknak Lorenzovics Anna marosvásárhelyi házi orvos, akit annak kapcsán kérdeztünk, hogy az utóbbi időszakban több megyében is elfogytak az államilag támogatott tejporktartályok. Szerdai ülésén a kormány ötmillió lejt utalt ki a hiány pótlására, miután felzúdulást váltott ki a tejporkprogram pénzügyi indokolt leállításával. Az összeget az Egészségügyi Minisztérium osztja le a megyei közegészségügyi igazgatóságoknak. A tervek szerint a tejpork ezentúl is ingyenesen adják ki, háziorvosi rendelvényre. Az államilag támogatott tápszerre a vér szerinti családjukban élő 0-12 hónapos csecsemők abban az esetben jogosultak, ha az anya valamilyen okból nem szoptathat. Szintén jogosultak a tejporkra az árvák, az örökbefogadott vagy nevelőszülőknél élő egy év alatti gyerekek. A hazai gyermekorvosok és házi orvosok közül sokan úgy vélik,

„Sokba kerülhet” a rossz minőségű tápszer akkor is, ha az állam ingyenesen biztosítja

az államilag támogatott tejpork ártámogatása segítséget jelent, de nem jó megoldás.

Sokba kerül a babona

„Én mindenkinek azt javaslom, hogy ha teheti, vásároljon humanizált tejporkot. Ennek összetétele megfelel a csecsemő szükségleteinek, nem vált ki allergiás reakciókat, könnyebben felszívódik. Sajnos az állami tejpork nem ilyen” – magyarázta fenntartásait Lorenzovics Anna. Tá-

jékoztatása szerint egy tápszerre szoruló baba étkezése a humanizált tejkészítménnyel minimum 70 lejbe kerül, de ez az összeg a baba életkorával és tejigényével többszöröse lehet.

„Változó, hogy milyen a tejporkigény, vannak régiói az országnak, ahol az anyatejes táplálás népszerűsítése jelentős hagyományokkal bír, és fenntartások nélkül szoptatnak az anyák, van, ahol azonban különböző babonák miatt kevesen teszik mellre a

gyereket” – egészíti ki kollégáját a Bákó megyei Livia Cojoc gyermekorvos. Moldvában például mai napig sok helyen tartja a szokás, hogy a születés utáni első három-négy napban, amíg az anyai tejtermelésnek be kellene indulnia, nem teszik mellre a gyermeket, mert a szokatlan álagú előtejet „rossznak” tartják, elöntik. Az anyatejet hígított tehén tejjel vagy különböző tápszerekkel pótolják, ezért Moldovában „divatja” van a tejporkfogyasztásnak.

Éhes anya, éhező csecsemő

Az anyatejes táplálás népszerűsítése felemás módon folyik. „A marosvásárhelyi szülészetben tájékoztató plakátokat helyeztek el, az aszisztensek is odafigyelnek, hogy segítsenek az anyáknak. Otthon azonban magukra maradnak problémáikkal a nők. Nagyon hiányzik a védőnői rendszer ahhoz, hogy legyen mindig valaki, akihez fordulni lehet” – vélekedik Nádas Melinda kétgyermekes anyja, aki lányait két és fél éves korukig szoptatta, és soha nem igényelt államilag támogatott tápszert. „Nekem hat gyermekem van, a legidősebb 9 éves, a legkisebb 8 hónapos. Egyik gyereket sem szoptattam hosszan, mert nem jó a tejem. A legkisebb hathetes koráig szophatott, aztán már

nem volt mit” – meséli egy rendkívül rossz szociális körülmények között élő jeddi családja. „A gyerekeknek is gyakran főzök krumplihéjból, innen-onnan összedezett zöldségekből, és én azt eszem, amit a férjem és gyerekek meghagynak. Hát persze, hogy rossz volt a tejem, és hamar elapad, hiszen alig eszem” – teszi hozzá a koránál sokkal idősebbnek látszó 28 éves nő, aki elismeri: a tehéntejtől gyakran megbetegedtek csecsemői, többször kórházban is járt velük. „Nagyon szépen kell megkérni a háziorvost, hogy adjon tejporkot, és az nagyon jó, ha ad, mert hamar jóllakik vele a gyermek, a hasa sem megy tőle” – egészíti ki mondanivalóját az asszony, aki arra panaszkodik, nehezen jut a számukra nélkülözhetetlen államilag támogatott tápszerhez. ◀

Jó üzlet az anyatej

Az Európai Unió több országában összegyűjtik az anyatejet azoktól az anyáktól, akik nemcsak saját csecsemőjüket tudják ellátni. Ilyen tejjelgyűjtő központok működnek Magyarországon is. Az egészségügyi szempontból ellenőrzött táplálékhoz a koraszülött csecsemők, a kislányú babák, a különböző betegségekben szenvedő újszülöttek juthatnak, vagy azok, akiknek anyja nem tudja biztosítani a táplálását. Az anyatejért literenként 1800 forintot (28 lejt) fizet az állam a beszállítónak.

Sepsiszentgyörgyön újra fellángolt az utcánévharború

Kovács Zsolt

Tiltakozik a Kovászna és Hargita Megyei Románok Civil Fóruma a sepsiszentgyörgyi önkormányzat utcánév-változtatása ellen, és sérelmezi, hogy a 36 utcát érintő döntést a prefektúra sem támadta meg. A tavalyi önkormányzati határozat felfüggesztését bíróságon kérte a civil szervezet, a folyamodványt az illetékes hatóság helyt adott. Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármester sajtótájékoztatóján elmondta: „rosszul érintette” a bíró-

sági döntés. A polgármester hozzátette: ez a fórum úgy próbálja beállítani az ügyet, mintha a teljes civil szféra el lenne, hogy utcát kapjon Petőfi Sándor vagy Mihai Eminescu. Az előjáró abban bíz, hogy több civil szervezet az önkormányzat mellett foglal állást, és a névváltoztatás mégis érvénybe léphet. A polgármester úgy véli, a felfüggesztést kérők nem a helyi közösséget képviselik. „Az önkormányzat feladata, hogy az utca nevekről döntsön. Ha nem tetszik ez a hatáskör, az elégedetlenkedők

változtassák meg az önkormányzati törvényt” – üzent a tiltakozóknak Antal Árpád. A sepsiszentgyörgyi polgármester elmondta, arra törekszik, hogy a városban nyugodtan éljenek a magyarok és a románok, de egyeseknek érdeke az etnikai feszültség fenntartása. A Fórum ugyanúgy szítja az ellentétet a románok és magyarok között mint ahogyan a csíkszeredai Csibi Barna is ezt teszi – emlékeztetett a politikus „Elutasítok minden szélsőséget!” – hangsúlyozta Antal Árpád. ◀

Ablakot loptak Temesváron

Hírösszefoglaló

Hétszáz hőszigetelő ablakot loptak el Temesváron, a Torontáli úton épülő megyei kórház új épületéből, azt azonban nem tudni, hogy a rendkívüli bűncselekményt mikor követték el. A hiányt február végén észlelték az önkormányzat illetékesei, de három hétre telt, míg ellenőrizték a leltári adatokat. A temesvári önkormányzat 2003-ban vette át az ingatlant, akkor azonban nem vették leltárba a jelentős értékű nyílászárókat. A több mint 23 ezer négyzetméter alapte-

rületű épület öt emelet magas, és 315 ágy fenntartására alkalmas. Jelenleg, az Egészségügyi Minisztérium által elindított kórház-átalakítási program részeként onkológiai központ épül itt, ám a munkálatok során kiderült: 900 nyílászáró helyett csupán 200 van a helyén. Az önkormányzat munkatársai egyelőre azt sem tudják, hogy mekkora a kár, mint ahogy azt is csak találgatják, hogy hova tűnhettek az ablakok. „Talán ellopták a nyílászárókat, vagy a megyei kórház igazgatósága máshol használta fel ezeket. Fogalmunk

sincs, mi történhetett. A helyi rendőrség nyomoz az ügyben, 2007 óta ez a testület felügyeli az ingatlan biztonságát. 2007 előtt a megyei tanács biztonsági szolgálata vigyázta a rendet” – ismertette a körülményeket Nicușor Miuș, a temesvári önkormányzat közvagyonvédelmi igazgatóságának vezetője. A polgármesteri hivatal munkatársai abban bíz, hogy az ablaklopási ügy nem befolyásolja az onkológiai intézet létrejöttét. Cseke Attila egészségügyi miniszter március 11-én jelentette be: kiemelten fontos ez az intézmény. ◀

HIRDETÉS

Ideje felfrissíteni beteljesült kívánságainak listáját!

14,05%*
éves változó kamat
a lej alapú hitelekre
THM: 14,99%

Ön tudja, miről álmodik, mi pedig segítünk a megvalósításban, ráadásul igen előnyös feltételekkel:

- maximálisan igényelhető összeg: 42.000 lej;
- előleg és kezesség nélkül;
- ingyenes életbiztosítás a kölcsön teljes futamidejére;
- 0% kezelési költség;
- 0% előtörlesztési díj;
- ingyenes számlanyitás és számlavezetés.

* 10.000 lej értékű személyi kölcsön 7 éves futamidőre, THM: 14,99%, teljes visszafizetendő összeg: 15.765,12 lej.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
Megbízunk egymásban

személyi kölcsön

SZOMBAT

2011. március 26.

A nap filmjei

m1, 22.00

Betty nővér

Betty, a kisvárosi pincérnő, aki megszállott szappanopera rajongó, nem fogadja el, hogy nem lehet együtt szerelmével, még akkor sem, ha az illető nem is létezik. Betty férje mellett arról ábrándozik, hogy mi is lett volna, ha befejezi a nővérképzőt. Aztán, egy nap minden megváltozik. Férjét a személtára ölik meg egy sötét ügylet során, ezért Betty élete is fenekestül felfordul.

m2, 22.05

Az utolsó császár

1950-ben a kínai-szovjet határállomásra beragasztott ablakú szerelvény gördül be: háborús bűnösöket szállítanak hazra. Közöttük van Pu Ji, az utolsó kínai császár, aki uralkodói pályáját a japán bábállam, Mandzsuko névleges uraként fejezte be. Mivel kevés jóra számíthat, a mosdóban főlvgája az ereit – de balszerencséjére megmentik, és egy ideológiai átnevelőtáborba viszik.

DUNA TV, 22.25

A nők hálójában

Carter Webbet, az elismertségre vágyó író, elhagyja élete szerelme, Sofia. Carter szíve romokban hever. Úgy dönt, hogy megszökök Los Angeles-ből és Michigan kertvárosába megy, hogy gondját viselje betegeskedő nagymamájának. Így lesz ideje dolgozni azon a könyvön, amelyet már régen meg szeretett volna írni. Nem sokkal megérkezése után becsöppen a szemben lakó Sarah életébe.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétvégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!

Híradás, Telefontársasjáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagtár, Alternatívzene

16.00 Híradó

Aranyemberek, Versműsor, Komolyzene, Gramofon, Bóvít nem tartunk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Hangoló

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.00 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Láthatár

16.40 Térerő

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

6.30 Gazdakör

7.20 Élő egyház (ism.)

7.50 Arcélek (ism.)

8.10 Marsupilami

8.30 Szimba,

az oroszánkirály

9.00 Hol volt, hol nem volt... (ism.)

9.15 Cimborá

9.50 Gyerekkori könyve-

ink (anim. sor.)

10.20 Fánk történetek

11.05 Hatodik sebesség

12.45 Híradó

13.05 Isten kezében

13.35 EtnoKlub

14.55 Daktari

(am. kaland sor.)

15.50 Szerelmes földrajz

16.25 Kézjegy

17.10 Napok, évek,

századok

17.55 Lyukasóra

18.30 "A zene az kell"

19.00 Híradó

19.35 Mese

19.55 Dunaszínház

20.00 Ibsen: Nóra

(színházi felv.)

22.25 A nők hálójában

(am. rom. dráma, 2007)

0.00 Dunasport

0.15 Éjjeli őrző

(kan.-fr.-lengyel életr. drá-

ma)

2.30 Liszt Ferenc

kamarazenekar játszik

3.15 Lyukasóra (ism.)

4.40 EtnoKlub (ism.)

m1

6.45 Hajnali gondolatok

6.50 Ma Reggel

Közéleti műsor

10.00 Delta

10.30 A kis királylány

10.50 A bűvös körhinta

(rajzf. sor.)

11.15 Marci (rajzf. sor.)

11.30 85 éve született

Papp László

12.30 Most a Buday!

13.01 Hírek

13.05 Ricchi e Poveri

Koncert

14.00 AutóVízio

14.30 Egészség ABC

14.55 Gyerekjáték a szá-

mítógép

15.10 "Szél hozott és szél

viz el" (portréf.)

16.15 Magyarország

a palackból...

16.45 Aranymetszés

18.10 Hogy volt?!

19.30 A fekete város

(magyar sorozat)

20.15 Alkotmány utca

20.30 Híradó

20.55 Sport hírek

21.05 SzerencseSzombat

22.00 Betty nővér (ameri-

kai vígjáték, 2000)

23.50 Hírek

23.55 Sport hírek

0.05 Nagyszínpad

Zene a rasszizmus ellen

1.55 Koncertek az A38

hajón

m2

6.50 Ma Reggel

10.00 Hogy volt?!

11.30 "Az én keresztem:

ÍRNI!"

12.25 Közjáték

(rövid játékf.)

12.29 Mérföldkövek a

magyar technika történe-

tében

13.02 Sorstársak

13.25 Arborétumok,

gyűjteményes kertek

13.35 Pecatúra

14.00 Kultúrkontroll

14.30 Beszélgetés a hű-

ségről és a bizalomról

15.20 Színházépítők

(dokumentumf.)

16.05 Kántor

(magyar sor.)

16.55 A csábító nyomozó

(francia vígj. sor.)

18.25 Parasztk

(lengyel sor.)

19.20 Rocklexikon

20.10 Esti mese

20.30 Liszt Ferenc (sor.)

21.00 Híradó este

21.25 Sport hírek

21.30 "Hiszünk a dal-

ban..." (koncertf.)

22.05 Az utolsó császár

(francia-olasz-angol f. drá-

ma, 1987)

0.40 A nyomozónő

(olasz drámasor.)

1.40 Kántor

(magyar sor.)

2.25 Szélesvászon

re (román sorozat)

12.30 Pro Motor

- autós magazin (ism.)

13.00 Pro Tv hírek, sport,

időjárásjelentés

13.15 A pletykafészek

(amerikai filmsorozat)

14.15 Sandokan visszaté-

rése (olasz minisorozat)

16.15 Román tehetségek

- verseny műsor (ism.)

19.00 Pro Tv hírek,

sport, időjárásjelentés

20.15 Bosznia - Románia

labdarúgó mérkőzés (live)

22.30 Sühetjük

(amerikai vígjáték, 2006)

0.30 Dermesztő

szervenvények

(amerikai thriller, 1992)

re (román sorozat)

12.30 Pro Motor

- autós magazin (ism.)

13.00 Pro Tv hírek,

sport, időjárásjelentés

13.15 A pletykafészek

(amerikai filmsorozat)

14.15 Sandokan visszaté-

rése (olasz minisorozat)

16.15 Román tehetségek

- verseny műsor (ism.)

19.00 Pro Tv hírek,

sport, időjárásjelentés

20.15 Bosznia - Románia

labdarúgó mérkőzés (live)

22.30 Sühetjük

(amerikai vígjáték, 2006)

0.30 Dermesztő

szervenvények

(amerikai thriller, 1992)

re (román sorozat)

12.30 Pro Motor

- autós magazin (ism.)

13.00 Pro Tv hírek,

sport, időjárásjelentés

13.15 A pletykafészek

(amerikai filmsorozat)

14.15 Sandokan visszaté-

rése (olasz minisorozat)

16.15 Román tehetségek

- verseny műsor (ism.)

19.00 Pro Tv hírek,

sport, időjárásjelentés

20.15 Bosznia - Románia

labdarúgó mérkőzés (live)

22.30 Sühetjük

(amerikai vígjáték, 2006)

0.30 Dermesztő

szervenvények

(amerikai thriller, 1992)

RTL KLUB

7.40 Forma-1 (élő)

Ausztrál Nagydíj

- Melbourne Grand Prix

Circuit

9.25 Kölyökklub

- Hupikék törpikék,

Frédi és Béné, avagy a két

kőkorszaki szak,

Kenygyfűtő

gyalogkakukk,

Garfield és barátai

12.55 A Pökember

legújabb kalandjai

11.30 Asztro Show

12.25 Házon kívül (ism.)

Heti magazin

13.00 RTL Klub Híradó

13.10 Autómánia

13.45 Tuti gim

(am. drámasorozat)

14.00 Forma-1

- Ausztrál Nagydíj

16.25 Őslények

kalandorai

(angol sorozat)

17.20 Házassodjunk,

vagy tán mégse?

(am. rom. vígj., 1982)

19.30 RTL Klub Híradó

20.00 Fókusz Plusz

20.30 ValóVilág

- Kiválasztás (élő)

Utána. RTL-hírek

22.45 Mobil

(am.-német thriller, 2004)

0.40 Emlékek

(am.-kan. thriller, 2006)

2.35 Fókusz Plusz

(ism.)

4.30 Közvetlen hozzáférés

- Simona Gheorghe műsora

(ism.)

7.00 Híradó, Sport

9.00 Extralarge:

Gyémántok

(olasz-am. vígjáték, 1993)

11.00 A vadóc

(francia-olasz dráma, 1975)

13.00 Híradó, Sport,

időjárásjelentés

13.15 A Maharadzsa

lánya (olasz-német-

amerikai drámasorozat)

14.30 Hamis szerelmi

esetek

16.00 Híradó, Sport,

időjárásjelentés

16.40 Dante pokla

(amerikai katasztrófa film,

1997)

19.00 Híradó, Sport,

időjárásjelentés

20.20 A fenébe is

- szórakoztató műsor

21.45 Bérnyilkos

a szomszédom

(kan.-am. akció-vígj., 2000)

23.45 A panamai szabó

(amerikai-ír akciófilm,

2001)

8.05 Televíziós vásárlás

11.10 Mesék a folyópart-

ról (animációs film) 12.50

Nagytalp (amerikai kaland-

film) 14.35 Mindent bele,

fiúk! (olasz vígjáték)

16.25 Vízsem a bankot

(amerikai akció-vígjáték)

18.05 A vörös báró (né-

met-angol akciófilm)

20.05 Én a vízilovakkal

vagyok (olasz vígjáték)

22.00 Az istenek a fejükre

estek 2. (dél-af.-am. vígjá-

ték) 23.50 A behajtók

(am. akció-vígjáték)

TV2 TV 2

7.00 Látélet a Földről

7.25 Tv2 matiné

Benne: Őslények országa,

VASÁRNAP

2011. március 27.

A nap filmjei

RTL Klub, 21.00

Csúcsformában 2.

A jó detektív sosem nyaral. A leálíthatatlan beszédű Carter nyomozó meglátogatja Hongkongban régi cimboráját, Lee-t, és igyekszik a lehető legrövidebb idő alatt túl lenni a lehető legtöbb nőn, bulin és egyéb kalandon. Csak hogy Lee éppen egy helyi maffiafehér nyomában van. Carter pihenését tehát megszakítja néhány hatalmas pofon, bandaháború, rob-bantásos merénylet.

TV2, 21.05

Állj, vagy jövök!

Logan kiváló tolvaj, egyébként meg rettentő nagy balek: szerez egy húszmilliót érő gyémántot, ám rendőrök veszik körül, és nincs kiút. Logan egy építkezésre menekül, ahol eldugja zsákmányát, és megadja magát: tudja, hogy vissza fog térni. Vissza is tér, de míg ő a börtönbüntetését töltötte, az építkezés befejeződött, és a gyémánt fölött most a kerületi rendőrség terpeszkedik.

TVR1, 21.10

Hart háborúja

A hadifogolytáborban is katona marad William McNamara tábornok, aki a háború végén esett német fogságba az embereivel. Ragaszkodik ahhoz, hogy honfitársai is katonához méltóan viselkedjenek. Bajorország mélyén, a kegyetlen német örök között is igyekszik elhittetni embereivel, hogy a fegyelem, a rend és az öntudat életben tarthatja és hazasegíti őket.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Újévi ígéhirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nótá
14.00 Itthon, Erdélyben - faluműsor: Székelykocsárd, Fehér megye
15.00 Zeneszövegek
16.00 Híradó
16.10 Zeneszövegek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Hírek
14.10 Operettparádé
14.30 Dalposta
15.30 Vidékről vidékre
16.30 Népzene
17.00 Hírek
17.03 Aranyhangok
17.25 Rádióistentisztelet római katolikus
17.55 Hírek, adászárás

DUNA TV

8.25 Marsupilami
8.50 Kolumbusz Kristóf
9.15 Hatot egy csapásra
10.15 Leonardo
- A repülés álma
(kan.-olasz-ír családi f.)
11.05 Magyar elsők
11.25 A tudomány műhelyében
11.50 Dülök szolgái
12.10 Európai kóstoló
12.45 Híradó
13.01 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.05 Csellengők
14.30 A lóp virága
(magyar filmdráma, 1942)
15.50 Dunáról fúj a szél
16.00 Múltidéző?
16.30 Márai-díjasok
17.30 Vannak vidékek
18.00 Talpalatnyi zöld
18.30 Kirakat
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 Kikötő
20.45 Heti Hírmondó
21.30 Klubszoba
22.25 A.P. Csehov:
A szerelmes hal
(színházi felv.)
0.10 Lélek Boulevard
0.40 Dunasport
0.55 Trans-Formation
- Az egér mosolya
(koncertf.)
1.20 Dukay Barnabás
és Gadó Gábor
(koncertfilm)

TVR 1

6.15 Teleshopping
7.00 Disney Klub
7.30 A hit világa
8.20 Zarándokhelyek
8.30 A hit világa
9.30 Ahogy elő van írva
10.00 Népi hagyományok
11.00 A falu élete
11.50 Mézcsepp
12.00 A falu élete
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.30 Disney Klub
15.00 TVR 55
16.00 Danut S.R.L.
(live) - szórakoztató műsor 1-2. Rész
18.00 50 perc Plesuval és Liceanuval
19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorsolás
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.10 Hart háborúja
(amerikai háborús filmdráma, 2002)
23.20 100%-ban garantált
0.20 Nosztalgikus évek - szórakoztató műsor (ism.)
2.10 50 perc Plesuval és Liceanuval (ism.)
3.00 Sport (ism.)
3.20 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

VIASAT 3

9.45 Őslények szigete (sorozat) 10.40 X-Men Animate 11.30 Gigamad 12.00 A tizedik királyság (amerikai-angol-német film) 13.55 A Nagy Ő 15.40 Columbo: Matt két lépésben (am. krimi) 17.05 Őrjítő szerelem (am. filmdráma, 1989) 19.00 Kegyetlen bánásmód (am. rom. vígjáték, 2003) 21.00 Beugró Plusz 22.00 Odaát (amerikai akció sorozat) 23.00 Eden Hotel (reality show)

m1

6.50 Ma Reggel
10.00 Engedjétek hozzám
10.05 Így szól az Úr!
10.15 Katolikus krónika
10.40 Aki megvall engem
11.05 A tenger
Pilinszky János
11.15 A sokszínű vallás
11.30 Unitárius magazin
11.55 Evangélikus ifjúsági sor
12.05 Mai hitvallások
13.01 Hírek
13.10 Telesport - Sport 7
14.05 Fogadóóra
14.35 Kul-túra 2010
15.05 "Életbeszélés"
15.35 Divatos tengerpartok a '60-as években
16.20 Valamit visz a víz (magyar f. dráma, 1943)
18.00 Hogy volt!?
19.25 A fekete város (sor.)
20.15 Alkotmány utca
20.30 Híradó este
20.55 Sporthírek
21.05 Moliere:
A fősvény
(színházi közv.)
23.10 Panoráma
23.40 Aranymetszés (ism.)
0.35 Hírek
0.40 Sporthírek
0.45 Egy vígszínházi románca
1.40 Koncertek az A38 hajón

TVR 2

7.00 Gitárok ideje (ism.)
8.00 A térképen túl (ism.)
8.30 Kaland és természet (ism.)
9.00 Kicsik órája - gyermekműsor (ism.)
10.00 Farm (ism.)
11.00 Csavargó halász (ism.)
12.00 Motomágia (ism.)
13.30 Autó-mánia
13.00 Top-cut - szórakoztató műsor
13.30 IT zon& (ism.)
14.00 Jamie Amerikában
14.30 Atlasz
15.10 Csajok, foci, buli (amerikai romantikus vígjáték, 2007)
17.00 Hírek
17.30 UEFA Champions League magazin
18.00 Balkáni szokások
19.00 Videóterápia
20.10 Ace Ventura
- Állati nyomozó (am. vígj., 1994)
21.45 Lehet, hogy nem tudtad
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 James Brown
0.00 Cirque du Soleil (ism.)
0.55 Atlasz (ism.)
1.25 Csajok, foci, buli (ism.)
3.05 Hotel Babylon (ism.)

SPORT.RO

7.00 Hírek 9.10 ProMotor 10.00 Sport.ro Hírek 11.00 Külön kiadás 12.00 Foci: Bosznia - Románia 13.00 Hírek 14.00 Éljenek a fiúk! 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Külön kiadás 18.00 FC Timișoara - Zimbru Chișinău labdarúgó mérkőzés (live) 20.00 A fény harcosai 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 Foci: Bosznia - Románia, Brazília - Skócia 23.00 UFC 127

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Mesék
11.05 Rossini:
Hamupipőke (operaf.)
13.01 "Így szól az Úr!"
13.05 Katolikus krónika
13.30 Aki megvall engem
13.50 A tenger
Pilinszky János
14.10 A sokszínű vallás
14.20 Unitárius magazin
15.40 Evangélikus ifjúsági műsor
14.55 Mai hitvallások
15.20 Mai hitvallások
15.50 Nekem ne lenne hazám?
16.00 Elit gimnázium (olasz sor.)
17.00 Ida regénye (magyar tévéf., 1-2. rész, 1974)
19.10 Pillér
20.05 Esti mese
20.30 Telesport
21.00 Híradó este
21.25 Sporthírek
21.30 Rocklexikon
22.25 Valamit visz a víz (magyar f. dráma, 1943)
23.55 Rossini:
Hamupipőke (operafilm)
1.50 Sport7 (ism.)
2.40 Hajónapló (magyar sor.)
3.30 Palackposta
4.05 Magyar évszázadok - A Lánchíd építéséről

PRO TV

6.30 Star Wars: A klónok háborúja (anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
10.00 20 év után - talk show
11.00 Sandokan visszatérése (olasz minisor.) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Aprop Tv - szórakoztató műsor
14.00 Anyám! (amerikai vígjáték, 2007)
16.00 Brazília-Skócia labdarúgó mérkőzés (live)
18.00 Románia szerettei! - kulturális magazin
19.00 Hétvégi Pro Tv hírek, időjárásjelentés
20.45 Land of Jokes - szórakoztató műsor
21.45 Román komédia társaság - szórakoztató műsor
22.45 Hollywoodi őrző (am. akció-vígjáték, 2003)
1.15 Aprop Tv (ism.)
2.15 20 év után (ism.)
3.15 Hollywoodi őrző (am. akció-vígjáték) (ism.)

RTL KLUB

7.50 Kölyökklub
8.35 Forma-1 (élő)
Ausztrál Nagydíj
- Melbourne
Grand Prix Circuit
11.05 Trendmánia
11.40 Asztró Show
12.35 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Külvárosi tinisors (amerikai családi vígj., 2004)
14.40 Forma-1
- Ausztrál Nagydíj
- Melbourne
Grand Prix Circuit
A futam közvetítése felvételről
Utána: Hatoslottó-sorsolás
17.20 Mr. 3000 (am. vígj., 2004)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág - Összefoglaló (élő)
21.00 Csúcsformában 2. (amerikai akció-vígjáték, 2001)
Sz.: Jackie Chan, Chris Tucker, John Lone, Roselyn Sanchez, Chris Penn
22.55 Heti hetes Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
0.15 Férfibecsület (amerikai filmdráma, 2000)
2.40 Portré
Riportmagazin

ANTENA 1

4.15 Heidi és barátai (francia családi film)
5.30 A simlis és a szende (amerikai sorozat)
7.00 Híradó, Sport, időjárás
9.00 Minden eladó (román filmdráma, 1986)
11.00 Delfinbarátok (am. családi film, 2002)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
13.15 A Maharadzsa lánya (olasz-német-amerikai drámasorozat)
14.00 A brigád akcióban (román vígjáték)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.45 James Bond:

Goldfinger (angol akciófilm, 1964)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.20 Csillagháló - szórakoztató műsor
21.45 A fenébe is - szórakoztató műsor
23.00 SuperBingo Metropolis - versenyshow
2.15 Heidi, 15 (francia családi film)

TV2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Látlelet a Földről
7.45 Tv2 matiné
Benne: Csudalények, Őslények országa, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó
11.25 Született képek (am. rajzfilm sor.)
11.55 Nagy Vagy!
12.50 Stahl konyhája
13.50 Kalandjártat
14.20 Borkultusz
14.55 Sliders (am. sor.)
15.50 Monk
- Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
16.45 Bűbájós boszorkák (am. sor.)
17.45 Fletch (am. vígj., 1985)
19.30 Tények
20.00 Napló
21.05 Állj, vagy jövök! (am.-német vígj., 1999)
22.45 Frizbi
- Hajdú Péterrel
23.45 Bionic Woman (am. sor.)
Közben: Kenósorsolás
0.40 Üdvözléssel a metróból (cseh komédia, 2005)
2.20 Ezo.Tv Jósok, látók, médiumok!
2.50 Napló (ism.)
Mérlegben a valóság
3.40 Animációs filmek

PRIMA TV

7.00 Egy kapcsolat szabályai (amerikai sor.)
8.00 102 kiskutya (amerikai családi vígjáték, 2000) (ism.)
9.30 Ház, építés, design
10.30 Fejében a nagyvilág - szórakoztató műsor
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Tanulj, áldomj, szeress! (life style magazin)
12.30 Testvérek (amerikai sorozat)
13.30 Miss vidéki lány - reality show (ism.)
15.30 Idősek és nyugtalanok - reality show (ism.)
16.00 Kötekedők Krónikája
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán - reality show
20.30 Anyacsere - reality show
22.00 Titkos szerelmek (telenovella)
0.30 Gyilkos számok (amerikai krimi sorozat)
1.30 Dugipézn (amerikai vígjáték, 1994)
3.30 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

KANAL D

9.00 Nem ér a nevem (sorozat) 9.30 Pinte (román kalandfilm) 11.30 Reaper - Démonirtók (am. sorozat) 12.30 Hírek 13.30 Célponthoz 15.15 Titkos szerelmek (sorozat) 16.45 Szemek az árnyékban 18.15 Ez Románia! 18.45 A nap híre 19.00 Hírek 19.45 D-Paparazzi 20.30 Szemek az árnyékban 22.00 Álomharcos (am.-horvát sci-fi akcióf.) 0.00 Féktelen szenvedélyek (erot. film)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Iskolapélda (ism.)
9.30 Ingatlanpiac (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó
Hűsbavágó kérdések, civil válaszok
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásában
16.00 Híradó
Friss napi információk
16.30 Széles út (ism.)
Motoros életmód-magazin
17.05 Garázs (ism.)
Ahonnan az autózás indul
17.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értéktelenség másként (ism.)
23.05 Vetítő
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

7.00 Hogyan csinálják?
8.00 Egyedül a rengetegben
9.00 A túlélés törvényei
10.00 Amcsi motorok - Mikey/
Vinnie motorja
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Motorváros - Pók
13.00 Autókereskedők - BMW 840
14.00 Discovery Atlasz - Bemutatkozok India
16.00 Állítólág...
- Tűzgolyó
17.00 A túlélés törvényei
18.00 Katona dolog - Mesterlövészek
19.00 A sörfőzés mesterei
20.00 Mike Brewer: Célkeresztben - LPV 400
21.00 Halálos fogás - Elsötétül a tenger
22.00 A tenger gladiátorai - Létkérdések
23.00 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban
0.00 Rács mögött külföldön - Pokol a Paradicsomban
1.00 Szupersebesség: 72 kilós daganat
2.00 Hajtódadászat - gyilkosok nyomába
3.00 Halálos fogás

ETV

8.30 Hitélet, ism. 9.00 Híradó, ism. 9.30 Több-szemközt, ism. 10.00 Híradó, ism. 10.30 Népzene 16.00 Piacról, ism. 16.30 Több-szemközt, ism. 17.00 Hitélet, ism. 17.30 Erdélyi Kávéház, ism. 18.00 Piacról, ism. 18.30 Híradó 19.00 Kultúr-sepp, ism. 19.30 Híradó 20.00 Marosvásárhely fekete márciusa 21.00 Piacról, ism. 21.30 Híradó 22.00 Erdélyi Kávéház 22.30 Híradó

HÉTFŐ

2011. március 28.

A nap filmjei

DUNA TV, 22.00

A gyertyák csonkig égnek

Márai Sándor világsikerű regénye a késői leszámolás drámája. Két fiatal katona, két testi-lelki jó barát negyven évvel ezelőtt – és két gyanakvó, megkeseredett, lelkiismeretfurdalásokkal teli öregember most. A két dátum között az üresség. Nem találkoztak a negyven év alatt, egyikük a trópusokon katonáskodott, a másik a katonai szolgálat letelte után ült csak kastélya könyvtárában, és a spalettákat bámulta.

Prima TV, 0.30

A rettegés országútján

Eddie Madden egy autóbalesetben elveszíti a családját. Fél évvel később egy nap egy Ellen nevű nő a kocsijával bevág előle az autópályán, s Eddie-n úrrá lesz a téboly, s a megkeseredett férfi egy pillanat alatt vérengző fenevaddá változik... Eddie Ellen-t hibáztatja minden bajáért, és úgy érzi, itt az idő, hogy elégtételt vegyen az őt ért veszteségért. Le akar számolni, nem csak Ellennel, de az egész családjával is...

TV2, 2.25

Egyenesbe jövünk

Hogyan kezdjük újra, hogy maradjunk tiszták, és hogyan élünk tisztas, hétköznapi életet, erről szól az Egyenesbe jövünk. Barry Wirth frissen szabadult a börtönről, és eltökélten próbál jó útra térni. Ám csakúgy, mint a haverja, Johnny „Spit” Spiteri, vagy Dabba, a vendéglőssé avasázt ex-gengszter, Barry is saját kárán okulva ébred rá, hogy akad még pár elvarratlan szál.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
 15.00 Híradó, kommentár
 15.20 Magyar zenei lexikon
 15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók
 12.00 Híradás
 12.10 Művelődési hírek
 12.35 Kispad - sportműsor
 13.05 Zenés üzenetek
 14.00 Délutáni váltás
 Zenedoboz, Kalendárium
 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
 17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
 8.00 Hírek, sport
 8.10 Hangoló
 9.50 Hírek, műsorism.
 15.00 Slágeróra
 16.00 Hírek
 16.15 Hétköznapi igazsága
 17.00 Nap-óra
 17.30 Zene, zene, zenelánc
 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

6.30 Gazdakör
 7.00 Reggel a Dunán
 10.00 Család-barát
 11.00 Divathét (ism.)
 11.30 Daktari (sor.)
 12.30 Kíváncsgosár
 15.00 Híradó
 15.20 Kirakat (ism.)
 15.45 Lyukasóra (ism.)
 16.15 Biharország - Madárvonulás
 16.45 Kisenciklopédia
 17.00 Idegenek az üveg-házban
 17.30 Heuréka! Megtaláltam!
 18.00 25. szélességi fok Délre (francia sor.)
 19.00 Híradó
 19.35 Mese
 20.00 Térkép Integrációs magazin
 20.40 Kikötő - Friss Kulturális magazin
 21.00 Híradó
 21.10 Sport hírek
 21.15 Váltó
 21.20 Közbeszéd
 22.00 A gyertyák csonkig égnek (magyar f., 2005)
 23.30 Sportaréna
 0.15 Drót (am. sor.)
 1.15 Koncertek periferián
 2.05 Kikötő - Friss (ism.)
 2.20 Közbeszéd (ism.)
 2.55 Sportaréna (ism.)
 3.35 A Laár - (dok. f.)

TVR 1

6.55 Románia himnusa
 7.00 Reggeli híradó
 9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
 10.00 Danutz SRL (ism.)
 Közben:
 Egyszerűen izletes
 12.00 TVR 55
 12.40 A királyi ház titkai (dél-koreai sorozat)
 14.00 Hírek
 14.45 Courier TV
 15.15 Teleshopping
 15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
 17.00 A megfelelő pár
 18.00 Hírek, időjárásjelentés
 18.25 A királyi ház titkai (dél-koreai sorozat)
 19.45 Sport
 20.00 Hírek, időjárásjelentés
 21.00 Prim Plán (talk show)
 22.00 Grey anatómiája (amerikai sorozat)
 22.55 Eurovision 2011
 23.10 Visszajátszás
 0.30 Éjszakai beszélgetések (ism.)
 1.30 La vie en rose (life-style magazin) (ism.)
 2.25 Prim Plán (talk show)
 3.15 Sport (ism.)
 3.30 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

VIASAT 3

10.00 Gyilkos sorok (sorozat)
 11.00 Egy kórház magánélete (sorozat)
 12.00 A narancsvidék (sorozat)
 12.55 Kegyetlen bánásmód (am. romantikus vígj.)
 2003)
 14.55 Nyomtalanul (sorozat)
 16.40 CSI (ism.)
 17.35 Gyilkos számok (sorozat)
 18.30 Gordon Ramsay
 19.25 Éden Hotel
 20.20 Két pasi (sor.)
 21.15 Gyilkos számok (am. sorozat)
 22.15 Éden Hotel
 23.15 Szex és New York (sorozat)

m1

6.20 Hajnali gondolatok
 6.23 Kárpát Expressz
 6.50 Ma Reggel
 10.00 Új-Zéland természeti világa (ism.)
 11.05 Nappali
 11.55 Parlamenti Napló
 13.01 Híradó délben
 13.30 Kárpát Expressz
 14.00 Átjáró
 13.30 Roma Magazin
 15.00 Domovina
 15.30 Szülőföldjeim
 16.25 Ave Gratia - Szárnyasoltárok
 16.55 Szomszédok (sor.)
 17.30 Híradó
 17.41 Körzeti híradó
 17.55 Teadélután
 18.25 India - Álomok útján (braz.-ind. sor.)
 19.15 A királyi ház titkai (dél-kor. sor.)
 20.20 Alkotmány utca
 20.30 Híradó este
 20.55 Sport hírek
 21.05 Kékkény Bűnügyi magazin
 22.05 Az Este
 22.40 Bízál bennem (olasz sor.)
 0.20 Tizenkét kőműves
 0.50 Hírek
 0.55 Sport hírek
 1.00 Prizma
 1.15 Telesport (ism.)
 1.45 Ma Reggel (ism.)

TVR 2

5.25 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
 6.15 Teleshopping
 8.10 DP 2 tonomat - szórakoztató műsor
 10.00 Bűvölet (olasz sorozat)
 11.00 Vallomások (ism.)
 12.00 Hírek, időjárásjelentés
 12.30 Biznisz óra
 13.30 Jamie konyhája
 14.00 Miért ABC
 14.35 Együtt Európába
 15.30 Egy csepp energia
 16.00 Bűvölet (olasz sorozat)
 17.00 Hírek, időjárás
 17.30 Vallomások
 18.30 A Simpson család (am. rajzf.)
 19.00 Biznisz óra
 20.00 Qian király (kínai kaland sorozat)
 21.00 Késhegyen - informatív műsor
 22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
 23.35 Starhunter (kanadai sci-fi sorozat)
 22.15 Az örökség (román vígjáték sorozat)
 23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 0.00 A rejtelny (am.-kan. thrillersorozat)
 1.00 Final Contract: Death on Delivery (német akciófilm, 2006)
 22.15 Az örökség (román vígjáték sorozat)
 23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 0.00 A rejtelny (am.-kan. thrillersorozat)
 1.00 Final Contract: Death on Delivery (német akciófilm, 2006) (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
 10.00 Pontos sportidő (live)
 12.00 Sport.ro Hírek (live)
 13.10 A fény harcosai
 14.10 Pontos sportidő (live)
 15.10 Külön kiadás
 16.00 Sport.ro Hírek (live)
 16.30 Pontos sportidő (live)
 18.00 Sport.ro Hírek (live)
 19.05 Információk (live)
 21.00 Sport.ro Hírek (live)
 22.00 Gigászok harca
 23.00 Wrestling SMACK
 0.10 Érzéki ajkak, szép lábak

m2

6.50 Ma Reggel
 10.00 Rondó
 10.50 Körzeti magazin - Miskolc
 11.40 Jelképtár
 11.50 Monda és történelem
 12.30 Élni tudni kell!
 13.01 Hírek
 13.30 Kárpát Expressz
 13.55 Záróra
 14.45 Néprajzi értékeink - Őrségi konyha
 14.55 Madárvédők
 15.45 Afrika gyöngyszeme (port. kaland sor.)
 16.35 Úri házak titkai (francia sor.)
 17.25 Bűvölet (olasz sor.)
 17.55 Magyar rock
 18.50 Átjáró
 19.20 Esti mese
 19.45 Mindig zöldebb (auszt. sor.)
 20.30 Barangolások öt kontinensen
 21.00 Híradó este
 21.25 Sport hírek
 21.30 Maupassant történeteiből (francia sorozat)
 22.35 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (sor.)
 23.35 Záróra
 0.25 India - Álomok útján (braz.-ind. sor.)
 1.10 A királyi ház titkai (dél-kor. sor.)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató
 10.00 Anyám! (am. vígjáték, 2007) (ism.)
 12.00 Fialat és nyugtalan (am. sor.) (ism.)
 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 14.00 Románia szeretlek (ism.)
 15.00 Román Komédia Társaság (ism.)

 16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
 17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 20.30 Final Contract: Death on Delivery (német akciófilm, 2006)
 22.15 Az örökség (román vígjáték sorozat)
 23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 0.00 A rejtelny (am.-kan. thrillersorozat)
 1.00 Final Contract: Death on Delivery (német akciófilm, 2006) (ism.)

ACASĂ

8.30 Őrült szerelem
 10.00 A libák nem mennek a mennybe (sorozat)
 12.45 Mesés hölgyek (sorozat)
 14.30 Clase 406 (sorozat)
 15.30 Esmeralda (sorozat)
 16.30 Igaz történetek
 17.30 Az igéret (török sorozat)
 18.30 Bella Calamidades (sorozat)
 19.30 Teresa (sorozat)
 20.30 Szeretem és tisztesség (sorozat)
 21.30 Eliza nyomában (sor.)
 22.30 Éjszakai történetek
 23.30 Ördögi kör (sorozat)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
 7.00 Fókusz Plusz (ism.)
 7.25 Fókusz Reggel
 7.55 Reggeli magazinműsor
 10.05 Te vagy az életem (arg. sor.)
 11.05 Top Shop
 13.00 RTL Klub Híradó
 13.20 Asztro Show
 14.30 Fél kettő
 15.15 Tengeri őrjárat (olasz krimisor.)
 16.20 A szerelem rabjai (arg. sor.)
 17.20 Mindörökké szerelem (mex. sor.)
 18.20 NekedValó (élő) Talk-show
 19.30 RTL Klub Híradó
 20.05 ValóVilág - Összefoglaló (élő)
 21.10 Fókusz Közszolgálati magazin
 21.45 Barátok közt (magyar sorozat)
 22.25 Dr. Csont (amerikai krimisorozat)
 23.20 CSI: Miami helyszínelők (amerikai krimisorozat)
 0.25 Face the Pro - Közép-kelet-európai Póker Tournament
 1.30 Gyilkos elmék (am.-kan. krimisor.)
 2.25 Reflektor - Sztármagazin

ANTENA 1

8.00 Reggeli matiné - Razvan és Dani műsora
 10.00 Sajtószemle Mircea Badeaval
 11.00 Szindbád kalandjai (kan. kaland sor.) (ism.)
 12.00 Xena (amerikai kaland sorozat)
 13.00 Híradó, Sport
 14.00 Egy rém rendes család (am. vígjáték sorozat)
 14.30 Csillagháló
 16.00 Híradó, Sport
 17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorge műsora
 19.00 Híradó, Sport

 20.20 Mutassalak be a szüleimnek!
 22.00 Vad nárcisz (román telenovella)
 23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
 23.45 Bűnös show - Dan Capatos szórakoztató műsora
 1.00 Különleges ügyosztály (Esküdt ellenségek: Meggyalázott áldozatok) (amerikai krimisorozat)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
 11.10 A hetedik tekercs (amerikai-olasz kalandfilm)
 12.55 A Midsomer gyilkosságok (sorozat)
 14.50 Tüzes hó (am. film)
 16.30 Kötélék nélkül (am. akciófilm)
 18.30 Trópusi atomvihar (am. film)
 20.05 Felpörgetve (am.-kanadai-ausztrák akciófilm)
 22.10 Az Igazság mecénása (arubai-am.-dél-afrikaiakciófilm)
 0.00 Bosszú mindhalál (am. thriller)

TV2

7.00 Magellán (ism.)
 7.25 Tények Reggel
 8.00 Mokka
 10.00 Mokka habbal
 10.30 Stahl konyhája
 11.00 Babapercek
 11.15 Teleshop
 12.45 Árva angyal (ism.)
 13.35 Dinasztia: A színpalak mögött (am.-auszt. filmdráma, 2004)
 15.10 EZO.TV
 16.20 Rex felügyelő (osztrák-német krimisor.)
 17.20 Edina és Joshi
 17.25 Marina (mex.-am. sor.)
 18.25 Update Konyha (főzőshow)
 18.30 Árva angyal (mex. sor.)
 19.30 Tények Hírműsor
 20.05 A 40 milliós játszma
 21.10 Aktív
 21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)
 22.25 NCIS (am. krimisor.)
 23.25 NCIS: Los Angeles (amerikai krimisor.)
 Közben: Kenősorsolás
 0.20 Aktív
 0.25 Elit egység (kan. sor.)
 1.25 Tények Este
 1.55 EZO.TV
 2.25 Egyesbesbe jövünk (auszt.-angol vígj., 2003)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán
 7.00 Szívek találkozása (indiai sorozat)
 8.00 Kandikamera
 8.20 Sport Florentínával
 8.30 Ingatlan Blitz
 9.00 Ismerkedj, álmodj, szeress! (ism.)
 10.00 Teleshopping
 10.30 Dugipénz (amerikai vígjáték, 1994) (ism.)
 12.30 Teleshopping
 13.00 Timon és Pumba (am. rajzf.)
 13.30 Teleshopping
 14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
 15.00 Gyilkos számok (amerikai sor.)
 16.00 A cseresznye a tortán
 17.00 Lököttek (román sorozat)
 18.00 Hírek
 19.00 Sport
 19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
 20.30 Miss Vidéki lány - reality show
 22.15 Lököttek (román sor.)
 23.00 Mondenii
 23.30 A médium (amerikai krimisor.)
 0.30 A rettegés országútján (am. thriller, 1999)
 2.30 Hírek (ism.)

KANAL D

7.30 Reggeli kávé
 10.00 Menyet anyának 5 - reality show
 12.30 Kanal-D Hírek
 13.15 Légy az enyém
 15.00 Teleshopping
 15.15 Titkos szerelem (török sorozat)
 16.45 Célpontban
 18.45 A nap híre
 19.00 Kanal-D Hírek
 20.00 Menyet anyának 5
 20.30 Szerelem és büntetés (török film)
 22.30 Apja lánya - reality show
 0.30 Édes, drága titkaink (amerikai sorozat)

HÍR TV

7.00 Széles út (ism.)
 Motoros életmód-magazin
 7.30 Soroló (ism.)
 A vidék magazinja
 8.00 Híradó
 9.05 Kontraszt (ism.)
 10.05 Napról napra (ism.)
 10.30 BBC Hard Talk (ism.)
 11.00 Híradó
 11.30 Európai híradó (ism.)
 12.05 Ingatlanpiac (ism.)
 12.30 Hírvilág (ism.)
 13.00 Déli híradó
 13.35 Hungarorama
 14.05 Soroló (ism.)
 14.30 Garázs (ism.)
 15.05 Civil kaszinó (ism.)
 16.00 Híradó (ism.)
 Friss napi információk
 16.30 BBC Click (ism.)
 A BBC informatikai magazinja
 17.05 Célpont (ism.)
 Oknyomozó riportműsor
 17.30 Paletta
 18.00 Híradó
 18.30 Panaszkönyv7
 19.05 Vonalban
 20.00 Híradó
 Friss napi információk
 21.05 Rájátszás
 22.00 Híradó
 22.35 Lapzárta
 Vitaműsor újságírókkal
 23.00 Híradó
 23.30 Pálya
 0.05 Rájátszás

DISCOVERY

7.00 Ötödik sebesség
 8.00 Autókereskedők - Volvo P1800S
 9.00 Halalos fogás
 10.00 Piszkos munkák
 11.00 Végzetes...
 12.00 Amcsi motorok - Howe Caverns
 13.00 Autókereskedők - BMW 635csi
 14.00 Állítólág...
 15.00 Piszkos munkák

 - Az algatenyésztő
 16.00 Hogyan készült?
 17.00 Halalos fogás
 18.00 A túlélés törvényei
 - A kulisszák mögött
 20.00 Állítólág...
 - Kanyarlövés
 21.00 Sztétpítők - Ami a festékben van
 21.30 Hogyan készült?
 22.30 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban
 23.30 Megúsztam élve! - Horogra akadva
 0.30 Miami alvilág
 1.30 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában - St. Louis
 2.30 Sztétpítők - Ami a festékben van

ETV

9.00 Kultúrcsepp
 16.00 Délutáni Híradó
 16.15 Kultúrcsepp
 16.35 Kárpát Expressz
 17.00 Átjáró
 17.30 Délutáni Híradó
 17.40 Izelítő
 14.45 Kalendárium
 17.50 Egészséges percek
 17.55 Könyvajánló
 18.00 Reggeli terefere
 18.30 Híradó
 19.00 Piacter 19.30 Híradó
 20.00 Miholcsa Gyula: Marosvásárhely fekete márciusa
 21.00 Piacter
 21.30 Híradó
 22.00 Átjáró

Március 25., péntek

Az év 12. hete és 83. napja, hátravan 282 nap

Ma Irén, Írisz és Lúcia napja van.

Az Irén görög eredetű női név, jelentése: béke.

Az Írisz görög mitológiai eredetű női név, eredeti jelentése: szivárvány, újabb jelentése nőszirmom.

A Lúcia a Lúciusz férfinév női párja.

Holnap az **Emánuel, Larissza** és **Árpád** nevűeket köszöntjük.

Vasárnap a **Hajnalkák, Lídiák** és **Auguszták** ünneplnek.

Évforduló

25-én:

• 421 – Velence város alapítása.

• 1447 – Hunyadi Jánost Magyarország kormányzójává választják.

• 1821 – Görögország függetlenné válik az Oszmán Birodalomtól.

26-án:

• 1956 – 10 szocialista ország, köztük Magyarország megalapítja a Dubnai Egyesített Atomkutató Intézetet.

27-én:

• 1918 – Moldova és Beszarábia csatlakozik Romániához.

• 1921 – IV. Károly magyar király első visszatérési kísérlete.

Vicc

– Mondja, Józsi bácsi, valóban olyan vizes a lakása?

– kérdezi a hivatalnok.
– Hogy vizes-e? Ma reggel például halat találtam az egérfogóban!

Recept

Zöld citromos torta

Hozzávalók: kb. 20 dkg háztartási keksz, 7,5 dkg vaj, 1 ek. cukor, 1 kk. őrölt cardamom. **A töltelékhez:** 4 tojás sárgája, 5 dkg cukor, 0,5-0,75 dl zöldcitromlé, 1-2 zöld citrom héja, 4 tojás fehérje. **A bevonathoz:** 2 dl habtejszín, 2 zöld citrom héja.

Elkészítés: A sütőt 180 °C-ra előmelegítjük. A kekszet apróra törjük. A vajat megolvasztjuk. A vajat, a barna cukrot és a kardamomot a kekszmorzsával összekeverjük. Úgy nyomkodjuk a tortaformába, hogy pereme is legyen, és a sütő alsó rácsán kb. 10 percig sütjük. Hagyjuk kihűlni. A citromokat kifacsarjuk, héjukat lereszeljük. A tojássárgáját, a cukrot és a citromlevet összekeverjük, gőzfürdő fölött besűrítjük. A citrom reszelt héjával izesítjük. A tojásfehérjét a cukorral kemény habbá verjük, és a töltelékbe forgatva a tészta-ra simítjuk. A sütő középső rácsán még kb. 15 percig sütjük. 2 órára a mélyhűtőbe tesszük. Tálalás előtt 20 percet a hűtőszekrénybe átrakjuk. A tejszínt kemény habbá verjük, a lepény tetejére simítjuk, és a maradék citromhéjjal megszórjuk.

A hatos lottó nyerőszámai:
28, 40, 27, 29, 30, 9.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Ma nagyon nyugtalan, nincs ön-bizalma. Ez nem az ön formája, stílusa. Túl kell jutnia ezen a mélyponton. Figyeljen jobban emberi kapcsolataira.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Kellemes napja van ma, túltette magát minden bajon. Bár az is lehet, hogy egyszerűen kialudta, kipihente magát.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Ne engedje magát nyugalmából kizökkenteni. Vegye észre, hogy többen óvatos féltéssel veszik önt körül. Merengésre, alkotó gondolkodásra alkalmas a délután.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Egy szóbeszéd következményeképpen megrendül bizalma a barátjában. Testi-lelki jó barátja rögtön észleli a változást. Ő nagy tapasztalatú ember, ezért nem magyarázkodik.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Véleményét nem rejtja véka alá. Lehet, hogy ön nagyon éleslátású ember, de higgye el, nem ajánlatos fejfel a falnak rohanni.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Az elkövetkező időszakban központi szerepet kap életében a pénz. Pénzügyeire hosszú távon kedvezően hat a Jupiter.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

A különféle fizetnivalókon jár az esze. Szüksége is van az összpontosításra, mert úgy érzi, hogy mohóbbak a kellelénél.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

A Szaturnusz és a Jupiter fény-szöve erősíti Önben a felelősségtudatot. Napközben is a szeretetre gondol, alig várja, hogy karjaiba zárhassa őket.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

A munkahelyén egy incidens felbőszíti. Görcsbe szorul a gyomra, ha belép az ajtón. Esélye nyílik arra, hogy munkahelyi vezetőjével a jogos követeléseiről tárgyaljon.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Csak annyi feladatot vállaljon, amennyiről tudja, hogy pontosan, jól el tudja végezni. Önhöz méltatlan lenne az összecsapott munka, a kapkodás.

VÍZÖNTÖ (I. 21.–II. 19.)

Szerelmi ügyekben nem éri csalódás, de azért ne akarjon túl magabiztosnak látszani. Legyen kedves, vidám, akkor biztos lehet a sikerben.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Nyugalmát valami megzavarja. Próbálja megfejteni ennek az okát. Tegyen fel magának fontos kérdéseket, és adjon rá őszinte válaszokat.

Ma

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Derült, napos időre lehet számítani. Csapadék lesz. A délnyugati, nyugati szél többfelé megerősödik, a Keleti-Kárpátokban viharos széllokécek is lehetnek.

A következő napok időjárása

Szombat
14°C
19°C
Bukarest

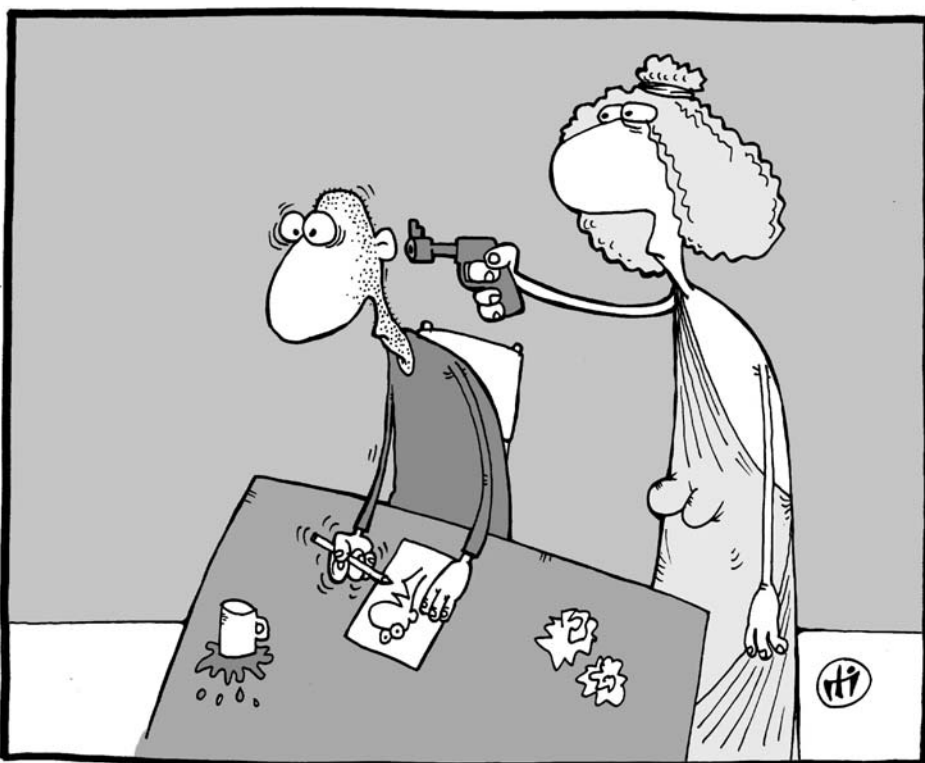
Észak felől megnövekszik a felhőzet, és sokfelé várható eső, zápor, éjjel havas eső, hó is hullhat.

Vasárnap
9°C
19°C
Bukarest

Napközben felhős, csapadékos időre van kilátás, majd felszakadozik a felhőzet.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	derült, napos idő	18°C
Brassó	sok napsütés, kevés felhő	14°C
Bukarest	derült, napos idő	18°C
Csiksztereda	sok napsütés, kevés felhő	14°C
Kolozsvár	sok napsütés, kevés felhő	16°C
Marosvásárhely	sok napsütés, kevés felhő	16°C
Nagyvárád	derült, napos idő	17°C
Szatmárnémeti	sok napsütés, kevés felhő	17°C
Temesvár	derült, napos idő	20°C

Múzsza

Horváth István

***	CSAPAT-KAPITÁNY VISELI	ZUDUL	VILAGTALAN	PLEDFOSZ-LANY!	JELENTEK-TELEN, DE KÖTNYÉLES SZEMÉLY	ESZAK	HELYSZINI TUDOSÍTÁS	KÉST FEN	NEPIES ITAL
KIS ÜZLET									
A 13 VERTANÚ JELZŐJE						FRANCIA SZIGET			
FÉSZKET ÉPÍT				FOLDRE GYÜR		ELEMÉR BECÉZVE			
KÖZEPEN MOSDIK!			ELVETIA SULKYKOT	... FIAM, BRUTUS?					FONALAT ERŐSÍTŐ
KÖZEPEN AZO!		KÖNYVET ELKESZÍT HAZBERLŐ	AJTÓT FEST					HID KÖZEPE!	PROVOKÁL
NEVEVEL HITELESIT						NAGY LAKOMA			
TÉTLEN-KEDIK						FARMER-MARKA	KICSINYÍTÓ KEPZO		
TOKAJI MERTEK				EGYIK HELYEN SEM			HORVÁT AUTOJEL		
SIKERES CSATAR				EGYES!					

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:

013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Hátér)
Baló Levente (Kultúra)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószervező:
Osváth Annamária

Tudósítók:
Antal Erika – 0740-106684 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

MÉDIAPARTNEREK

agnus
RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15,
csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

Sláger
Rádióna
fm 105.9

F95 FM
SICULUS
Rádióna

95.1 fm
Paprika
Rádióna
Fülön csíp.

94.0 fm
PROFI
Rádióna
A ZENE ÁRÁD BELŐLE

KOLOZSVÁRI
RÁDIÓ
FM 95.6
www.radiocluj.ro

Rajt előtt a száguldó cirkusz

Forma-1

T. J. L.

Vasárnap rendezik meg a 62. Forma-1-es autós gyorsasági világbajnokság első futamát, az Ausztrál Nagydíjat, amely csak a második verseny lett volna a sorban, ám az idénynyitó bahreini GP-t az országban kitört zavargások miatt egy hónapja törölték a naptárból. Vasárnap reggel 9 óra körül felvillannak a zöld lámpák az Albert Parkban és a száguldó cirkusz rajongói ismét láthatják kedvenceik november végéig zajló vetélkedősorozatát.

Tavaly izgalmas hajrában Sebastian Vettel nyert, 23 esztendősen és 134 napon a Forma-1 történetének legfiatalabb világbajnoka lett, s abszolút premiért pipált ki a konstruktőröknek a német pilóta istállója, a Red Bull Racing is. Az osztrákok mellett idén is a Ferrari és a McLaren veszi fel a kesztyűt, de beleszólhat ez elsősek kérdésébe a Mercedes és a Renault is. Tizenöt konstruktóri címmel a Ferrari és 12-vel a McLaren nem bocsáthatja meg, hogy „új fiúk”, Jenson Button és a Brawn GP, majd Vettel és az RBR megszaktították a sikersorozatot. Idén a spanyol Fernando Alonso harmadszor lehet világbajnok és a tizedik ferraris a Forma-1 1950 óta íródó történelmében. Persze nem szabad megfeledkezni a brazil Felipe Massáról, a brit Lewis Hamiltonról, az ausztrál Mark Webberrel, a brit Jenson Buttonról, sőt, a hét-szeres világbajnok német Michael Schumacherről sem, bár az ő sikerükre már

Futam előtti autogramm-osztogatás. Sebastian Vettel, a tavalyi futam győztese az Albert Parkban

kevesebben fogadnának. Növeli az izgalmakat, hogy a Red Bull Rancingnél, a Ferrarinál, a McLarenél és a Mercedesnél sincs előre ki-nevezett első számú pilóta, a pályán kell majd kiharcolni a kedvezményezetti státust.

Idén négy újonc és egy nagy hiányzó lesz: debütál a mexikói Sergio Perez (Sauber), a venezuelai Pastor Maldonado (Williams), a brit Paul di Resta (Force India) és a belga Jerome d'Ambrosio (Virgin). Nem lehet ott viszont a startnál a lengyel Robert Kubica, aki február 6-án, egy olaszországi ralivadalon szenvedett súlyos balesetet, a karját, a lábát és a kézfejét többször meg kellett operálni. A Santa Corona klinika orvosai szerint a 26 éves pilóta leghamarabb három hét múlva próbálkozhat meg először a lábról állással és a járással. Dióhéjban az újdonságokról:

idén új Pirelli-gumikkal szá-guldnak, a hátsó szárnyakat a pilótafülkéből irányítják majd, és beépítik a korábban már használt, a mozgási energiát visszanyerő rendszert (KERS) – mindegyel a látványosság növelését célozzák.

Idén színes gumikkal segíti a nézőket a Pirelli. A heves esőzésben használt, vizes aszfaltra alkalmas abroncsokon narancssárga csik lesz, a száradóban lévő, de még

nedves pályán alkalmazott intermediate gumikat pedig világoskékkel jelölik. A száraz időben használt abroncsokat négy színnel különböztetik meg egymástól: az úgynevezett szuperlágú piros, a terhelést kicsit tovább bír, de szintén lágy keverék sárga, míg a közepes fehér, a kemény – egyben legtartósabb – ezüst csíkot kap az oldalára. A szabályok szerint egy versenyző futamként a száraz időre alkalmas négy

gumikeverékből kettőt használhat, eső esetén pedig természetesen használhatja az intermediate és a vizes pályára készített abroncsokat.

A teljes pilótalista a rajtszámokkal: **Red Bull** (osztrák): 1. Sebastian Vettel (német), 2. Mark Webber (ausztrál). **McLaren** (brit): 3. Lewis Hamilton (brit), 4. Jenson Button (brit). **Ferrari** (olasz): 5. Fernando Alonso (spanyol), 6. Felipe Massa (brazil). **Mercedes** (német): 7. Michael Schumacher (német), 8. Nico Rosberg (német). **Renault** (francia): 9. Nick Heidfeld (német), 10. Vitalij Petrov (orosz). **Williams** (brit): 11. Rubens Barrichello (brazil), 12. Pastor Maldonado (venezuelai). **Force India** (indiai): 14. Adrian Sutil (német), 15. Paul di Resta (brit). **Sauber** (svájci): 16. Kobajasi Kamui (japán), 17. Sergio Perez Mendoza (mexikói). **Toro Rosso** (olasz): 18. Sebastien Buemi (svájci), 19. Jaime Alguersuari (spanyol). **Lotus** (malajziai): 20. Jarno Trulli (olasz), 21. Heikki Kovalainen (finn). **Hispania** (spanyol): 22. Narain Karthikeyan (indiai), 23. Vitantonio Liuzzi (olasz). **Virgin** (brit): 24. Timo Glock (német), 25. Jerome D'Ambrosio (belga). ◀

A 62. autós gyorsasági világbajnokság idejének menetrendje:

március 27.: Ausztrál Nagydíj, Melbourne; **április 10.:** Malajziai Nagydíj, Szepang; **április 17.:** Kínai Nagydíj, Sanghaj; **május 8.:** Török Nagydíj, Isztambul; **május 22.:** Spanyol Nagydíj, Barcelona; **május 29.:** Monacói Nagydíj, Monte-Carlo; **június 12.:** Kanadai Nagydíj, Montreal; **június 26.:** Európa Nagydíj, Valencia; **július 10.:** Brit Nagydíj, Silverstone; **július 24.:** Német Nagydíj, Nürburgring; **július 31.:** Magyar Nagydíj, Hungaroring; **augusztus 28.:** Belga Nagydíj, Spa-Francorchamps; **szeptember 11.:** Olasz Nagydíj, Monza; **szeptember 25.:** Szingapúri Nagydíj, Szingapúr; **október 9.:** Japán Nagydíj, Szuzuka; **október 16.:** Koreai Nagydíj, Jeongam; **október 30.:** Indiai Nagydíj, Jaypee; **november 13.:** Abu-Dzabi Nagydíj, Yas Marina; **november 27.:** Brazil Nagydíj, Sao Paulo. A március 13-ra tervezett bahreini GP-t az országban történt zavargások miatt törölték a naptárból, az új időpontot később jelölik ki.

Spanyol, német ellenfelek

Kézilabda

T. J. L.

Két erős kézilabda-nemzet, a spanyol és a német képviselőivel találkoznak a magyar férficsapatok a Bajnokok Ligája nyolcaddöntőiben. Az első számú sorozatban már tegnap játszottak, Svájcban és Németországban: a Kadetten Schaffhausen–Montpellier Agglomération HB- (francia) és a HSV Hamburg–Cuatro Rayas BM Valladolid- (spanyol) találkozók első felvonását rendezték meg.

A két magyar csapat közül először a Pick Szeged lép pályára, szombaton a német SG Flensburg-Handewittet fogadja. A visszavágóra április 3-án kerül sor. Ugyanaznap még egy dán–német párharcot rendeznek, KIF Kolding–THW Kiel „odavágót”. Az MKB Veszprém vasárnap játszik, idegenben, az FC Barcelona Borges csapatával, a visszavágó dátuma április 2. Március 27-én kerül sor a Chambéry Savoie HB (fran-

cia)–Reovalia Ciudad Real (spanyol), HC Bosna Sarajevo (bosnyák)–Csehovszki Medvegyi- (orosz) és HC Croatia Zágráb- (horvát)–Rhein-Neckar Löwen- (német) találkozókra. A KEK-ben a negyeddöntő első mérkőzéseire kerül sor, a Resicabányai UCM helyébe lépett HC Caraș Severin szombaton Székelyudvarhelyi KC, a szombaton 12 óra kezdődő csúcsrangadóról a *DigiSport* számol be előben. A tengerpartiakkal egyetlen ponttal van kevesebbük, így a döntetlen a székelyeknek kedvezne. Tavaly szeptemberben, Székelyudvarhelyen, 37-28-ra hengerelték Vlad Caba tanítványai. Hétfégi Európa-kupa szereplése miatt a HC Caraș Severin és a Știința Dedeman Bacău is már korábban lejátszotta bajnoki mérkőzését: előbbiek 31-29-re verték a temesváriakat, utóbbiak pedig 31-26-ra a szatmárnémetieket. Ma Steaua MFA–Kolozsvári U-Transilvania- és CS Municipal–Nagybányai Minaur-találkozókat rendeznek

Csúcsrangadót vív az SZKC

Kézilabda

Turós-Jakab László

A férfi-kézilabdabajnokság hétfégi 16. fordulójának legérdekesebb mérkőzését Konstancán vívja a bajnoki címvédő HCM és a trónkövetelő Székelyudvarhelyi KC, a szombaton 12 óra kezdődő csúcsrangadóról a *DigiSport* számol be előben. A tengerpartiakkal egyetlen ponttal van kevesebbük, így a döntetlen a székelyeknek kedvezne. Tavaly szeptemberben, Székelyudvarhelyen, 37-28-ra hengerelték Vlad Caba tanítványai.

Hétfégi Európa-kupa szereplése miatt a HC Caraș Severin és a Știința Dedeman Bacău is már korábban lejátszotta bajnoki mérkőzését: előbbiek 31-29-re verték a temesváriakat, utóbbiak pedig 31-26-ra a szatmárnémetieket.

Ma Steaua MFA–Kolozsvári U-Transilvania- és CS Municipal–Nagybányai Minaur-találkozókat rendeznek

Kuzmanoszki, az SZKC irányítója

Bukarestben, a Bucovina Suceava szombaton fogadja a Pandurii Tg. Jiu együttesét, a Nagyvárad CSM pedig hétfőn a Brassói Dinamót.

Román és magyar Eb-remények

A hét végén, Iași-ban, Románia junior lányválogatottja vesz részt egy korosztályos Európa-bajnoki selejtezőcsoport küzdelemsorozatán. A trikolórok pénteken Izrael (16 óra, *TVR 3*), szombaton Örményország (16 óra, *TVR 3*), vasárnap pedig Hollandia (12 óra, *TVR 3*) ellen lépnek pályára, céljuk a továbbjutást jelentő első vagy második hely megszerzése. Az idej, csehországi U17-es Eb-re szeretne kijutni az 5. csoportba osztott magyar válogatott is, amely lengyel földön ma a házigazdákkal, holnap a görögökkel, vasárnap pedig a litvánokkal játszik.

Röviden

Labdarúgó-Liga-2 – 19. forduló

A labdarúgó-Liga-2 második csoportjában a hét végén a 19. forduló mérkőzéseit rendezik meg: Petrol–UTA (összesen: 3-2), Dacia Mioveni–Bihar FC (2-0), ALRO Slatina–Poli Iași (0-0), Aradi ACU–CSM R. Vâlcea (2-1), Gaz Metan CFR Craiova–Gyulafehérvári Unirea (0-1), Dévai Mureșul–FC Argeș (0-3). A lupényi csapat visszalépése miatt a listavezető Nagyszebeni Voința szabadnapos, a Tordai Arieșul pedig játék nélkül kapja a szintén visszalépett szilágysomlyói csapat elleni mérkőzés 3 pontját.

Kosárlabda a képernyőn

A hét végén öt kosárlabdamerkőzésről számol be előben a *TVR 3*. Pénteken a női Román Kupa elődöntői követhetők figyelemmel, 17.30 órától a Szatmárnémeti CSM–SCM CSS Craiova-találkozó, 19.30-tól pedig a Seps BC–Aradi ICIM meccs. Szombaton 19,10 órától a döntőt közvetítik. Vasárnap 17.30-kor kezdődik a BCM Argeș Pitești–Steaua-Turabo férfi bajnoki mérkőzés, 19.30-kor pedig a női All Star-gálameccs, amelyet Désen rendeznek meg.

Labdarúgó MK – vidéki négyes

A bajnokságban listavezető Videoton a Kaposvári Rákóczi-val, míg a Kecskeméti TE a Zalaegerszegi TE együttesével találkozik a labdarúgó-Magyar Kupa elődöntőjében. A Kaposvár–Videoton-párharc első mérkőzését várhatóan április 20-án rendezik a somogyi megyeszékhelyen, a visszavágót pedig két héttel később, a fehérváriak otthonában. A másik párharc első mérkőzését április 19-én rendezik, míg a visszavágóra május 4-én kerül sor.

Szávay nyert, Hănescu kikapott

A miami keménypályás tenisztorna első fordulójában a magyar Szávay Ágnes 2-6, 6-3, 6-2-re nyert a kínai Cao Suij ellen, a román Victor Hănescu viszont kikapott az amerikai Alexander Bogomolov jr-tól: 3-6, 6-4, 5-7.

Fellebbez az UCI

A Nemzetközi Kerékpáros Szövetség (UCI) tegnap, a fellebbezés benyújtására szabott határidő lejártának napján jelezte: a nemzetközi Sportdöntőbíróságnál (CAS) támadja meg a spanyol szövetség (RFEC) felmentő ítéletét, melyet a háromszoros Tour de France-győztes Alberto Contador doppingügyében hozott. A spanyol kerekeseknek a tavalyi Tour de France-on adott mintájában bukkantak klenbuterol nyomaira a doppingellenőrök.

Nekem a fordítás is színjáték

Kosztá Gabriella műfordító úgy véli, nem váltott pályát, amikor a szépirodalom terén kezdett dolgozni

Interjúalanyunk temesvári színésznőként indult neki az életnek, tele ambícióval, reménnyel. Nyugdíjazásáig szolgálta Tháliát, sok-sok szerepet eljátszott, majd utána újabb, elégtétellel járó alkotó tevékenységet keresett magának. És talált is.

Cseke Gábor

► Milyen kulturális tapasztalattal lett gazdagabb a színház által és az mennyiben határozta meg immár színpadmentes életét?

– Erdőszentgyörgyön nevelkedtem, művészek egyáltalán nem voltak a családban, viszont kitűnő tanáraink voltak. Mindenki eléggé meglepődött, amikor felvettek a színre. Én magam is. Bár óvodáskoromtól a gimnáziumig gyakran mondtam verset, szerettem az irodalmat, színjátszottam, mégse hittem, hogy sikerül a felvételem, mint ahogy nem hiszi az ember, hogy dédelgetett álma valóra válik. Ám a kamaszkori identitáskeresés alatt a színházzal való találkozásom annyira meghatározó és revelatív volt, hogy egy életre mindent eldöntött. Hét évig Temesváron játszottam, majd áttelepültem Magyarországra, és itt játszottam különböző színházaknál. A Pécsi Nemzeti Színháztól mentem nyugdíjba. Pályámon sikerek és kudarcok váltották egymást, ám nem befolyásolják a látásmódomat, hogy a világhoz, az emberekhez, a helyzetekhez alapjában véve színesként viszonyulok.

► Mi készítette pályaváltásra, méghozzá a műfordítás irányába, és melyek voltak a legelső lépések ilyen tekintetben?

– Érdekes, én egyáltalán nem úgy érzem, hogy pályát váltottam. Az, gondolom, természetes, hogy hatvan fölött nem játszom azokat a szerepeket, amelyeket huszonévesen játszottam. Ha felkérnek koromhoz illő szerepre, és jó a rendező, szívesen elszegődöm. Csakhogy a színésznek a teste a munkaeszköze, az meg folyton öregszik, kopik. De a két tevékenység egyáltalán nem áll olyan távol egymástól! Gyerekkoromtól szenvedélyes olvasó vagyok, színházi korszakomban is bújtam a

könyvet. Ha nem játszottam, olvastam. Vásárhelyen is, Temesváron is. Romániában a hetvenes években ez volt a legolcsóbb és legértelmesebb szórakozás. Később Magyarországon a barátaim néha megkértek, fordítsak le szövegeket románból, kellett nekik a nyersfordítás. Kíváncsi voltam, vajon tudok-e még románul. Kötélnek álltam. Azt mondták, egész jó, fordítsak még. Kezdetben azért még húzódoztam, mert jól tudtam, hogy én nem úgy fordítok, mint az igazi filozok, hanem inkább színészként. Mindig szerettem az olvasó-értelmező próbákat, azokon megízlelni, értelmezni egy idegen szöveget, az íróét, és magamot átaramoltatva közvetíteni. Így hát nekem a fordítás is színjáték, ezért nem érzem, hogy más irányt vett az életem.

► Milyen elégtétellel járt az újfajta nyilvánosság, és hogyan bukkant rá azokra az írókra, akiknek a műveit tolmácsolta?

– Azt hiszem, a fordítás olyan, mint a házi kamaraenzelés, egyszerűen jólesik csinálni. Persze, örülök, ha a hozzáértők megdicsérik, de manapság a kultúrának általában nincs nagy nyilvánossága, az olvasók – már ha vannak – sokszor még a szerző nevét sem jegyzik meg, nemhogy a fordítót. Ha kell, megkeresik az interneten, aztán elfelejtik. Nincs hiányérzetem, nem jelent elégtételt, inkább szórakoztat a fordítás. Talán az alkati kíváncsiságomhoz van köze. Mivel húsz éve a Jelenkor Kiadó szervesen hozzátartozik az életemhez, a tájékozódás nem kerül nagy erőfeszítésembe. Sok kiadóval állunk kapcsolatban, könyvvásárokat járunk, havonta megkapom a katalógusokat az új kiadványokról. Sok a könyv. A román kiadóktól is küldenek könyveket. Úgyhogy képen vagyok. De minden fordításomnak más-

más a története. Van, amikor egy kiadó kér fel, van, amikor a szerző, máskor meg én találok rá a műre és érzek elenállhatatlan készletet, hogy lefordítsam. Így történt például Florina Ilis *Cruciada copiilor (A gyermekek háborúja)* című regényével. Előre tudtam, akkor is lefordítom, ha nincs rá megbízásom. Aztán úgy alakult, hogy mégis megjelent és kitűnő kritikát kapott. Gabriela Adameşteanu *Dimineaţa pierdută (Az elveszett délelőtt)* című regényét nem akartam lefordítani, nem mertem hozzányúlni. Nyomasztott, hogy Csiki Laci halála miatt bízott meg vele az Európa Kiadó. Pontosabban rábeszéltek. Utólag hálás vagyok érte. Olvastam, hogy a Bulandra Színházban Cătălina Buzoianu kitűnő előadást rendezett belőle, ez nagyon inspirált. Tényleg olyan élmény volt, mintha egy remek darabban én játszanám valamennyi fő- és mellékszerepet... Norman Manea *Întoarcerea huliganului (A huligán visszatér)* című regényénél a kíváncsiság hajtott; addig keveset tudtam a Dnyeszteren túli zsidó deportálásokról. Érdekelt. Sok mindennek utána kellett néznem... Dan Lungu *Sînt o babă comunistă! (Egy komcsi nyanya vagyok!)* című regénye végig szórakoztatott. Mircea Cărtărescu szövevényes prózája, költői látás-

módja viszont nagy kihívás volt, de izgatott, hogy a sok mellérendelt mondat és a fordított szórend leképezhető-e úgy, hogy a szöveg se az értelmét, se a természetes ritmusát ne veszítse el. Az ilyesmivel jól el lehet bíbelődni.

► Mi az, amivel szellemi látókörre, alkotói gyakorlatra a fordítások során, egy másik nyelv világában való elmélyedéssel gazdagodott?

– Azt hiszem, amióta fordítok, magyarul is figyelmebben, elmélyültebben olvasok, fogalmazok. Ha az ember fordít, nem lehet átsiklani a dolgok fölött, magamévá kell tennem a szöveget, pontosan meg kell értenem. Nem tudom, hogy a szellemi látóköröm bővült-e, de igen érdekes tapasztalatra tettem szert: rájöttem, hogy nem csak a szöveget kell fordítani, hanem a közeget, a másik kultúrát, a gondolkodásmódot is. Ha nem így lenne, elég volna egy jó szótár és egy nyelvtankönyv.

► Műfordítói feladatai mellett kiadói tevékenység-

get vállalt a Jelenkornál. Beszéljen erről is.

– A 80-as, 90-es évek fordulóján alakult meg a Jelenkor Kiadó a *Jelenkor* folyóirat mellett, amely ma is a kortárs magyar irodalom jelentős műhelye. Csordás Gábor, a férjem a folyóirat főszerkesztője volt, amikor a kiadót megalapította. Később az egyre bővülő címlista miatt a kiadó kivált a folyóiratból, és azóta önállóan működik. Sem a folyóirat, sem a kiadó nem egyszerűen munkatályi vagy irodalmi fórum, hanem szellemi közeg és életforma. Irodalmi kérdésekben nincs kompetenciám, de húsz éve jelen vagyok egy kiadói, szerkesztői tevékenységi körben. Szerénynek az anyagi lehetőségeink, marketingre egyszerűen nincs miből költeni. A színészi alapismereteimre építettük a marketinget, de nem állítom, hogy kirobbanó sikerrel, mert bár büszke vagyok a könyveinkre, a szerzőinkre, a rábeszélőkészségem mégsem elég a reklámhoz.

► Férjével együtt huzamosabb ideig szerkesztették a

Kosztá Gabriella (1948, Gyulakuta, Maros megye)

Színművész, műfordító. Iskoláit Erdőszentgyörgyön végezte 1966-ban, majd sikeresen felvételizett a marosvásárhelyi Színművészeti Főiskolára, ahol 1970-ben diplomázott. Játszott a Temesvári Állami Magyar Színházban (1970–77), a szolnoki Szigligeti

Színházban (1978–79), a Pécsi Nemzeti Színházban (1979–84), a Veszprémi Petőfi Színházban (1984–87), majd ismét Pécssett (1987–97). 1993-tól a Jelenkor Kiadó munkatársa. 2007 óta rendszeresen fordít a román irodalomból.

Balkán Balkon antológiát az Élet és Irodalom című folyóiratban. Mi fán termett ez a kezdeményezés és milyen hozammal?

– 2010-ben Pécs Európa Kulturális Fővárosa volt. A környező országok irodalmára is figyelünk, régebben volt például egy *Kiseurópa*-sorozatunk. Tehát a kortárs magyar irodalom mellett személyes, baráti kapcsolatokat ápolunk Európa-szerte. A magyarok a dalmát tengerparton nyaralnak, Szlovéniában síelnek, kirándulnak, a Vajdaságban kitűnő magyar írók élnek, akik a szerb kultúrában is otthonosak, és természetes, ha ezen országok irodalmáról és kultúrájáról is van fogalmunk. Szeretnénk Pécsset a régió kulturális fővárosának érezni. Erdélyiként azt tapasztalom, hogy a magyar és a román kultúra között nincs igazán átjárás, főleg ahhoz képest, hogy milyen sokan vannak, akik mindkét nyelvet ismerik. Sőt, szerintem a gazdasági, a sport-, az üzleti kapcsolat sokkal gyakoribb és könnyebben létrejön a két nép között, mint a kulturális. Mivel kölcsönösen nem ismerjük egymás kultúráját, az egymásról kialakult képünk is torz vagy hiányos. A szupermarketek mindenhol egyformák, a kultúra mindenhol egyedi, országonként nagyon különböző, színes és érdekes. Ha a szomszédaink kultúráját megismerjük, az saját önismeretünket is árnyalja, gondolom. Talán ezért volt nagyon jó visszhangja az *ÉS*-beli mellékletnek. Jó volna folytatni. Különböző számok találkozó, irodalmi rendezvény zajlott tavaly az európai kulturális fővárosban. Florina Ilis például úgy ismertem meg, hogy ösztöndíjjal egy hónapot Pécsen töltött, huszonegy különböző országból jött író társához hasonlóan. Nagyon jó baráti beszélgetések alakultak ki velük, de egy várost valójában a polgárai mindennapi kultúrája és igényessége avat kulturális fővárossá, ami általában nem egy évre szól.

Kosztá Gabriella személyes fotórából

MoziVászon

Ég és föld összeesapása

Farkas István

A földönkívüli lények támadásának ábrázolása viszonylag korán megjelent a művészetben (amellett, hogy már az ókoriak elkezdtek hinni abban, hogy az égitestek különleges, mágikus hatással vannak/lehetnek a Földre). H. G. Wells *Világok harca* című művében a marslakók már 1898-ban előzönlök a Földet, Alekszej Tolsztoj 1923-as, *Aelita* című regényében viszont szovjet expedíció utazik a Marsra, hogy ott sikerre vigyék a kommunizmust. De 1950-ben is gyarmatosították a földiek a Marsot Ray Bradbury krónikáiban. A második világháború alatt a Földre látogatott Saint-Exupéry barátságos Kishercege; talán máig ő az egyetlen „idegen”, aki emberibb, mint mi magunk. Majd egy izgalmasabb, a Marsról eredeztetett támadást indított világunk ellen Robert Heinlein az *Egy idegen a földön* című regényében, ahol egy, a vörös boly-

gó lakói által elrabolt és felnevelt földi támad a kiszolgáltatott földlakókra. Már-már ideológiai a 63-ban bekövetkezett, Steven Spielberg-féle ellensúlyozás, amikor E. T. (Extra Terrestrial) – a fejlettebb animációs technikáknak hála – már mozgásba is lendül. A sci-fi irodalom megihlette a filmművészetet is, számtalan földönkívüli-történetet szállítva a mozikba, kezdve Byron Haskin 1953-as, majd Spielberg 2005-ös *Wells-adaptációjától*, Tim Burton 1996-os, *Támad a Mars!* című paródiafilmjéig, amelyben egy sláger pusztítja el a földönkívülieket.

Az űrbeli idegenek szerepeltetése idén sem maradt el, az év egyik leginkább várt filmjeként tekintettünk az Amerikában már tavaly bemutatott, *A Föld inváziója* – *Los Angeles-i csata* című alkotásra. Jonathan Liebesman filmje nem a barátságos földönkívülieket viszi vásonra, hanem azokat, akik a Föld leigázását kapták fel-

Generációk és civilizációk a hazafias elkötelezettség méregén: Los Angeles megmenekül Jonathan Liebesman filmjében

adatul. Az alkotás természetesen, témájánál fogva, nem csak izlés tekintetében, hanem ideológiai szempontból is megosztja a nézőket – de ha úgy vesszük, mindkét tábor megkapja a kedvére való. *A Föld inváziója* – sajnos,

cseppet sem meglepő módon – nélkülözi az eredetiséget, és csupán arról szól, hogy egy meteorzápornak tűnő globális jelenségről kiderül: idegenek gyarmatosító hadműveletbe kezdtek, céljuk a Föld nagyobb váro-

sainak meghódítása. Embe- rekre nincs szükségük, kizárólag bolygónk vízkészlete érdekli őket. Az amerikai katonaság természetesen hősi- es ellentámadásba kezd, de semmi esélye nincs az idege- nekkel szemben. Michael

Nantz őrmester azonban nem adja fel, és sikeresen visszahódítja Los Angeles.

A szájtörő hazafiságot és bajtársiasságot leszámítva – amit köreteként kapunk a történet mellé – a film érdekes szituációt mutat be. Gondoljuk csak el, hogyan reagálnának a Föld nagyhatalmai, ha egy szép napon idegenek támadnának ránk az univerzumból, és leigázásunk lenne a céljuk... Persze, felróhatjuk a rendezőnek, hogy az amerikai hadsereg a földönkívüliek ellen miért csak vadászpulókat, helikoptereket, gránátokat meg könnyűfegyvereket vet be, holott jól tudjuk, ennél sokkal többre képes a haditechnika. Liebesman szándéka azonban egyértelmű: bemutatni, hogy egy esetleges támadás során, bármilyen felkészülteknek is tartjuk magunkat, valószínűleg túl gyöngének bizonyulnánk olyan civilizációkkal való megütközésben, amelyek urálják az űrutazás for- télyait.

Gabriela Adameşteanu

Az elveszett délelőtt

– Egye csak meg, mert én nem vagyok éhes, kitergettem a papírjaimat az asztalon, teljesen összezavarodtam.

Gelu kijött, kezében a tányér a sajttal és kenyérral. Űgyetlenül tartja, görnyedten az ajtónak támaszkodik, se kinn, se benn.

– Egye csak meg, mert úgyszincs más ennyivaló, anyu csak holnap kap fizetést.

– Mér' egyem meg, nekem most nem az evésen jár az eszem.

Azért elveszi a tányért, leteszi a kredenc sarkára, és pucolja tovább a gáztűzhelyt: leszedegeti a karikákat, berakja a mosogatóba.

Ha megfordulna, láthatná, hogy a fiú elvigyorodik; de épp most vette ki a fogsorát, mert zsenirozza, nem tudja sokáig viselni. A fene a pófádat, kacag. Ugye, hogy megbánta, hogy olyan goromba volt vele, mér' egye meg, ő mit vétett neki? Ő csak bevitte, hogy faljon valamit. Nem rossz lelkű gyermek, csak nagyon rossz van nevelve, az anyja a hibás, mert kicsi korától elkapta. Gelu így, Gelu úgy, hogy őt mennyire kimeríti, lefárasztja... Ami igaz, igaz, szép gyermek volt, szép kövér gyermek, göndör hajú, csupa-csupa gyűrű volt a haja. Amikor kicsi volt, ő fürdette, a hajlatoknál bekengette olajjal, és jól megköpdöste, nehogy megigézzze, csokolgatta azt a szöszke fejét, magával vitte a boltba. A pult alatt csinált neki helyet. A gyerek négykézláb bámulta a mérleget.

És a stabilizáció után az ura egy zsák pénzt adott neki, hogy játsszon vele...

– Jaj, egye már meg, mit áll ott úgy? – ripakodik rá a fiú.

Már megint rájött, ő tudja, mi jött rá. Faképnél hagyja őt, visszamegy a szobába.

Csak úgy hirtelen valami rájön... Nyúl a kenyérért, felemel egy falat sajtot is, befalja. Nem érdemes betenni a fogsorát, úgyszincs nyomja. Ötszáz lejt adott annak a trógnak, aki megcsinálta, mégse jó, hogy rohadjon meg. Nem rossz szívű ez a Gelu, csak sokszor rájön a bolondóra; de már szinte férfi, neki is kellene már egy fehérszínű...

Újra kinyújtja a kezét, lecsippent egy darab sajtot és befalja. Hogy ráripakodott, hogy egyék már, akkor is, már több mint egy esztendeje, amikor szegény apja, szegény Ilie meghalt. Szegény Ilie ki volt terítve az asztalon, és a népek csak jöttek-mentek, sokan voltak, a kollegák a munkahelyéről, a szomszédok a házból, a régi szomszédok, ahol azelőtt laktak, és mindenki virággal, gyertyával, ahogy illik... Ő, hogy akkor neki mekkora szívfájdalma volt, ő már magánál se volt... Reggel korán öt kiló hússal érkezett, tiszta, szép színhússal, Reli szomszédasszonyától kért kölcsön, s már hajnali ötkor sorban állt érte, és csak ő tudta, mit érzett akkor... A torhoz kellett a hús, azért állt sorba... De frizsider nem volt, szegény Ilie már nem vehetett frizsidert is, és kit ér-

dekelt akkor már a hús? A sógornóját két asszony fogta, úgy jajveszékelt, nem akart hinni a szemének, hogy őt is érheti csapás ezen a világon... Kit érdekelt akkor már a hús? De ő bizony felrakta a húst sülni a lábában, hát csak nem hagyja megromlani azt a drága jó húst... Éppen megforgatta a villával a darabokat, lehet, egyet be is kapott, hogy lása, elég puha-e, s megtörülte a kezével a száját. Meleg volt a konyhában, s jól emlékszik, csak úgy patakzott arcán a könny és az izzadság. S egyszer csak látja, hogy beront a gyermek, mintha meglöndült volna... Mint egy bolond, úgy rontott be Gelu:

– Maga most ezzel törődik? – ordította.

Odaugrott a tűzhelyhez, s mind elzárta a csapokat.

– Maga most pont ezzel törődik? Legalább arra gondolhatna, hogy jönnek az emberek, s látják, hogy maga itt süti a húst...

– Ő erre nem szólt semmit, hagyta, zárja csak el a csapokat. Látta, hogy a hús már úgyszincs megsült...

Hagyta, hogy a gyermek kitombolja magát, s csak annyit mondott neki:

– Mit szökdösöl, mint a bolond, mit akarsz? Mér' zártad el a gázt, meglöndültél? És mit érdekel téged, hogy mit szólnak a népek, ha meglátnak? Azt akarod, hogy ez a színhús tönkre-menjen, öt órától álltam sorban érte. Csak én tudom, mit éreztem közben, hogy ott ál-

lok sorban a húsért az öcsém torára. Inkább én haltam volna meg, és maradt volna meg ő, hiszen én neveltem fel, olyan voltam neki, mint az anyja, és ebben a hőségben pár óra alatt megette volna a fene az egészet, ha nem sütöm meg. És este mivel kínálod meg az egész bandát, ha megjönnek a temetőből? Mer' idejön az egész banda, s szerencsétlen anyád mit ad nekik enni? Ha tönkre megy ez a drága hús, az csak kidobott pénz, tanulj tiszteletet, tanulj meg tisztelni az öregeket, akik tudják, mi miért van ezen a világon...

Ennyit mondott a gyermeknek, s az csak nyelt nagyokat. Valamit morgott, s már ott se volt, de azóta görbén néz rá, de ő tudja, hogy kell bánni ezekkel a fiatalokkal! Nem szabad nekik engedni, mert a végén a fejére nőnek, de jó, hogy nem lett gyermeke! A mai gyermekekben nincs se félelem, se szegény... És ő tudja, milyen nehéz felnevelni őket... Mer' Iliét is ki nevelte fel? Nem ő mosdatta, nem ő etette? Tizenegy esztendő gyermek volt ő is, s Ilie mindig az ölében. (...)

– Na, most már megyek én is – mondja Vica.

Nem marad, itt már nincs mit csinálni. Beszélgetni sincs kivel, harapnivaló sincs, ez az ő sógornója nagyon rosszul gazdálkodik, itt ez a nagy gyermek, mindjárt kész férfi, és a házból betevő falat sincs... Hát mért nem főzött egy lábas főzeléket, jó szaftos hússal, hogy ennek a gyermeknek legyen miibe mártogatni a kenyeret... És még csodálkozik, hogy olyan ideges és nagyszájú...

Gelu meglepetten feláll az asztaltól. Biztos volt ben-

ne, hogy a néjje egész nap a nyakán fog ülni, s mikor látja, hogy kezében a szatyorról nehézkesen indul az ajtóhoz, szólna hozzá, de nem jut eszébe semmi. Csak mogorván kullog mögötte, ökölbe szorított kézzel, végtére is, neki ma nincs ideje a néjje... Ha akar, marad, ha nem, menjen Isten hírével...

– Néjje úgy fest, mint Napóleon Oroszországban – mondja, és a sapkájára mutat.

Szűrös sapka, a nagykabátja maradékból varrta magának kilenc esztendeje, és jól kibélelte vatelinnel. A sapkára a füle miatt még felteszi a sálát is, az álla alatt megköti.

– Mint Napóleon Oroszországban, és akkor mi van, ha egyszer jó meleget tart? Kinek akarnék már tetszeni? Már csak az ördögnek... Esetleg az ördögök főnökének, a sátánnak – és felkacag.

Gelu is röviden, kicsit gonoszokodva felnevet. A néjje néz, látja ősz szemöldökét, csak most veszi észre, hogy ki tudja, mióta arról is lemondott, hogy befesse. A haja is fehér a tövével, lejjebb vörös és gyér. Hirtelen eszébe jut, ahogy az íróasztalra állított tükör előtt fésülködött hajdan, látja a magas fajanszkancsót a mosdón, amit úgy szeretett, mint azokat a régi, ovális fényképeket a falon, az esküvői fényképeket, amelyen Vica és Delcá bácsi még fiatal, homlokuk szorosan egymás mellett a ragyogó koszorú alatt.

Eszébe jut a hálószobájuk, ahová ő nem megy be, mert nem bírja elviselni a bútorokba és ruhákba ivódott petróleum- és dohszagot.

Milyen érdekes most a

boltra emlékezni, valamikor óriásinak tűnt a magas, mennyezetig érő polccokkal, a pulttal, az alatt szokott játszani, és onnan figyelte a mérleg érthetetlen billenéseit. És arra az estére, amikor akkora zsák pénzt hoztak neki, mint ő maga, megtömvél zöld bankjegyekkel.

– Össze is tépheted, azt csinálhatsz vele, amit akarsz, rajtunk a stabilizáció...

A férfiak az egyik sarokban sugdolóztak, miközben Vica néjje fésülködött, a haja hosszú volt, hosszabb, mint a szék támlája; hosszú, göndör és fekete, akkor még nem kellett festenie.

– Kivettem a fogsoromat, azért selypíték, nem bírom sokáig viselni. Utálom, s csak akkor teszem be, ha megyek valahová, nehogy az emberek azt mondják, ha meglátnak az utcán: nézzétek ezt a fogatlan vénasszonyt...

– Ha várna még egy órát, anyu is megjönne...

– Hagyjad csak, majd ha jobb idő lesz, megint eljövök. Mára, ha már úgyszincs elindultam, lehet, még benézek Ivonához is...

Most jön a meséivel a nagyságáról... Gelu majdnem elneveti magát, elszállt iménti ingerültsége. De a néjje nem mond semmit; megkapaszkodik a lépcsőkoriáthban és óvatosan lépked lefelé a lépcsőfokokon.

– Ügyeljétek magatokra... – kiáltja letről. – Szedd össze magad, és egyél, ne álldogálj, mér' azért' vagy olyan ideges és nyápic...

Részletek az *Európa Kiadónál 2010-ben magyarul megjelent regényből.*
Kosztó Gabriella fordítása.
Forrás: www.europakiado.hu

Lázálom és szégyenérzet

Rerotmány

Dr. Bíró Endre

NÉPSZABADSÁG

Az Értelmező Kéziszótár szerint az alkotmány: valamely állam alaptörvénye. Régies, irodalmi jelentése szerint: alkotás. Az „új alkotmány” kifejezésnek tehát három jelentéstani üzenete van: 1. Az államra irányulnak szabályai. Nem nemzetre, népre vagy népcsoportra, s nem is vallási vagy világnézet közönségekre. 2. Alaptörvény. A jogrendszer fundamentuma. Nem hitvallás, nem deklaráció, s nem is a polgárok magánéletének irányítójáé. 3. Új: tehát jellemző elemei azok, amelyekben más, mint a mai alkotmány. Az alkotmánytervezetet megvizsgálva ebből a három szempontból, arra a következtetésre jutottam, mint a korábbi években oly sokszor, amikor iskolai házirendek törvényességi felülvizsgálatát végeztem. Azt kellett gyakorlatilag megállapítanom, hogy a nevelőtestület a törvény által a házirendbe utalt tárgykörök helyett a saját erkölcsi és magatartási követelményeit kívánja egy jogi dokumentumban megjeleníteni. (...) A jó szándék ellenére katasztrofális eredménye van az ilyen „házirendnek”. A jogot otromba eszközként használó nevelőtestületi akarat törvénysértően korlátozott állampolgári jogokat az egyén autonómiájába tartozó körben, ellenben a törvény által helyi szabályozásra előírt kérdések sora hiányzik a dokumentumból. Ilyen jogi katasztrófa felé vezet minket az alkotmányozást előkészítő szűk politikai csapat is. A saját politikai, világnézet, erkölcsi identitását óhajtja megjeleníteni az ország alaptörvényében, ezzel alapvető jogegyenlőségi normákat szeg meg, miközben eltünteteti az állam működése (és hatalmának korlátozása!) szempontjából elemi fontosságú jogi szabályozási tárgyakat.

Az alkotmánytervezet koncepciójában az állam megnevezésének (Magyarország) és az államformának (köztársaság) stílusválasztása látszólag csak stíluskérdés. Valójában egy államformaváltás lehetőségének az előkészítése. Arról van szó, hogy az alkotmánytervezet nem tekinti az állam lényegének a köztársasági államformát; elsődlegesen az állam megnevezését szabályozza, s csak másodlagos ügyként kezeli, hogy ezt milyen államforma valósítja meg: köztársaság, királyság, kormányosság... Ha az alkotmánytervezetből alkotmány lesz, akkor „Magyarország” államon belül gyorsabban, egyszerűbben és politikai értelemben is olcsóbban (kevésbé jelentős ügyként) lehet majd államformát váltani. Ez a valódi jelentő-

sége ennek a változtatásnak.

A „nemzeti hitvallás” alcímmel, a felsorolásokat kezdő, „büszkék vagyunk...”, „hiszünk...”, „valljuk...” kifejezésekkel, és az Isten szó többszöri használatával az alkotmánytervezet készítői annak a meggyőződésüknek adnak jogi kifejezést, hogy az alkotmánnyal a saját világnézetükre kell formálniuk a nemzetet. Ez két szempontból is életveszélyes tévedés. Egyrészt: az állam soha nem képes megjeleníteni a nemzet egészét – csak a hatalmat gyakorló rétegeket s azokat sem teljes körűen. Másrészt az alkotmány mint az állam működésének alaptörvénye teljességgel alkalmatlan keret az állampolgárok történelmi tudatának, világlátásának, hitének és erkölcsének megjelenítésére és formálására.

De ennél sokkal többről és sokkal veszélyesebb dologról van itt szó. Ha egy jogi forrás (kivált a legfőbb jogforrás!) világnézet, hitbéli és más, a polgárok véleménynyilvánítási, lelkiismereti és vallásszabadságába, a gondolatszabadságba tartozó tételeket tartalmaz, akkor ezeket a szabadságokat lényegében megsemmisíti, hiszen a rögzített tételektől való eltérést alkotmányellenesnek, tehát a legsúlyosabban törvénysértőnek nyilvánítja. Ezért kell különös gonddal őriznünk az alkotmány műfaji tisztaságát és mentességét mindazon tartalmi kérdésektől és ügyektől, amelyek állampolgári autonómiánk, szabadságaink körébe esnek. Ha ezekben az állam – főként az alkotmányban! – állást foglal, akkor már a jog eszközeivel is élhet a másikkal gondolkodókkal szemben, miként a sztálini alkotmányon alapuló diktatúra egykoron. (...)

Teljes félreértés egy legújabb kori jogállami alkotmányt „szerződésnek” értelmezni és a „Mi, a magyar nemzet tagjai” mondattal kezdeni. Túl azon, hogy országunk alkotmánya nem csak a magyar nemzet tagjaira irányadó, az sem stimmel, hogy itt valamilyen össznépi egyezségről, megállapodásról beszélhetnénk, hiszen az alkotmány: jogalkotás és nem politikai deklaráció. Még akkor sem, ha – egyébként a jogalkotás rendjébe ütköző módon! – a törvény „postambulum” részében az igennel szavazó képviselők nevének törvénybe foglalása mellett egy „Mi...” kezdetű mondat szerepel, s ebben „Isten és ember előtti” felelősségük tudatában állapítják meg a képviselők „Magyarország első egységes Alaptörvényét”.

Aránytalanul és túlzottan tartom a „különleges jogrend”, a „rendkívüli állapot”, a „szükségállapot”, a „megelőző védelmi helyzet”, a „váratlan támadás”,

a „veszélyhelyzet” szabályozását. Fölöttébb riasztó, hogy ennyiféle sajátosan értelmezhető helyzet szolgálhat ürügyként az alkotmányos garanciák felfüggesztésére.

Miközben az alkotmánytervezet hemzseg a nem alkotmányba való szabályozási tárgyaktól, erőltetett módon tekint a múltba, a száz-kétszáz évvel ezelőtti magyar közigazgatást (lásd a vár nélküli vármegyéket) idézi vissza – teljességgel hiányoznak belőle az elmúlt évtizedek európai jogfejlődésének meghatározó elemei: a gyermeki jogok, a fogyatékos emberek jogai, a fenn-

teljesen új módszertanra lenne szükség, vagyis a határon túli szavazókat is figyelembe vevő súlyozási és viszonyítási modellt kellene kialakítani. A mintavétel pontosítására használt súlyozás – a statisztikai hivatalnak a magyar választók demográfiai összetételére vonatkozó adataival – már jól bejáratott módszerrel könnyű feladat, ám a jövőbeni határon túli magyar állampolgárok jellemzőiről nem lesz könnyű megbízható demográfiai statisztikákat szerezni – tette hozzá. Az pedig már inkább a politikusokat foglalkoztathatja, hogy a Republikon Intézet felmérése szerint a ha-

politikába, melyhez hasonló nagyságrendű választói bázzissal egyetlen magyar párt sem rendelkezik – állapította meg az intézet. A Republikon következtetése szerint így az az abszurd helyzet sem lehetetlen, hogy a Magyar Országgyűlés összetétele, a kormányt alakító pártok kiválasztása a határokon túl dőljön el, a Magyarországon élő magyar állampolgárok akaratától függetlenül.

A hatályos törvény rendelkezéseivel válaszolt és cáfolta lapunk kérdésére a nemzetpolitikai államtitkárság, hogy az ideai népszámlálásnál a határon túli magyar állampolgárokat is összeírják.

Parlamentari csendélet – alkotmányozás üresben

tartható fejlődés, az esélyegyenlőség, a regionalitás, a szubszidiaritás és a részvétel elve. (...) (A szerző jogász)

Határon túl dől el a választás?

NÉPSZAVA

Jelentősen befolyásolná a határon túli magyar állampolgárok választójogának tervezett megadása a voksolás végeredményét, és ellehetetlenítené a közvéleménykutatásokat, előrejelzéseket is. A Republikon Intézet felmérése szerint a nagyszámú és aktív külföldi magyar voksoló miatt előfordulhat, hogy a magyar törvényhozás összetétele, a kormányt alakító pártok kiválasztása a határokon túl dőlne el, a Magyarországon élő állampolgárok akaratától függetlenül.

A határon túli magyar állampolgárok választójogának megadása komoly feladat elé állítaná a közvéleménykutatásokat, hiszen „elvetlenítené a választási előrejelzéseket” – válaszolta lapunk kérdésére a Medián ügyvezető igazgatója. Hann Endre szerint fizikailag is nehéz feladat lenne a környező országokban élő, szavazásra jogult közösségeket megtalálni, ráadásul ennek hatalmas költsége akár a többszörösére is drágíthatná egy amúgy sem olcsó közvéleménykutatás elkészítését. A szakember szerint ráadásul

táron túli magyar állampolgárok szavazati jogának megadása jelentős befolyással lenne a magyar belpolitikára.

Az elemző műhely „Különleges kisebbség” címmel adta közre tegnap megállapításait arról, milyen következményekkel járhat a határon túliak választójoga a voksolás eredményére. Összehasonlító elemzésük szerint bár más európai országban is akad példa arra, hogy egy állam a határon túl élő állampolgárainak valamilyen szintű beleszólást ad az anyaország ügyeibe, az, hogy egy ország erős jogokat adjon olyan nagy lélekszámú választói csoportnak, mint a magyar határon túli kisebbség, szinte példátlan. Ugyanis – állapította meg a Republikon – a határon túli magyar népesség rendkívül nagyszámú; potenciálisan elérheti a választásra jogosultak akár harmadát. A kettes állampolgársági törvény akár ötmillió határon túl élő magyart érinthet, közülük pedig minden második Magyarországgal közvetlenül szomszédos országokban él, legtöbbször Romániában, Szlovákiában és Szerbiában. Az elemzés szerint a szomszédos országokban élő szavazók minden ország esetén sokkal aktívabbak, mint távolabbi országba került társaik. Ha tehát a határon túli magyarságnak a kormányzat választójogot adna, azzal egy olyan választói tömeget emelne be a magyar

Az államtitkárság szerint a népszámlálási törvényből kiindulva, „a népszámlálás nem terjed ki a külföldön élő, magyarországi bejelentett lakóhellyel nem rendelkező magyar állampolgárokra”. A lapunk birtokába került kormányzati dokumentum ugyanakkor ezzel ellentétes szándékra utal, ennek érdekében pedig őszig akár módosítható is a vonatkozó jogszabály. (...)

Úton a perifériára

Aczél Endre

NÉPSZABADSÁG

Nem mindegy, ki mondja. Ha azt hallom vagy olvasom, hogy a Magyarországon kivetett válságadó átmenetileg elfogadható, de hosszú távon több kárt okoz, mint amennyi hasznot hajt, szemem se rebben. Ez a magyar és nem magyar közgazdászok, elemzők, nemzetközi bank- és gazdasági szervezetek sokszorosan rögzített véleménye.

Miért is? Mert amikor a magyar kormány megsarcolt külföldi – elsősorban német és francia – tulajdonban lévő cégeket, ugyanazzal a mozdulattal komoly forrásokat von el azoktól a fejlesztésektől, amelyeket e cégek Magyarországon terveztek. Ezek, elismerem, közhelelyek. Mint ahogyan az is, hogy ezeknek az adóknak a megígért – de határidőhöz egyre kevésbé kötött – kive-

zetése valóságos „fekete lyukat” hagy maga után a költségvetésben, hacsak közben gazdaságunk nem vesz föl ma mindenképpen valószínűleg tünő, hat százalékos is meghaladó növekedési ütemet. A közhely azonban másként hat egy londoni elemző, mint a német kancellár szájából. Mint kiderült, a magyar államfő berlini látogatásán Angela Merkel fölvetette a különadóügyet, és a főntebb említett, teljesen negatív vélekedést fogalmazta meg vele kapcsolatban, mint az elemzők. Megismétlem akkor: megvan a veszélye annak, hogy a sarc „hosszabb távon több kárt okoz, mint amennyi hasznot hajt”. Gyánító, hogy Angela Merkel azért fogadta Schmitt Pált, hogy túl az udvariasságon, a kvázi hízelgéseken ezt elmondja neki, ahogy azt is feltételezem, hogy Merkelt nem annyira Magyarország haszna vagy kára foglalkoztatja, mint a német érdeksérem. Banki, energia- és telekomvonalon a magyar sarc alapjában német érdekeket sért. És ha ez így van, az vesse az első követ Merckelre, aki nem nevezi nap mint nap „a magyar érdeket” mindennél előbbre valónak; aki nem erre való hivatkozással próbál kibújni szinte minden uniós kötelemlől. Ahol a németek és a franciák közös cselekvést szorgalmaznak – Versenyképességi Paktum adóharmonizációval – mi „keresztbe fekszünk” nekik. Az euróból se kérünk. Tolódunk kifelé, a perifériára, holott épp onnan próbáltunk menekülni befelé. Amikor Orbán – egészen paradox módon, végtére is mi elnökölünk az unióban – „brüsszeli parancsokkal” dacol, pontosan tudja, kikkel kuruckodik. És még félre is vezet. A „Brüsszel” kódszót használja, holott a Merkel–Sarkozy-terv éppenséggel az Európai Bizottság feje fölött született. Arról az apróságról már nem is szólnék, hogy jólétünk alapvetően a német gazdaság teljesítőképességétől függ. Bögyében vagyunk Merkelnek. A kormányfő „szegényangéllás” óta, ami a médiatörvény hivatalos német kritikájához kötődik, különösképp. Persze egy olyan formátumú politikus, mint a kancellár, ezt a sértést már rég ad acta tette. Arra azonban nincs módja, hogy ne álljon be a Magyar Telekomot birtokló, csúnyán megsarcolt Deutsche Telekom mögé, amelynek lobbijere közmondásos. Ha ezek után az Európai Bíróság elmeszeli Magyarországot a telefon-, mobil-, kábel- és internetszolgáltatókra kivetett sarc uniós szabályokba ütköző felhasználása miatt, akkor ebben hajlamos leszek a DT és a kancellár hosszú kezét látni. Sokba is kerülhet akár.

Súlyos gondok tavasza

Severin csalija

Sabin Orcan
adevărul

Sok civilizációs dolog válszt el bennünket európai „testvéreinktől” – az utak minőségétől kezdve az intézmények tiszteletéig. Hogy csak két, számunkra kedvezőtlen példát említsék. Olyan különbségek, amelyeket saját bőrünkön érzünk, mihelyt nyugatra kirándulunk, és csak ámulunk, mint fajnokok, hogy milyen jó náluk, és milyen rossznak tűnnek ehhez képest az itthoni állapotok! Ami azonban a törvénytelenégeket illeti, meg kell eyeznünk abban, hogy semmivel sem vagyunk se jobbak, se alábbvalók. A lopást, rablást, megvesztegetést, csempészetet, sőt magát a „mafia” fogalmát nem a mioritikus tájakon találták fel. És nem csak itt és most működnek. Legalábbis kísérletképpen vagy tetteleg ugyanúgy előfordulnak a gazdag Nyugaton is, mint mindenütt a világon, nemcsak a nyomorult Romániában. Hiszen mindenütt vannak mindenre kapható emberek, hogy a törvényt kijátszva meggazdagodjanak. Igaz, hogy a társadalom és az állam, a közvélemény és az igazságszolgáltatás válsza különbözőképpen fest. Bizonyítják ezt a statisztikák, miszerint nálunk van korrupció, de nem nagyon tudjuk nyakon csípni a korrupctakat! Erre gondoltam, amikor félig szórakozva, félig döbbenet követtem a három rajtcsipett európai parlamenti képviselő reagálását. (...) Íme, röviden, a történet. Az Európai Parlament három tagját – egy osztrákot, egy szlovént és egy románt – rejtett kamerával filmezték, amikor bizonyos pénzüsségeket kértek, hogy befolyásolják bizonyos törvények módosítását a brüsszeli tesületben. A „tetterést” beépített ügynöki pontossággal a befolyásos brit napilap, a *The Sunday Times* riporterei rendezték meg. A vasárnap nyilvánosságra került filmcsekkéből kiderül, hogy a vádlottak elfogadták az ajánlatot, hogy lobbizzanak a kívánt módosítások elfogadásáért. Természetesen bizonyos „tanácsadói” honorárium ellenében. Vagyis, magyarárn, csúszópénz fejében. A díjszabás? Honfitársunk, a szociáldemokrata Adrian Severin 12 ezer eurót kért háromnapos „erőfeszítés” fejében. Le kell szögeznünk, hogy az európai parlamenti képviselők mindenképpen busás fizetést kapnak: hozzávetőleg havi tízezer eurót. Amihez tucatnyi más könnyítést járul, az adómentességétől a lakás-, étkezési és szállítási kedvezményekig. Vagyis Severin úr nagyon fehér kenyeret eszik otthoni kollégáihoz viszonyítva. Ha

pedig kicsit is szemügyre vesszük a vagyonyilatkozatát, megállapíthatjuk, hogy ökelme már majdnem egymillió euróval rendelkezik. Bankokban letétbe helyezett készpénzben. A bankszámláin szereplő soknullás számokat böngészve felöltik bennem a kérdés: mennyit kell keresnie egy politikusnak, hogy megvesztegethetetlen legyen? Ha van egymillió eurója, és nem elég, ez azt jelenti, hogy kétmillió kell neki! Netán a hárommillió kerekesebb számként hangzik? Akkor biztosan tízet akar majd... És így tovább, a pluszvégtelenig! De a botrány leghihetlenebb oldala a végkifejlet. Míg az osztrák és a szlovén képviselő nyomában bejelentette lemondását, még mielőtt a tinta megszáradt volna az újságírók leleplező cikkén, a mi románunk határozottan kijelentette, hogy esze ágában sincs lemondani. Sőt, hogy az egész ügy nem más, mint cselszöves, amellyel „megpróbáltak megszabadulni egy kényelmetlen embertől”. Ezt értjük, Severin úr, de miért kapták be a „csalít”?

(Fordította: K. B. A.)

Líbia Temesvárja

Cristian Tudor Popescu

Gândul

„És senkisse avatkozzon belé a Románia belügyéjébe!” Mint egy rossz robot, Ceaușescu éveken át beszélt a belügyekbe való be nem avatkozásról, miközben ő maga szisztematikusan lerombolta saját népét. Ezt az elvet cáfolja mindaz, aminek most Líbiában a tanúi vagyunk. A nagyhatalmak közbelépnek, hogy meggátoljanak egy negyven éve kormányzó örültet az ellenzéke teljes kiirtásában. Más nagyhatalmak semleges álláspontra helyezkednek, Oroszország sajnálkozik is, hogy a Nyugat a katonai megoldást választotta, de nem szavaz nemmel. Ellenben egész sor kommentátor – nagyjából ugyanazok, akik jónak tartották Mubarakot a stabilitás szempontjából – újfent „bölc” érvekkel áll elő. A minap, mondják, Kadhafi nem volt diktátor? Sarkozy s Berlusconi a barátai voltak. Na, és? A minap Kadhafi nem rendelt el tömegmészárlást. Az ám, de ha Líbiának nem lenne olaja, nem fájna az emberi jogok megsértése. Abszurd – ha az olaj lenne az érdek, az nyugatiaknak cinikusan támogatniuk kellett volna Kadhafit, és nem meg-támadniuk, hogy az olaj ára megugorjon. A Nyugat nem lépett közbe Ruandában a hutu-tutszi népiirtásban, és meghalt nyolcszáz ezer ember. Igen, kriminális nem-törődömség volt, és? Várjuk meg, hogy haljanak meg

nyolcszáz ezren Líbiában is? Nicolas Sarkozy egy szájhős. Így igaz, az éltre tör Észak-Afrikában, ahol eddig Franciaország száználmasan alakított – és? Nyugodtan asszisztálunk emiatt a gyilkosság-sorozathoz? Az al-Kaida veszi át a Kadhafi helyét: ugyanaz az érv, amelyet Egyiptom és Mubarak kapcsán nem is olyan rég maga Kadhafi is hangoztatott – most más mond, történetesen összefog az al-Kaidával a „keresztes lovagok” ellen. Romániának – képviselője, Băsescu úr révén – szintén van „álláspontja”, pontosabban az elnök úrnak van közlendője a tévében. És pedig, hogy a líbiai el-

Moammer Kadhafi
– elintézik?

lenzék nem eléggé reprezentatív. Miért, a temesváriak, akik 89 decemberében csupasz kebellet kiálltak Kadhafi haver megtorló serege elé, a „huligánok”, akiket Elena Ceaușescu kívánsága szerint elsöpörték a Föld színéről, azok reprezentatívok voltak? Bengázi Líbia Temesvárja. Nem kellene Románia elismerje politikailag a líbiai elenzéket, elég volna, ha tenne valamit, hogy megvédje a megsemmisítéstől. A líbiai beavatkozás kockázatos, háborúval jár, ossza meg velünk Băsescu úr a tévés pletykapartin. Persze hogy kockázatos, Kadhafi civileket állíthat a katonai objektumok köré, hogy elhitesse, az iszlám fiait meggyilkolták a „keresztesek”, elrendelhet kiterjedt terrortámadásokat Nyugaton, ahogy korábban tette, képes bármilyen eszement cselekedetre. De a vesztélyek nem közvetlenül Románia ellen irányulnak, és nem érintik a probléma lényegét; hogyan viszonyul Románia egy diktátorhoz, aki hidegvérrel legyilkoltja ellenzőit? Egyelőre nem hivatalosan, Băsescu úr révén, elutasítjuk a szövetségesek beavatkozását Líbiában. Álláspontunk túlmutat Oroszországon és Kínán, amelyek tartózkodnak, túl Németországon (...), és közelíti a Hugo Chavezéhez, Venezuela diktátorához, aki felelőtlennek nevezte a beavatkozást. (...) Nem a líbiai légi háborúban való részvételünkről van szó, senkinek sincs szüksége arra a néhány repülőgépünkre, amely rémülettel tölti el mezőgazdasági létesítményeink maradványait, valahányszor felszáll. Politikailag

kellene támogatni a genocídium és a diktatúra ellen, a demokrácia védelmében indított harcot Líbiában és az egész arab világban – teljességgel rendkívüli, történelmi tény, hogy az Arab Liga az ENSZ-határozatot megelőzően a beavatkozás mellett tette le voksát. És ha „gyerekesek” is az emberi jogokkal és a – szabadságért harcolókkal való – közösségvállalással kapcsolatos megfontolások, akkor legalább a több mint egy évtizede hirdettet Amerika-párti politika koherenciája kellene hogy számíton. 2004-ben a frissen elnökké választott Traian Băsescu mindent a „Wa-

Adrian Severin
– ő intézte el magát

shington–London–Bukarest-tengelyre” tett fel. Ezúttal a tengely kétharmada Kadhafi ellen harcol.

PS. Húsz perccel a Cotroceni-palotából közvetített adás megszakadása után felhagytak azzal a gondolattal, hogy agyvérzés vagy államcsíny történt. Nem, ez a valóság, ez itt Románia, és miután az elnök még el tudta mondani, hogy olyanok vagyunk, mint a lövész, akinek remeg a keze a ravaszon, hogy tiszteletben fogjuk tartani a Biztonsági Tanács döntését, és hogy egy diktátort, aki a saját népébe lövet, nem lehet támogatni, a Román Közzszolgálati Televízió húsz perc alatt nem volt kélpes visszaállítani a kapcsolatot. Nem Bengázival, hanem a Cotroceni-vel. Van még értelme beszélni bármiféle román álláspontról?

(Fordította: Sz. L.)

Sebes Európa

Robert Samuelson

The Washington Post

Európa pénzügyei nagyobb sebet ejthetnek a világgazdaságon, mint a japán tragédiák.

Miközben a világ figyelmét leköti Japán, Európa újabb pénzügyi válsággal küzd. Ha létezne a gazdasági fenyegetéseket mérő Richter-skála, nagyobb besorolást kapna, mint a Japánt sújtó komor tragédiák. Az egyik okot a méretekből kell keresni. Európa mintegy húsz százalékát jelenti a világgazdaságnak, Japán mintegy hat százalékát. A másik, hogy Japán gyorsabban talp-

ra állhat, mint arra most számítani lehet; így történt az 1995-ös kobei földrengés után. Nehéz a világgazdasági válságról múlt időben beszélni mindaddig, amíg Európa adósságsebe „üszkösödik” – és pontosan ez történik. Éppen a múlt héten végezték el az európai vezetők az utolsó simításokat azon a terven, amely az eddigi körülbelül 250 milliárd euróról 440 vagy akár 500 milliárd euróra növeli a támogatásra elkülönített keretet. Az alap célja az eladósodott országoknak nyújtott hitelek révén megóvni őket a késedelmes államkötvényektől, ami pusztító következményekkel járna. A bankok kötvényportfóliói is súlyos veszteséget halmozódnának fel; befektetők között pánik lenne úrrá, és dobnák az összes európai kötvényt; Európában és szerte a világon visszatérne a recesszió. Sajnos az esély a sikerre ötven százalékos.

Európának lépnie kell. Görögország és Írország máris gondok alatt áll. A magánbefektetők nem vásárolják meg kötvényeiket elfogadható áron. Portugália és Spanyolország is aggodalomra ad okot. A Moody's nemrégiben mindkettőt visszaminősítette, bár Spanyolország besorolása még mindig magas. A nagy baj az, hogy a mentőcsomag finanszírozói maguk is eladósodtak. Olaszország adóssághatárát (a kormányzati adósságállomány és a gazdaság, vagyis a nemzeti össztermék aránya) 2010-ben 131 százalék volt az OECD jelentése szerint. Ez magasabb a spanyolokénál, amely 72 százalék. Franciaország (92 százalék) és Németország (80 százalék) még inkább eladósodott. Ahogy ezek a számok is mutatják, nem létezik egy határérték, ami fölött a befektetők automatikusan elutasítják egy-egy ország kötvényeit. Német- és Franciaország hatékony beruházással kecsegtet, amivel alacsony kamat jár, mivel gazdaságukat erősnek tartják. Viszont a beruházói percepció ingatag, és a bizalom egy perc alatt elillan. A magánpiacok bizalma meginog

mondjuk Olaszország vagy Belgium iránt, a megnövelt mentőcsomag sem lesz elég nagy, hogy megmentse őket. A képlet arról szól, hogy adósok hiteleznek adósoknak – az egész összeomolhat, ha a beruházók úgy találják, hogy nem működik, dobják a kötvényeket, és magasabb kamatokat követelnek. Mi történne ebben az esetben, bárki kitalálhatja. Fizetési képtelenség? Bankcsődök? Egyes országok kilépnének az eurózónából? (Egyszerűnek tűnik, de a valóságban igencsak nehéz lenne. Az adott ország át kellene hogy váltása az összes pénzt az új valutára. Jogi szempontból csaknem lehetetlennek bizonyulna egyes adósságok át-

váltása az euróról. Valószínűleg be kellene vezetni a tőkeforgalom ellenőrzését – korlátozni a be- és kiáramló pénzmennyiséget.) Felvásárolna az Európai Központi Bank nagy mennyiségű államkötvényt? A Nemzetközi Valutaalap mentőcsomagot szervezne erős kínai támogatással, hogy megmentse Európát?

Európa lehangoló helyzetbe került három okból: a) nagy szociális államok, amelyek túl gyakran finanszíroztak hitelből; b) a pénzügyi válság, amely recesszióhoz vezetett, arra kötelezett egyes államokat (Írország, Spanyolország) kiegészítse bankjait; c) az egységes valuta, az euró perverz mellékhatásai.

Az euró hatása különösen ironikus. 1999-ben fogadták el – ma tizenhét ország használja –, hogy jólétet és politikai egységet gerjesszen. Az volt az elképzelés, hogy a tagállamok egyformán örülnek majd az alacsony kamatoknak és a közös pénz adta kényelemnek. Egy ideig működni is látszott. Azonban az alacsony kamatok Görögországban, Spanyolországban és Írországban fenntarthatatlan növekedést és ingatlanbuborékok eredményeztek, és amikor utóbbiak kipattantak, csak fokozták a recessziót és a költségvetés egyensúlytalanságát. Mára az egység viszálykodásba fordult. Azok az államok – főleg Németország –, amelyek támogatták a mentőcsomagot, zokon veszik a lehetséges árat; a kimentett államok pedig zokon veszik a kemény megszorításokat, amelyeket a támogatás feltételül szabtak.

Jelenleg rendkívül „illékony” konszenzus áll fenn hitelezők és hitelezettek között, ami úgyszintén veszélyt jelent a gazdaság helyreállítására. Görögországban és Írországban a munkanélküliségi ráta a tizenhárom százalékot súrolja. Meddig mehetnek el a megszorítások (kiadáscsökkentés, adóemelés), amíg a társadalmi elégedetlenség és a nemzeti büszkeség arra ösztökéli majd a politikusokat, hogy megálljt parancsoljanak? Még az adósságproblémával nem küszködő európai országok is kénytelenek csökkenteni költségvetési hiányukat, nehogy elveszítsék a piac bizalmát. Mindenki előtt ugyanaz a dilemma. Túl sok megszorítás túl gyorsan – recesszió és bővülő deficit. Túl kevés megszorítás túlságosan lassan – ideges befektetők, növekvő kamatok és deficit.

Természetes, hogy az emberi szenvedés, a természeti pusztítás és a nukleáris veszély Japánban magára vonja a figyelmünket. De ne felejtjük el, hogy félúton jóval nagyobb veszély leselkedik a világ stabilitására és jólétére. (Fordította: Sz. L.)

A munkanélküli-segélyről

Czédly József

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben több, a munkaerő foglalkoztatásáról szóló szabályozás megváltozott, valamint megnövekedett az ezen a téren történő szabálysértések száma is, a kormány közzétette, a *Hivatalos Közlöny* február 22-i, 133. számában, egy új, az eddig érvényben levő szociális védelmet biztosító jogszabályok módosítását és kiegészítését előíró határozatot (H:G: 113/2011). Ennek fontosabb utasításait ismertetjük az alábbiakban.

1. Ismeretes, a munkanélküliek támogatásáról szóló 76/2002 sz., utólag többszörösen kiegészített és módosított törvény munkanélküli segélyben részesíti a tanintézetek azon végzőseit, akik 16. életévüket betöltötték, és a tanulmányaik befejezése utáni 60 nap alatt nem találtak szakmai képzettségüknek megfelelő munkahelyet. Az érintettek akkor részesülhetnek a törvény által megszabott munkanélküli-segélyben, ha az említett időszakban bejelentkeztek a megyei (bukaresti) munkaerő foglalkoztatási ügynökségen (agentie pentru ocuparea forței de muncă), vagy egy, a munkahelyek megkeresésére szakosított és erre a szolgáltatásra hivatalosan feljogosított vállalkozásnál. Ez utóbbi esetben a bejelentkezés idejét a szolgáltató vállalat igazolás formájában kell hogy tanúsítsa.

2. Mivel 2011. január 1-jétől megszűnik az a lehetőség, hogy a munkában töltött időt a munkakönyvekbe beírt adatokkal lehessen igazolni, a munkaviszony megszűnése

esetében, a munkanélküli-segély folyósításának érdekében a munkaadónak a következőképpen kell eljárnia:

Igazolást kell adnia a munkahely nélkül maradt volt alkalmazottjának, melyben feltünteti a munkanélküli-segélyalapra való befizetések összegeinek megállapításánál használt számításokat a munkaszerződés felbontása előtti 12 hónapra, egyaránt a munkaadóra és az alkalmazottra vonatkozó befizetési kötelezettséget illetően. Ezen kívül az igazolásnak tartalmaznia kell:

a) van-e tartozása a munkanélküli-segélyalappal szemben;

b) ha igen, ez a tartozás milyen összegre és melyik időszakra vonatkozik;

c) a tartozás olyan időszakra vonatkozik, amikor a munkaadó vállalkozása felszámolás alatt volt, fizetésképtelenné nyilvánították, vagy a befizetést „vis maior” (fortă majoră) gátolta. Ugyancsak be kell írni, ha

abban az időszakban, amire az igazolás vonatkozik, a munkaviszony egy bizonyos időre fel volt függesztve, ez az állapot mikor és milyen okból szűnt meg. Az igazolásban foglalt adatokat, a 2010. december 31. előtti időszakra a munkakönyv alapján fogják ellenőrizni. 2011. január 1-jétől kezdve ezt az informatikus rendszerbe elektronikus úton eljuttatott adatok segítségével fogják megtenni.

Amennyiben az ellenőrzés alkalmával eltéréseket tapasztalnak az említett nyilvántartások és a munkaadó által kibocsátott igazolás között, vagy a munkaadó nem tett eleget a munkaerő-gazdálkodási ügynökséggel szembeni havi bejelentési kötelezettségének, az ügynökség felszólítja a munkaadót, hogy 5 napon belül javítsa ki a hibás adatokat, és tegye le a kötelező havi jelentéseket. Csak ezek teljesítése után kerülhet sor az igényelt munkanélküli segély folyósítására, vagy esetlegesen ennek indokolt elutasítására.

3. Azok a természetes személyek, akik szakmai tevékenységből eredő, szerzői jog vagy civil szerződés alapján szereztek jövedelmet (venituri de natura profesională) és a 2010-ben érvénybe lépett törvényes rendelkezések szerint nevékre befizették a munkanélküli-segély szám-lájára előírt hozzájárulást, tevékenységük megszüntetése esetén jogosultak a munkanélküli-segélyre. Ennek nagysága megállapításánál figyelembe veszik a befizetések időtartamát és összegét.

4. Azon munkavállalók esetében, akik több munkahelyen dolgoztak érvényes munkaszerződés alapján, a munkanélküli-segély nagyságának kiszámításánál figyelembe veszik valamennyi munkaszerződés keretén belül ledolgozott munkanapokat, és ezeknek összegezése alapján állapítják meg a munkanélküli-segélyalapra való befizetés időtartamát

(stagiul de cotizare).

5. Azok a személyek, akiknek felfüggesztették a munkanélküli-segély kifizetését, mert havi jövedelmük nagyobb lett, mint az országosan megállapított mérvadó érték (valoarea de referință), és akik új munkaszerződést kötnek, a munkanélküli-segélyalapra való befizetés időtartamába beszámítják a munkanélküli-segély megadása előtti időszakot is.

6. A munkanélküli-segély kifizetésének megtagadása esetében indokolatlan visszautasításnak (refuz nejustificat) tekintik, amikor az érintett személy nem fogadja el a törvényes feltételek betartásával felajánlott munkahelyet, megtagadja a szakképzésre vagy újra szakképzésre irányuló tanfolyamon való részvételt, nem fogadja el az ügynökség által nyújtott tanácsadást vagy közvetítést, illetve nem jelentkezik egy szakmai képzést nyújtó programon való részvétellel.

7. A munkaerő foglalkoz-

tatását elősegítő jogszabály (a többszörösen módosított és kiegészített 76/2002 sz. törvény) bizonyos előnyökben részesíti azokat a munkaadókat, akik meghatározatlan időre alkalmazzák oktatási intézmények végzőseit, illetve 45 évnél idősebb munkanélkülieket vagy családoknak egyetlen fenntartóit. Ahhoz, hogy ezeket az előnyöket folyósítsák, a munkaadónak igazolást kell bemutatnia miszerint:

– befizette a jogszabályokban előírt adókat, szociális hozzájárulásokat;

– benyújtotta a biztosításban részesülő alkalmazottak havonkénti, név szerinti kimutatását;

– a jelenléti nyilvántartás és a fizetési lista másolatát;

– és egy a saját felelősségére kiállított nyilatkozatot, miszerint alkalmazott hátrányos helyzetben levő személyeket a törvényben előírt arányban, illetve mentesítve van egy ilyen irányú kötelezettség alól.

8. Azoknak a jogi személyeknek az esetében, melyek tevékenységüket több fiók-vállalat vagy területi egység keretében folytatják, és akik a törvény értelmében jogosultak a munkanélküli-segélyalapra való befizetés bizonyos hányadának elengedésére, illetve elszámolható támogatásra (subvenții deductibile), ezeknek lebonyolítását a központi egység székhelye szerinti ügynökséggel végzik el. Ez esetben központilag elszámolhatják az egyes fiók-vállalatok vagy területi egységek kötelezettségeit, kiegyenlítve ezeket az ezeknek járó támogatások vagy engedmények értékével.

Az „elidegenítés” kifejezés értelmezése

Deák Levente

Olvasóink még emlékezhetnek az 1995. évi 112. törvényre, amely az állami tulajdonba vett lakások visszaigénylését lehetővé tevő első restitúciós jogszabályként vált ismertté, és amely csak számos feltétel együttes fennforgása esetén tette lehetővé a lakások természetben történő visszaadását. Ezt a jogszabályt csak évek múlva, 2001-ben követte az ingatlan-visszajuttatások kiszélesítését engedélyező 10. törvény, amelynek végrehajtása sok esetben ma is lezáratlan. De ebben az ismertetésben nem a hazai restitúciós eljárások buktatóiról, lezáratlan-ságáról, a strasbourgi Európai Emberi Jogi Bíróság Romániát a vonatkozó jogszabályok megváltoztatására utasító határozatáról lesz szó, hanem a Román Legfelső Semmítő- és Ítélszék 2007. évi LXXIX (79). számú jogegységi döntéséről (a 2008. július 29-i 570. *Hivatalos*

Közlönyben), amelyben ez a legmagasabb bírói fórum a 112. törvényben szereplő 10 éves elidegenítési tilalom kapcsán a kényszervégrehajtás nyomán máshoz kerülő ingatlanokat kivonta a 10 éves elidegenítési tilalom alól, egészen pontosan úgy értelmezve a jogszabályt, hogy az elidegenítés (instrăinare) mint szabad akaratnyilvánítás a kényszervégrehajtás alá vont ingatlanok esetében hiányzik. De erre még visszatérünk.

Amiért, hosszú idő után ismét foglalkozunk a 112. törvény 9. szakaszának 8. vagy utolsó bekezdésében szereplő 10 éves elidegenítési tilalommal, amelyet a bérlőkből lett lakástulajdonosoknak be kellett tartaniuk, annak igen egyszerű oka van. Kolozsváron élő olvasónk, akinek ma már nem élő édesanyja bérlőként még 2001. elején vásárolta meg az egykori tulajdonosnak vissza nem adott lakást, a 112. törvény 9. szakaszának

1–4. bekezdésében foglalt szabályok betartásával, arról kérdezett, hogy a 10 éves elidegenítési tilalmat mikortól kell számítani, majd pedig arról, hogy a egykori bérlő (a vevő) elhunytá esetén fennáll-e még ez a tilalom, mert ő örökösként el szeretné adni azt a lakást.

A kérdések megválaszolásához „jogi fogódzókat” érveket keresve, a következőket találtam. Azokat a lakásokat, amelyeket a tulajdonosok nem igényelték vissza, vagy amelyeket nem lehetett visszaszolgáltatni egykori tulajdonosaiknak vagy örököseiknek a 112. törvény alapján, az ezekben lakó bérlők kezdetben az államot képviselő lakás-gazdálkodási vállalatoktól, majd később a helyi tanácsoktól a 10. törvény hatálybalépéséig megvásárolhatták. Ezeket azonban a megvételről számított 10 évig nem idegeníthették el az említett 9. szakasz utolsó bekezdésében szereplő

ideiglenes elidegenítési tilalom miatt. Ez alatt az idő alatt, ami már a legtöbb vételnél letelt (az olvasónk esetében is ez év március 7-én) a vevők rendelkezési jogukat nem gyakorolhatták, és jogügyletük, ha ilyet mégis kötöttek, jogilag semmis volt. Itt most nem említem azokat a sikeres vagy sikertelen próbálkozásokat, amelyekkel sokan megpróbálták kijátszani ezt a tilalmat (eladási ígéret, a tilalom letelte után hatályba lépő szerződések, és így tovább).

Az évek során ebben a kérdésben alkotmánybírói döntések sora született, amelyek egyértelműen kimondták, hogy a fenti ideiglenes tiltás, amely a viszonteladást, a nyereszkes megakadályozását szolgálta, nem ellentétes az Alkotmány 44. cikkében szereplő, a tulajdonjog védelmét szolgáló alkotmányos előírással, mi több, a fenti cikk 2. bekezdése e jog tartalmának és

kereteinek meghatározását a törvényre, a törvényalkotóra bízta. Ez pedig ebben az esetben is csak ideiglenes elidegenítési tilalmat mondott ki. (A 2003. évi 304. számú döntés a 2003. évi 577. *Hivatalos Közlönyben*; a 2006. évi 547. döntés a 2006. évi 725. *Hivatalos Közlönyben* és a 2007. évi 131. döntés a 2007. évi 179. *Hivatalos Közlönyben*.)

A tiltást időközben csak részben oldották fel, és pedig a 2001. évi 10. törvény 43 (1). szakaszában, lehetőséget teremtve arra, hogy a 10 év letelte előtt a lakás megvevői az egykori tulajdonosoknak adják el a lakásingatlant. Ide másolom a törvény szövegét: „Chiriașii care au cumpărat locuințele în baza art. 9, alin.1-4 din Legea Nr. 112/1995, cu respectarea legii, au dreptul să le instrăineze înaintea împlinirii termenului de 10 ani de la data cumpărării numai persoanei îndreptățite, fost proprietar al acestor locuințe.”

A Legfelső Semmítő- és Ítélszék 2007. évi LXXIX (79). számú jogegységi döntése, amely a Legfőbb Ügész törvényességi óvása nyomán született, még tovább két esetben mondta ki azt, hogy a tilalom nem érvényesül. Az egyikről már említett tettünk. Ez pedig nem más, mint az így megvásárolt, aztán valamilyen adós kérelmére kényszervégrehajtás alá vont lakás, az ún. kényszereladás esete, amikor az eladásra, pontosabban a tulajdonváltásra nem a vevő akaratából kerül sor, s amit éppen ezért nem lehet szabad akaratból történő elidegenítésnek tekinteni. A másik eset, amit a döntés indoklása említ, az a vevő elhalálása, amikor is az örököst már nem köti az elidegenítési tilalom. Ebből következően olvasónk édesanyja elhunytá után, örökös minősége megszerzése nyomán tulajdonrészét elidegeníthette, és nem kellett volna megvárnia a 10 év leteltét.

Az orvos válaszol

Roszzul látok szürkületben, egyébként szemüveggel nincs baj a látásommal. Miért lehet ez?

A nappali jó, szürkületkor viszont romló látás, rövidlátóknál szemüveg-, vagy kontaktlencsehíbbára tereli a gyanút, pedig más okokról van szó. Ez a farkasvakság, ami szürkületkor félhomályban jelentkezik. A szem elveszti alkalmazkodóképességét a világosságból a sötétségbe történő átmenetnél. A farkasvakság örökklődő oka a pálcikalátás részleges vagy teljes kiesése. Ennek következtében csökken a retina sötétség iránti érzékenysége. Hasonló elváltozást tapasztalhatunk nagyfokú rövidlátásnál, illetve ha a látóideg vagy retina sorvad. Ezek a betegségek nehezen kezelhetők, nem gyógyíthatók. Ezen sejtek legfontosabb tápláléka az A-vitamin, így ennek hiánya okozza a farkasvakságot. Előfordulhat ez a hiány azoknál, akiknél anyagcsere vagy felszívódási zavarok miatt nem, vagy kevés A-vitamin jut a sejtekhez. Az A-vitamin a bélrendszeren keresztül szívódik fel, ezért olyan betegség tünete is lehet, amelynél a bélrendszer felszívódási képessége rossz. A szürkületi vakságnál enyhébb esetben tehát A-vitamin-hiányról van szó. A hiányállapot jele lehet a szem szárazsága, a bőr és nyálkahártya elváltozásai. Az A-vitamin zsírban oldódó vitamin, képes lerakódni a zsírtárakban, és így túladagolható. Ez szülőképes életkorú nőknél tanácsos az A-vitamin természetes forrásból fedezni (répa, spenót, narancs, barack, sötétök, fűszerpaprika, cékla, paradicsom, csipkebogyó, sárgadinnye, áfonya). Ha pótolni kell az A-vitamint, a megállapított napi adag kúraszerűen, összesen 2-3 hétig szedhető gyógyszer formájában.

Dr. Györi György

Iskolaérett a gyerekek?

Ha a gyerek akkor kerül iskolába, amikor már testileg is és lelkileg is érett rá, nem fog különösebb gondot jelenteni számára az ott tanított ismeretek elsajátítása. Melyek az iskolaérettség jelei? Ez az elmúlt években sokat változott.

Régebben azt a gyereket tartották iskolaérettnek, aki jobb kezével a feje fölött meg tudja fogni a bal fülét, és ugyanezt fordítva. Be tudja kötni a cipőfűzőjét, és miközben köti, még beszél is. Kétkerekűn már biztonságosan biciklizik, tehát jó az egyensúlyérzéke. Ma azonban már ennél sokkal komplexebb módon mérik fel az iskolaérettség jeleit. Ennek több összetevője is van.

A testi érettség jelei

Egy átlagos 6 éves gyermek testmagassága 120-130 cm és a súlya 20-22 kg között mozog. Nagyon az alakja (eltűnik a kisgyermekekre jellemző pocak, a test megnyúlik, karcsúbb lesz), megkezdődött a fogváltás, az első tejfogak kihullanak, megjelennek a maradandó fogak, elbírna, hajlandó és képes lenne cipelni egy nehéz iskolatáskát. Tud 45 percen keresztül egy helyben ülni, már kialakult, hogy jobb-, vagy balkezes-e.

Az érzelmi érettség jelei

Várja az iskolát, készül rá, szeret iskolásat játszani, szeret feladatokat megoldani, a rábízott feladatokat el is végzi (nemcsak azokat, amelyeket ő választott, vagy amelyek érdeklik), tevékenységét nem hagyja félbe, olyasmint is képes csinálni, amihez éppen akkor nincs kedve. Tud kapcsolatokat kialakítani és fenntartani kortársaival, megtalálja helyét a közösségben, be tud illeszkedni a

csoportba, tud kapcsolatokat kialakítani és fenntartani felnőttekkel. Már nem sír az anyukája után, nem blokkol le, némul el, amikor a szülői nincsenek jelen.

A szellemi érettség jelei

Tartósan (10-15) percig leköti a rajzolás, a feladatlap-kitöltés, a színezés, nem okoz neki nehézséget a versek, rövid mesék megjegyzése és elmondása, már kinötte a beszédhibáit, ki tudja magát szóban fejezni, az egyszerű összetett mondatok használata is természetes a számára. Szívesen színez, rajzol (a rajzolás ténye a fontos, nem a minőség). Tisztában van a „több”, a „kevesebb”, és az „ugyanannyi” fogalmával, és tisztában van az olyan szintű összefüggésekkel, hogy pl. ha a folyadékot egy magas keskeny edényből egy széles, lapos edénybe öntjük át, a folyadék mennyisége nem változik. Ezeket a képességeket nem kell külön tanítani, mivel a fejlődés során maguktól megjelennek.

A mentális fejlettség további elemei többek között az alak, forma, szín nagyság megállapítása, az azonosítás és a különbözőség felismerése, az általános tárgyéközöttség, jó beszéd-, írás- és rajzkészség, valamint a megfelelő vizuális és auditív emlékezet.

Egyéni különbségek

Hat-hét éves korban természetes, hogy nagyok az

egyéni eltérések, és a gyermekek között jelentős különbségek vannak. Van olyan gyerek, aki már felismeri a betűket, sőt folyamatosan és szépen olvas, és ettől még nem feltétlenül zseni; van olyan, aki a számolás iránt érdeklődik... és van olyan is, aki egyszerűen csak szeretne iskolába járni, de még nem ismeri sem a betűket, sem a számokat, mégsem kell attól tartani, hogy kevésbé lesz okos. Az sem mindegy, hogy a gyerek fiú-e, vagy lány. A fiúk idegrendszere általában később érik, a lányoknál kevésbé képesek egy helyben megülni, betűformákat rajzolgatni. Emiatt türelmesebbnek kell velük lenni.

Ha a gyermek nem töltötte be a 6. életévét, de a szülőlk és az óvodapedagógus is úgy ítéli meg, hogy iskolaérett, akkor korkezdésménnyel megkezdheti tanulmányait. Ha azonban a betöltött 6. életév ellenére komoly hiányosságai vannak valamelyik területen, akkor az óvodavezető engedélyével maradhat még egy évet az óvodában. A legfonto-

sabb, hogy a kudarcok elkerülése érdekében csakis akkor kezdje meg az iskolai tanulmányokat, ha arra minden szempontból érett.

Gyerekrajok

Egy legújabb módszer szerint a gyerek iskolaérettségét a rajzokon keresztül is fel tudják mérni. Nemcsak azt érdemes megfigyelni, miket rajzol, hanem az ezzel kapcsolatos magatartást is. Például fontos a kitarítás. Akár 10 percet vagy azt meghaladó időt is tudjon foglalkozni egy alkotással (rajz, barkácsolás, színezés), mégpedig úgy, hogy azt esetleges instrukciókkal, de önállóan valósítsa meg. Az alkotást ez idő alatt ne hagyja félbe, ne ugráljon fel, hanem koncentráltan egy dologra összpontosítva dolgozzon.

Szeressen színezni. A színezés, a vonalon belül maradás, a helyes ceruzafogás, a kis és nagy mozgások fejlődéséhez éppen úgy hozzájárul, mint a szabad rajz, a szabad alkotás. A „kereteken belül maradás” nagyon

fontos az iskolai beilleszkedésben is, hiszen ott is keretek közt mozog majd a gyerekünk, s a kereteket neki kell kitöltenie.

Megjelennek az ismétlődő mintázatok. Az iskolaérett gyerek természetes igénye lesz, hogy egy papírtányér szélére sordízt rajzoljon, egy vonat alá kis karikákként odarajzolja a kereteket, egy réten ciklikusan ismétlődő sormintaként ábrázoljon virágokat, növényeket, lényeket. Az iskolaérett gyermek belső igénye a rendszerre, a ciklikusságra, az ismétlődő dolgokra igen erős.

Szeressen „rejtvényt fejteni”. Ugyanígy fontosak a kitalálós rajzok, a vonalakból összerakható ábrák, a labirintuszjátékok is – melyek a talány megfejtésének élményét adják a gyerekeknek. Az iskolaérett gyereket mindig érdekli a megfejtés, a megoldás kulcsa. A gyerek ilyen korban akár maga is rajzolhat a szülőnek vagy a társaknak ilyen rejtvényeket. (Találd meg a párját, keresd meg az utat a labirintusban, stb.)

Programajánló

Gyerekfoglalkozás Székelyudvarhelyen

A Haáz Rezső Múzeum *Egy csésze művészet* címmel útjára indított programsorozatának keretében március 26-án (szombaton) családi délelőtti tart. A foglalkozások programja: 09:00 *A mi hőseink*: játékos történelemóra az 1848–49-es forradalomra emlékezve a *Március 15 az erdélyi képzőművészetben* című kiállításon, 10:00 *A kávé diadala*: ismerkedés a kávébab feldolgozásával, fogyasztási módjaival és a kávé történetével *A fekete leves* című kiállításon, 11:00 *A mi hőseink*, 12:00 *A kávé diadala*: ismerkedés a kávébab feldolgozásával, fogyasztási módjaival és a kávé történe-

tével *A fekete leves* című kiállításon. A program maratoni rajzolóval zárul, amelynek során a gyerekek rajzbanfejezhetik ki az órán elsajátítottakat, a foglalkozás során szerzett élményeiket, a kiállításához és a programhoz fűződő gondolataikat.

Ünnep Csíkszeredában

Március 27-én, vasárnap, a Színház Világnapján, a 18 órai kezdetű *Átváltozás* és a 19.30-kor kezdődő Bartók-Enescu komolyzenei koncert után, azaz 21 óra körül a Csíki Játékszín Társulata Színházi Kávéházat nyit az előcsarnokban, ahová szeretettel várnak mindenkit a vi-

lágnap megünneplésére. A belépés díjtalan, a vendégeket a színészek számos meglepetéssel várják.

Emlékkünnepség Marosvásárhelyen

Bartók Béla születésének 130. évfordulója alkalmából március 27-én vasárnap Bartók Béla-émlékkünnepségre kerül sor. 11 órától ünnepi istentisztelet a Bolyai téri Unitárius templomban, 13 órákor rövid ünnepi műsorral egybekötött koszorúzás a zeneóriás Bartók Béla utcai szobránál, 18 órától a Kultúrpalota Kistermében ünnepi műsor.

Különóra Kolozsváron

Március 27-én, vasárnap este 20 órától az Állami Magyar Színház Új Stúdiójá-

ban láthatja a közönség a *Különóra* című, felolvasó-színházi sorozat első előadását. A *Különóra* project a középiskolai tananyagra épül, és elsősorban Kolozsvár és környékének diákjait és irodalom szakos tanárait szólítja meg, de nyitott minden irodalom kedvelő nézőnk számára is. A sorozat első előadása Örkény István frenetikus egyperces novelláira (*A szén*, *A színész halála*, *A sátán Füreden*, *A élet értelme*, *Nincs semmi újság*, *In memoriam Dr. K. H. G.*, stb.) épül.

Bábszínház Sepsiszentgyörgyön

A Cimborák Bábszínház az *Ilók és Mihók* című magyar népmese alapján készült bábelőadását a stúdióteremben ma, március 25-én 10 és 12 órától játssza. Ren-

dező: Nagy Kopeczky Kálmán.

Zene Sepsiszentgyörgyön

A Brassói Filharmónia ma, március 25-én 19 órától a sepsiszentgyörgyi színház nagytermében kamarakoncertet ad.

Rendhagyó Tanóra Székelyudvarhelyen

Rendhagyó Tanóra lesz ma, március 25-én a Tea Pubban 18 órától, mely az eddigieknek megfelelően ingyenes és iskolától, kortól, nemtől és minden egyébtől függetlenül várja az érdeklődőket. Előadó: Szász Mihálykó Mária, a Vitéz Lelkek Színjátékos Csoport vezetője és a Tamási Áron Gimnázium magyar szakos tanárnője, aki *Tudod, hogy mit*

beszélsz? címmel tart előadást.

Kiállítás Sepsiszentgyörgyön

A Kónya Ádám Művelődési Házban március 25-én 17 órától Czegő Zoltán író, költő megnyitja a kovásznai Para Máriának, a Gyárfás Jenő Amatőr Képzőművész-szövetség tagjának egyéni akvarellkiállítását.

Kollár György előadása Csíkszeredában

Kollár György előadásának címe *A függőségek okai, kialakulása, kezelése, megoldása* – alkohol, kábítószer, szerencsejátékok. Az előadás Csíkszeredában, a Nagy István Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskola aulájában lesz ma, március 25-én 18 órától.

Tele asztal lengyel módra

Lengyelország konyhájára hatott az orosz konyha – a zöldségfélék, elsősorban a káposzta fogyasztását illetően. Jellegzetes ételük a bigos, amely a magyar székelygulyáshoz hasonló. Káposztába különféle húsokat főznek, ezt előételnek és főételnek egyaránt adják.

Leveseik a borscs, a scsi, a különféle aludttejes, uborka- és céklalével készített hideg levesek tojásbetétekkel. Sokféle húsleves is készítenek marhahúsból, de a sertésfej, és a lábat is felhasználják. A meleg előételeik főleg burgonyából és zöldségekből készülnek, vajban pirított zsemlemorzssával és tejjel tálalják. Ez az úgynevezett lengyeles főzelékkészítési mód. Köretként sok burgonyát, zöldségeket, káposztát, szárász hüvelyeseket és gyümölcsöket fogyasztanak. Kedvelik a citromos, az olajos, a tejjel nyers és főtt salátákat.

Bélszínszelet krakkói módra

Hozzávalók: 4 db 120-150 g-os bélszínszelet, 500 g burgonya, 40 g vaj, 2 kk. szardellapaszta, 1 kk. reszelt toma, 4 ek. olaj, 1 ek. morzsa, 1 hagyma.

Elkészítés: A héjában főtt burgonyát meghámozzuk, felkarikázzuk, és olajban átsütjük. Hozzáadjuk a vajjal elkevert szardellapasztát és a reszelt tomat, a sózott, borsosított húst olajban átsütjük. Előmelegített tálra tesszük, körberakjuk burgonyával, karikára vágott hagymát olajban, morzssával együtt megpirítjuk, és a húsrá halmozzuk.

Bigos-káposzta egytál

Hozzávalók: 250 g savanyú káposzta, 500 g édes káposzta, 3 paradicsom, 10 g szárított gomba, 150 g kolbász, 100 g füstölt szalonna,

250 g sertéshús, 80 g zsír, 1 hagyma, 100 g aszalt szilva, 50 g liszt, 1 pohár vörös bor, fokhagyma, só, paprika, majoránna.

Elkészítés: Előző este beáztatott káposztát, szilvát és a cikkekre vágott édes káposztát 1 pohár vízzel, borral, feltesszük főni. Zsírban kisütjük a szalonnát, megpároljuk a hagymát, a felkockázott húst, karikára vágott kolbászt, fűszerezzük paprikával, fokhagymával, majoránnával, borral, beletesszük a paradicsomot, kevés vizet öntünk alá, és puhára pároljuk. Ha megfőtt a káposzta, megszórjuk liszttel, hozzáadjuk a húst, és együtt 10 percig főzzük.

Kolbász lengyel mártással

Hozzávalók: 50 dkg főzőkolbász, 50 dkg lángolt kolbász, 2 db hagyma, 1 ek. liszt, 1 ek. vaj, 1 ek. borecet, vagy citromlé, 1-1 ek. só és cukor, 1 üveg világos sör.

Elkészítés: A kétfajta kolbászt fazékba tesszük, a sörrel leöntjük, hozzáadjuk a finomra vágott hagymát, és lefedve 20 percig főzzük. Lisztből, vajból mártást készítünk, és a kolbász leszűrt levéllel elkeverjük. Hozzáadjuk a citromlét, a cukrot, a sót, kevergetve sűrűre főzzük. Beletesszük a felszeletelt kolbászt, és burgonyapürével tálaljuk.

Krakkói kacs

Hozzávalók: 1 db 1,5 kg-os kacs, 5 dkg szárított, vagy 10 dkg friss gomba, 2 dl tejföl, 5 dl víz, 1 kk. liszt, kevés zsír, olaj.

Elkészítés: A kacsát kevés zsírban serpenyőben vagy tepsiben tűzön forgatjuk kb. 4 percig, majd kevés víz vagy húsleves hozzáadásával puhára pároljuk. Hogy ezután a bőre mégis ropogós legyen, erős lángon visszatesszük a sütőbe és – mintegy fél óra alatt – készre sütjük, amint kihűlt 4-6 darabra vágjuk. Elkészítjük a gombamártást: a sült levét összehabarjuk a tejjel és a liszttel, állandó keverés közben hozzáadjuk a felszeletelt gombát, s készre pároljuk. A lengyelek hagyományos körete a kása, de adhatunk hozzá párolt rizst is. Tálaláskor a tálon elterített kására vagy rizsre tesszük a kacsadarabokat, s külön hozzá a forró gombamártást.

Lengyel karfiol

Hozzávalók: 1 fej karfiol, 10 dkg sonka, 5 dkg vaj, 4 ek. zsemlemorzsa, 1/2 db citrom leve, 1 db főtt tojás, 1 csomag petrezselyemzöld, 2 dl tejföl, só, bors.

Elkészítés: A karfiolt rózsáira szedjük, és sós vízben megfőzzük. A vajat felolvastjuk és hozzáadjuk a zsemlemorzst. Miután kissé megpirult, beletesszük a

citromlevet, az apróra vágott sonkát, tojást és a petrezselyemzöldet. Ha szaftosabbra szeretnénk készíteni a szószot, 2 dl tejjel keverhetünk hozzá. Megsózzuk, megborsozzuk, és ráöntjük a főtt karfiolrészákra.

Kopetka

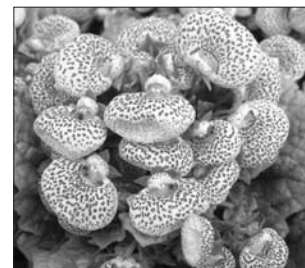
Hozzávalók: 2 kg krumpli, 3 tojás, 30 dkg liszt, 2 fej hagyma, 25 dkg bacon, 2 ek. zsír, só, bors.

Elkészítés: A krumplit kockára vágjuk és puhára főzzük. A hagymát apróra vágjuk, kevés zsiradékban megdinszteljük, hozzáteszünk a kockára vágott szalonnát, és azt is készre sütjük. Az egészet félretesszük. Ha kihűlt a krumplimassza, belekeverjük a lisztet és a tojásokat. Akkor jó a masszánk, ha nudliszerű az állaga. Sózzuk, borsozzuk. A kész masszából, lisztezett munkafelületen enyhén lapos rudakat formázunk, majd kb 3-4 centi széles nudlikat vágunk le belőle. Ezeket lobogó, enyhén sós vízben kifőzzük. Ha elkészült, összekeverjük a hagymás szalonnával, tepsibe tesszük, és 10 percig sütjük, hogy a nudli egy kis szintet kapjon.

Kert-ész

Cserepes kedvencek

Ilyenkor tavasszal gyakran ajándékozunk cserepes virágzó növényeket. Most kapható a ciklámen, a kankalin, a cinerária, a papucsvirág, a cserepes tulipán, a jácint vagy a cserepes nárcisz. Ezek a virágok nagyon szeretik, ha földjük nedves, és északi fekvésű ablakba helyezzük őket. Figyeljünk arra, hogy melegítőtest mellé semmiképp se kerüljenek. A szobában a leghűvösebb helyet válasszuk, mert a legtöbbjük hidegházi növény. A ciklámen egyáltalán nem szereti a meleg szobában, ezért herved olyan hamar el a levele. A korallvirág közepes vízigényű, de nem túl fényigényes növény. Miután elvirágzik, visszavághatjuk, egy hónapig hagyjuk pihenni, majd ismét fényre téve, öntözgetve újból virágozni fog. A kankalin szintén hideg helyen szereti, északi fekvésű ablakban. Sok vizet igényel, és vigyázzunk rá, mert nagyon mérgező. A hervadt virágokat feltétlenül távolítsuk el, mert ez elősegítené a többi virágnak a hervadását. A primula nyáron is eltartatható, igyekezzünk ar-

ra, hogy hűvös, árnyékos helyen tartsuk. A cserepes jácint kedveli a világos helyet és a 18 Celsius-fok körüli hőmérsékletet. Vigyázzunk arra, hogy a földje ne száradjon ki. Miután elvirágzott, hagyjuk addig a cserepben, amíg teljesen el nem szárad a levele. Majd vegyük ki a hagymát, hagyjuk megszáradni, és ősszel ültessük ki a kertbe.

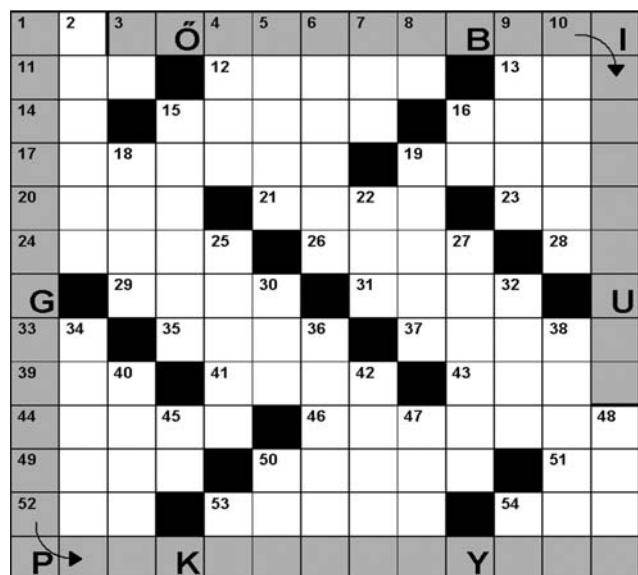
Sármási-Bocskai János
kertész-mérnök

Megfogadták a tanácsot

Egy házaspár talál az utcán egy pingvint, de nem tudják, mit csináljanak vele, ezért odamennek egy rendőrhöz:

– Elnézést biztos úr! Találtunk egy pinvint. Mit csináljunk vele?

– Hát... vigyék el az állatkertbe!

Másnap a rendőr ugyanott találkozik a házaspárral, akik kézenfogva vezetik a pingvint.

– Miért nem vitték el az állatkertbe?

– Elvittük, ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. Magyar Mérnökakadémiája (röv.). 3. A poén első része. 11. TV-márka. 12. Aláveti magát. 13. ... Alamos. 14. Két szoprán! 15. Trópusi fa. 16. Hasüregi kór. 17. Megfigyeléssel tudást elsajátít. 19. Svéd autómárka. 20. Francia divatcég. 21. Ritka férfinév. 23. Hideg évszak. 24. Bensőséges. 26. Lándzsához hasonló szűrőfegyver. 28. Gigatonna (röv.). 29. Intő jel. 31. Zola műve. 33. Választási eljárás (röv.). 35. Karcú ... a nád. 37. Kémiai elem, vegyjele: Rn. 39. Ibolya becézve. 41. Egyfajta áramforrás. 43. Fényes festék. 44. Akadozva beszél. 46. Kényelmet adó. 49. Jemeni kikötőváros. 50. Fogai val kettéharap. 51. Bent csal! 52. Magyar Távírási Iroda (röv.). 53. Majdnem. 54. A légnyomás egyik mértékegysége.

Függőleges: 1. A poén második része. 2. Arthur király varázslója. 3. Salzburg széle! 4. Magyar festő (Mór). 5. Erdei állat. 6. Odacsempész. 7. Állatkert. 8. Lilás folt! 9. Ájult. 10. Trygve Lie népe. 15. Kalapszél. 16. Sorban áll! 18. ... Cutugno; olasz könnyűzeneénekes. 19. Kaparva tisztít. 22. Minutum (röv.). 25. „Beszél” a kecske. 27. Hasonló. 30. A -nél párja. 32. Tény, információ. 34. Rossz kölyök jelzője. 36. Hirdetés a rádióban. 38. Gazdálkodj ...!; társasjáték. 40. Erre a helyre jegyezd. 42. Elektromos távírási rendszer. 45. ... dit; azt mondják. 47. A mai napig. 48. Pólus. 50. Idegen Éva. 53. Kollégiumi belépő (röv.). 54. Két bűn!

	6	7		8	5	
1	8	2		3		
4			2		3	
7	1		9		2	
6			4			
8			6	4	9	7
				5		
9				1		8

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

4	8	6	5	3	2	7	1	9
7	3	2	9	1	6	8	4	5
9	1	5	4	8	7	2	3	6
3	6	4	1	7	8	9	5	2
5	7	1	2	9	4	6	8	3
2	9	8	3	6	5	1	7	4
6	5	9	7	4	1	3	2	8
1	4	3	8	2	9	5	6	7
8	2	7	6	5	3	4	9	1

Állatmesék

A róka meg a szürke agár

Volt egyszer réges-régen egy kis madárka, s annak volt két szép fia. Hiába építette ez a madárka a fészket egy magas cserfára, a gonosz róka észrevette, s rögtön a fa alá telepedett. Felkiáltott a madárkának:

– Hallod-e, madárka, dob le nekem a legszebb fiadat, mert ha nem, rögtön kifűrészelem a fát!

De a madárka nem ijedt meg, és nem dobta le egyik fiát sem. Erre a róka nekiállt, hogy a farkával kifűrészelje a fát. Megijedt a kis madár, s könyörgésre fogta a dolgot, hogy inkább odaadja az egyik fiát, csak bocsásson meg neki a róka. Ráállott a róka az alkura, ő megkapta a fiókat, de megígerte, hogy visszajön a másik fiókáért is.

A madárka erősen kesergett, és sehogy sem tudott megvigasztalódni. Arra vetődött egy szürke agár, s azt kérde a madárkától:

– Hát te miért sírsz, kicsi madárka?

– Hogyne sírnék, mikor elvitte a róka a legszebb fiamat, s a másikért is visszajön nem sokára!

– No, azért ne sírj, ez még nem olyan nagy baj. Ha megint idejön a róka, mondd azt neki: „Nem dobom le, nem én!” S ha ki akarja a fát fűrészelni, ne félj, én itt leszek!

Ezzel az agár elrejtőzött egy bokorba, s várta a rókát.

El is jött a róka egykettőre, s kérte a fiókat.

– Nem adom, dehogy adom! – mondta a madárka.

A róka erősen csóválta a fejét. Nem tudott hova lenni a csodálkozástól.

– Hm, biztosan a kutya tanította a madarat – mormogta, s fűrészelni kezdte a fát.

Előrontott erre a szürke agár. Megijedt a róka koma, elkezdett szaladni, ahogy csak bírta szusszal. Éppen az utolsó pillanatban, mikor az agár meg akarta csípni, beugrott a rókalyukba.

Búsult szegény agár, hogy ilyen jó zsákmánytól elesett, s elhatározta, hogy kicéhezteti a rókát. Rátette a fülét a likra, s aludni akart, de egyszerre beszélgetést hall odabenn. Kérde a róka:

– Hát te, lábam, mit csináltál, mikor az agár kergetett?

– Én bizony futottam, ahogy csak tudtam.

– Hát te, szemem, mit csináltál?

– Én a likat néztem, hogy egykettőre bebújhassak.

– Hát te, fülem, mit csináltál?

– Én hegyeztem magam, hogy az agár nem fog-e el.

– Hát te, farkam, mit csináltál?

– Én bizony mind az agár orránál himbálóztam, hogy fogjon el.

– Hű, te sem mirevaló! – kiáltott nagy haraggal a róka. – Kitakarodj a likamból!

Az agár csak ezt várta, s mikor kinn volt a róka farka, megfogta, kirántotta a rókát,

s – hamm! – bekapta. Itt a vége, fuss el véle!

A szamár meg az oroszlán

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, de még az üveghegyeken is túl, ahol a kis kurta farkú malac túr – volt egyszer egy sza-

már. Ez a szamár elindult, hogy lásson országot-világot. Amint megy, mendegél, találkozik egy oroszlánnal. Megnézi az oroszlán erősen a szamarat, mert még ilyen nagy fülű állatot nem látott világon való életében, s kérde tőle:

– Hát te ki vagy s mi vagy, te füles?

Az mondja a szamár:

– Já! Já! Én a bárányok királya vagyok.

– No bizony, ha a bárányok királya vagy, hadd lássuk, melyik erősebb! Itt van egy fa, ni! Húzd le annak a tetejét a földre.

– Húzd le előbb te – mondotta a szamár –, aztán én is lehúzó.

Az oroszlán nagyot ugrott, derékon kapta a fát, s lehajlított a földre.

– Hisz ennél én többet tudok – mondta a szamár, s mikor éppen az oroszlán el akarta eresztetni a fa tetejét, megfogta, belekapaszkodott, de abban a pillanatban fel is

– No, próbáljunk még egyet!

– Én nem bánom – mondta a szamár –, de azt előre megmondom neked, hogy ha a fél fülemet hátracsapom, akkor még csak fél haragban vagyok, de mikor a másik fülemet is hátracsapom, akkor szaladj, amerre látsz, mert különben vége az életednek.

„Hej – gondolta az oroszlán –, ennek fele sem tréfa!” Azzal uccu, nekirugaszkodott az erdőnek, szaladt, ahogy tudott.

Amint szalad, jön szembe vele egy farkas.

– Hát te hová szaladsz, oroszlán?

– Jaj, ne is kérdezd! Találkoztam a bárányok királyával, s azt mondta nekem, ha a fél fülemet hátracsapja, akkor csak fél haragban van, de ha a másikat is hátracsapja, vége az életemnek.

– De már én szeretném látni azt az állatot – mondotta a farkas. – Gyerünk vissza, ket-

ten csak elbírunk vele.

– Nem megyek én – mondta az oroszlán.

– Ne félj, csak gyere. Csinálok egy nyírfagúzt, abba beletesszük a nyakukat, együtt élünk, együtt halunk, ne félj!

No, ebbe bele is nyugszik az oroszlán. A farkas hamarosan nyírfagúzt csinál, beledugják a nyakukat, mennek, mendegélnék, s egyszer csak meglátják a szamarat. A szamár is meglátja őket, s hátracsapja az egyik fülét.

– Látod-e – mondja az oroszlán –, az egyik fülét már hátracsapta, forduljunk vissza, amíg csak fél haragban van.

– Gyere csak, gyere – biztatta a farkas –, ne félj tőle!

Egyet-kettőt lép az oroszlán nagy nehezen, de mikor a szamár a másik fülét is hátracsapta, hirtelen megfordult, akart, nem akart a farkas, vitte őt is magával, szaladt esze nélkül.

Egyszer csak a farkas földhöz vágja magát. Úgy megszorította a güzs a nyakát, hogy felfordult.

Megáll az oroszlán, nézi a farkast, hogy mi történt vele. A farkasnak ki volt tátva a szája, s az oroszlán azt hitte, hogy rávigyorog, nevet az ő gyávaságán.

Mondta az oroszlán:

– Hiszen neked neveltség, de nekem ijedség!

Azzal otthagya a farkast, hátra sem mert nézni, világga szaladt.

Ha az oroszlán el nem szaladt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

*Icinke-picinke –
Népmesék óvodásoknak
(Válogatta és szerkesztette:
Kovács Ágnes)*

Tizenkét hónap a természetben

Tagadhatatlanul itt a tavasz. Megérkeztek az első gólyák és füstifecsék is látni. Eledezik a természet. Reggel, azaz hajnalban madárdal fogad, még ha nem is olyan sokszínű, mint áprilisban, de aki nagyon várta már a madárdalt, annak nagy öröm. Énekelnek az erdei pintyék, a feketerigók, néhol megszólal a kéményseprő

rő madár is, a házi rozsdafarkú. Aki figyelemmel kíséri a verebek életét az észrevehette, hogy ilyenkor, tavasz tájt még ők is másként csiripelnek. Ugy, hogy nemcsak az évszak változik, hanem a madarak éneke, viselkedése is.

Úton vannak a vándormadarak. Mindig nagy izgalommal várom a gólyák érkezé-

sét. Már március elejétől felkacsingatok az üresen tátogó gólyafészkekre, és gyakrabban kémlelem az eget is. Nálunk a megyében száznál is több gólyafészek van. Van gólyafészek háztetőn, csűrtezőn, villanyoszlopon, fán és egyéb különböző helyeken, de nekem mégis egy, mégpedig Lisznyó bejáratánál, az oszlopon lévő gólyafészek

tetszik a legjobban. Valójában semmi különlegesség nincs benne, épp olyan, mint a többi fészek, ráadásul keveset is járok arra, de mégis az a favorit. Minden bizonnyal azért, mert a gólyafészek a környező tájjal olyan hangulatot nyújt, amire mindig jóleső érzéssel gondolok vissza.

Bizonyára megfigyeltétek, hogy a fészkek oldalában társbérlekként ott laknak a házi verebek. Kialakítják kis otthonukat, és boldogan élnek akár életük végéig. De van úgy, hogy beüt egy tragédia, vihar veri le a fészket, vagy a villanyoszlopon lévő rövidzárlat miatt kigyúl, de már láttam kéményre épített fészket is, amely leégett, és olyant is, amely rejtélyes körülmények közt került a földre. Általában ilyen rejtély mögött rosszindulatú ember áll. Ilyenkor sajnos nemcsak a gólya család marad otthon nélkül, hanem számos verébcsalád is.

Kedves gyerekek, amikor gólyanézőbe jártok, figyeljétek a társbérlekkre is, lehet, a verebeken kívül más madárfajt is felfedeztek.

*Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület*

Jancsi és Juliska – papírtányérból

Készítsd el Jancsit és Juliskát, csak fehér papírtányérra van szükséged, és néhány színes kiegészítőre.

Szükséges eszközök: két darab fehér papírtányér, kartonlap, színes filctollak, sárga cérna és szalag.

Elkészítés: a papírtányérból vágd ki a fejek formáját a képen látható ábra szerint, majd kezd el festegetni a darabokat. Juliskának fessél

a színes filctollakkal szemet, orrot, száját, pírt az arcára. A sárga fonalból ragassz hajjat neki, a szalagot pedig kösd csokorra, és ragaszd a nyakához. A pártáját ragaszd fel a hajra. Jancsinak fekete kartonból (ha nincs, te is befestethet feketére) vágj kalapot, és ragaszdthatsz rá egy négyszög alakú csatot is. Utána a színes filctollal fessd meg az arcát neki is. Jó szórakozást!

Fehér gólya

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette